

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

Bakalářská práce

2019

Ellen Makumbirofa

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

Rysy vynořující se dospělosti
u vybraných členů
Klubu slam poetry

Reflection on emergency adulthood traits of chosen
slam poetry club members

Vypracovala:	Ellen Makumbirofa
Vedoucí práce:	PhDr. Romana Mazalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma
„Rysy vynořující se dospělosti u vybraných členů Klubu slam poetry“
vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce
a veškerou použitou literaturu s dalšími prameny jsem uvedla v seznamu
použité literatury.

V..... dne.....

.....
Podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce

PhDr. Romaně Mazalové, Ph.D.

za cenné rady, pomoc, a hlavně trpělivost při psaní této práce.

Obsah

ÚVOD	1
TEORETICKÁ ČÁST	3
1. Slam poetry	4
1.1. Historie slam poetry	5
1.2. Pravidla a charakteristiky slam poetry	6
1.2.1. Pravidla slam poetry	7
1.2.2. Charakteristiky slam poetry	8
1.3. Slam poetry v České republice	12
1.3.1. Historie	12
1.3.2. Slam poetry v Olomouci	13
1.3.3. Osobnosti české slam poetry	14
2. Profil českého slamera	19
2.1. Slamer ve vynořující se dospělosti	19
2.2. Měkké dovednosti	20
2.3. Práce se skupinou	21
3. Vynořující se dospělost	24
3.1. Období prozkoumávání identity	25
3.2. Období nestability	27
3.3. Zaměření se na sebe	28
3.4. Pocit „mezi“	29
3.5. Období možností	30
3.6. Další rysy vynořující se dospělosti	31
4. Současné výzkumy	32
4.1. Výzkumy: vynořující se dospělost	32
4.2. Výzkumy: slam poetry	33
VÝZKUMNÁ ČÁST	37
5. Oblast výzkumu a výzkumný problém	38
5.1. Cíle výzkumu	39
5.2. Výzkumné otázky	39
6. Popis metodologického rámce	40
6.1. Metody tvorby dat	41
6.2. Metoda analýzy a průběh zpracování dat	43
6.3. Etické hledisko výzkumu	46

6.4.	Základní populace a výzkumný soubor	48
6.5.	Popis výzkumného souboru	49
6.6.	Průběh výzkumu	49
7.	Prezentace výsledků výzkumu	51
7.1.	Sebereflexe výzkumníkovy zkušenosti	51
7.2.	Případy jednotlivých členů Klubu slam poetry	57
7.2.1.	Jasnovidce	58
7.2.2.	Představitel	65
7.2.3.	Virtuos	73
7.2.4.	Myokard	81
7.2.5.	Klidumil	90
7.2.6.	Krajka	99
7.3.	Společná témata napříč případy	107
7.4.	Odpovědi na výzkumné otázky	110
8.	Diskuze	113
ZÁVĚR		116
SOUHRN		118
CITOVANÁ LITERATURA		121
SEZNAM TABULEK		126
SEZNAM OBRÁZKŮ		127
SEZNAM PŘÍLOH		128

ÚVOD

Slam poetry je nový literárně-performativní žánr, ve kterém spolu převážně mladí lidé zápasí v přednesu své vlastní poezie. V posledních letech se velmi rychle rozšířil do všech koutů České republiky a ačkoli jsou s ním obeznámena už i některá gymnázia, nejhojněji je zastoupen mezi vysokoškolskými studenty a vynořujícími se dospělými.

Sama jsem se začala slam poetry zhruba před třemi lety věnovat, když nastoupila do prvního ročníku studia psychologie. Jednu slam poetry exhibici jsem navštívila jako divačka, ale už o tři měsíce později jsem vystoupila jako jedna z účinkujících, a to konkrétně na olomouckém Femi Slamu (exhibice konající se na Mezinárodní den žen, kde mohou vystupovat pouze ženy). Poměrně rychle jsem do tohoto žánru pronikla, začala psát i performovat, měla možnost vyjet do spousty českých i slovenských měst a zde žánr prezentovat místnímu publiku, ale také být součástí komunity lidí, kteří se slam poetry věnují.

Jak jsem později zjistila, Olomouc je mezi slamery často přezdívaná jako „Mekka slamu“. V Olomouci se odehrála historicky první slam poetry exhibice, a dokonce sem zavítal samotný zakladatel žánru slam poetry Marc Smith, který tu začínající slamery učil, jak být správně slamovat. Olomouc je jediné město v České republice, ve kterém je samostatně fungující slam poetry komunita. Na katedře anglistiky Univerzity Palackého v Olomouci je dokonce každý semestr vypisován předmět Slam Poetry, v jehož rámci vznikl studentský spolek Klub slam poetry. Ten se v Olomouci pravidelně schází a pořádá různé akce.

Jelikož jsou všichni členové i účastníci předmětu vysokoškolští studenti, nachází se momentálně ve vývojovém období vynořující se dospělosti. To s sebou přináší mnoho úskalí, nejistot i výzev a svými charakteristikami do velké míry reflektuje studium na vysoké škole. Mladí dospělí se potýkají s nestabilitou jak v ekonomické, tak vztahové oblasti a mohou se cítit deprimovaní, protože jejich život většinou ještě nemá jasné směřování.

Právě tyto a další rysy jsem se rozhodla v mé práci zkoumat, neboť celé období vynořující se dospělosti výrazně ovlivňuje můj život a dává mi čas k ujasnění priorit a nalezení sebe sama. Na mé prožívání tohoto vývojového období měl výrazný vliv také žánr a celá komunita slam poetry. Toto téma však není v naší zemi téměř vůbec akademicky probádané, a tak si uvědomuji, že je důležité začít jakýmsi „náhledem pod pokličku“ a postupným pronikáním až do samotného jádra dané problematiky.

Hlavním cílem celé práce je seznámit čtenáře s tímto progresivním obdobím (vynořující se dospělost) i žánrem (slam poetry) a dát je do hlubší souvislosti. Jako výzkumný soubor jsem si zvolila právě vybrané olomoucké členy Klubu slam poetry, kteří v průběhu výzkumu reflektují, jak prožívají jednotlivé rysy vynořující se dospělosti a má na toto prožívání má nějaký vliv jejich aktivní participace ve slam poetry. Jsem přesvědčena, že větší interakce psychologické vědecké obce s uměleckými obory a žánry má potenciál přinést spoustu poznatků včetně různých terapeutických či edukativních metod, které budou podporovat a posilovat interakce, vztahy a well-being jedinců na cestě obdobím, ve kterém se právě nachází.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Slam poetry

„Poetry slam is a movement, a philosophy, a form, a genre, a game, a community, an educational device, a career path, and a gimmick. It is a multi-faced creature that means many different things to many different people.“

(Gregory, 2008).

Slam poetry je specifický literární žánr, který se proslavil hlavně díky soutěži, ve které básníci přednášejí svou autorskou poezii. Básníci všeho věku mají možnost samostatně nebo v týmech recitovat své básně před porotou, která je náhodně vybrána z příchozích diváků. Porota posuzuje jak obsah a styl básní tak i způsob performance a nadšení básníka (Academy of American Poets, 2004).

Ještě předtím, než zde budu psát o historii, současnosti, scénách i jednotlivých aspektech slam poetry, shledávám důležitým si zde vymezit základní užívané pojmy, které s celým tímto žánrem souvisí a se kterými budu v celé práci operovat:

- a) **slam poetry**: specifický žánr či druh poezie, který kombinuje prvky poezie, divadla, performance a vyprávění (Poetry Foundation, 2019)
- b) **poetry slam**: soutěž, na slamer performuje svůj autorský text (Urban Dictionary, 2019)
- c) **exhibice**: česky přehlídka, výstava nebo také ukázka (ABZ.cz: slovník cizích slov, 2019), v ČR se slovo exhibice v praxi používá jako synonymum pro *poetry slam* – soutěž
- d) **scéna**: úzká komunita či množina aktérů v určité vymezené oblasti umění (např. rocková, divadelní) (Arts Lexikon, 2013)
- e) **slamer**: básník, který se svými autorskými texty soutěží v poetry slamech (Urban Dictionary, 2019)
- f) **slam**: autorský text určený k performanci před publikem (někdy též užíváno jako zkratka pro *poetry slam* nebo *slam poetry*, vždy je třeba brát v ohled kontext)
- g) **slamovat**: neologismus, který vyjadřuje performanci vlastního textu před publikem

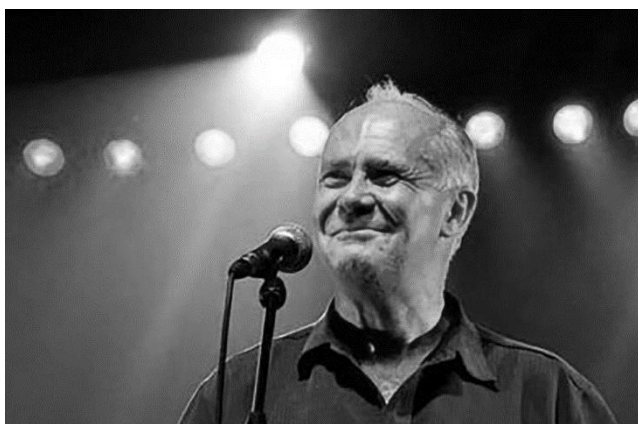
Pojmy slam poetry a poetry slam se v České republice často zaměňují, a to jak v běžném používání mezi slamery a fanoušky slam poetry, tak i v oficiálních zdrojích. V následujících kapitolách tedy v rámci popisu exhibicí a soutěží na území české republiky budu používat korektní označení *poetry slam* i česky ustálené označení *slam poetry*.

1.1. Historie slam poetry

Kořeny literárního žánru slam poetry sahají až do starověkého Řecka, kde byly v tamních knihovnách při různých událostech rytmicky předčítány příběhové texty, často i za hudebního doprovodu. Většina obyvatel byla v těchto časech negramotná, a tak bylo mluvené slovo naprosto stěžejním médiem. Lidé disponující dobrými vyjadřovacími schopnostmi byli v tehdejší společnosti vysoce ceněni (Dodds, 2000). Počátky slam poetry můžeme v historii zachytit i ve směrech, které se svou podstatou snažily jít proti hlavnímu proudu, jako například zrod beat generace (New York, 50. léta 20. století), příchod DIY kultury nebo hnutí punku. Tyto směry zkoušely experimentovat s různými uměleckými formami a byly spojeny s komunitou i performancí (Barker, 2006).

Co se ale týče počátku slam poetry jako takové, musíme se v historii přesunout do osmdesátých let dvacátého století do Spojených států americký, konkrétně do Chicaga, kde se setkáváme se samotným zakladatelem slam poetry Marcem Kellym Smithem. Smith začal poezii psát ve svém devatenácti letech. V této době byl zdrcen tehdejší americkou poezií, která mu přišla jako nudná, suchá, příliš formální a falešná. Mladý dělník se tedy rozhodl situaci změnit. Chtěl dělat poezii jinak a bořit zavedené konvence. Nelíbilo se mu, že tehdejší básníci četli svou poezii v sedě bez jakékoli interakce. Uvědomoval si, že poezie by měla být především

Obr. 1: Marc Smith

Zdroj: Multiple, I. (2019). Marc Smith. Načteno z Cusp Conference:

<https://www.cuspconference.com/presenters/marc-smith/>

od lidí pro lidi (Woods, 2008).

Zaujmout publikum se Smithovi poprvé částečně povedlo v roce 1984, kdy vystoupil na literární akci se svou tvorbou. Mluvil zřetelně a nahlas, měl pestrou dynamikou i rytmiku, udržoval oční kontakt s diváky a naprosto ovládl tamější pódium. Tam si poprvé uvědomil, jak velkou moc má projev a interakce s publikem při přednesu autorských textů. Spolu se svými přáteli se tedy rozhodli

recitovat autorskou poezii tak, aby byl přednes poezie autentický, měl vysokou výpovědní hodnotu a naprosto strhnul a podmanil si co nejširší publikum. První poetry slam, který Marc Smith se svými přáteli pořádal, se konal v roce 1986 v klubu Green Mill v Chicagu. První národní americká soutěž se konala o čtyři roky později, v roce 1990 (Aptowicz, 2008). Označení *poetry slam* Smith vytvořil spojením slov *poetry*, což v českém překladu znamená poezie a *slam*, v překladu praštit, udeřit, bouchnout, prásknout apod. Co se týče slova „slam“, nechal se Smith inspirovat punkovým hnutím, jehož důležitým aspektem byl tzv. slam dance, který my u nás nazýváme pogo.

V současnosti jsou poetry slamy ve spojených státech nesmírně oblíbené. Rozšiřují se hlavně do středních, případně vysokých škol, kde studenti vytvářejí týmy, které pak přihlašují do studentských poetry slam soutěží. O amerických poetry slamech byly natočeny různé filmy, poetry slamy jsou vysílány v komerčních televizích, hojně se také pořádají workshopy o slam poetry a píší příručky na to, jak vyhrávat. Poetry slamy se za poslední roky rozšířily hlavně do Evropy. Exhibice, mistrovství a poetry slamy akce jsou pořádány téměř v každém státě Evropské unie (Eleveld, 2005).

„Because poetry.

Because rules.

Because poetry rules.

Because the poetry gets lost.

Because poetry is an endangered species Slam finds and revivifies“

(Bob Holman, slamový veterán, citováno z (Somers-Willett S. B., 2009))

1.2. Pravidla a charakteristiky slam poetry

Praktikování slam poetry zahrnuje několik základních aspektů, z nichž si dovoluji uvést tři základní. Slamer velkou část své praxe tráví tvorbou – přemýšlí nad různými tématy, které pak formuluje do slov a vytváří z nich dílo – napsaný slam, který je určen k vystupování na veřejnosti (Somers-Willett S. B., 2009). Druhým z nich je performance těchto textů před publikem, kde dává svému textu fyzickou podobu a snaží se publiku porozumět, naladit se na něj a vytvořit si svou vlastní roli/personu, v jejímž souladu pak svůj text publiku předává. (Smith M. P., 2011). V neposlední řadě se slamer praktikováním slam poetry stává součástí slam poetry komunity, která hraje v životě slamera výraznou roli (Rudd, 2012).

Sám Marc Smith o slam poetry řekl, že jde o druh umění, o zábavu, která je otevřena všem lidem. Mají zde prostor jak mladí a staří, tak bohatí i chudí. Jak dělníci i administrativní pracovníci, tak gayové a lesbičky. Kněží i prostitutky, biologové i břišní tanečnice. Jde o setkání lidí ze všech kultur i subkultur, kteří jsou rádi nejen pasivními receptory poezie, ale také jejími aktivními tvůrci. Ve slamu je vítáno všechno a všichni. Vejdete dovnitř a uvidíte dav lidí. Představíte se, seznámíte se a posadíte se na vámi vybrané místo. Marc Smith o poetry slamu říká, že se v něm snoubí schopnost psát poezii se schopností vystupovat před lidmi na veřejnosti. Pojí se v něm dvě roviny: jak autorská, tak interpretační. Jak dramatická či performativní, tak spisovatelská. Je to jeden z mála formátů, kde hraje „adresát“ stejně významnou roli jako „příjemce“, a kde je právě do rukou příjemce svěřena moc určovat, kdo bude adresátem příště a jaká významnost kterému adresátovi připadne (Smith & Kraynak, 2004).

1.2.1. Pravidla slam poetry

Sám zakladatel slam poetry Marc Smith vymezil základní pravidla poetry slamů. Tato pravidla byla postupně rozšířena, aby ošetřovala všechny možné události během slam poetry soutěží. Pravidla se musí striktně dodržovat hlavně při kvalifikacích a samotném finále Mistrovství České republiky ve slam poetry. Právě proto pořadatel MČR ve slam poetry DETOUR PRODUCTIONS z.s. zpracoval elektronický dokument *Pravidla soutěže mistrovství ČR ve Slam Poetry*, který je závazný pro všechny vystupující. Pravidla zapsaná v tomto dokumentu se však z většinové části nepoužívají jen při mistrovstvích, ale i při ostatních poetry slamech.

Tři základní pravidla pro všechny poetry slamy jsou tato:

- 1) Každý výstup je omezen časovým limitem. Ten bývá zpravidla 3 minuty.
- 2) Soutěžící nesmí používat jakékoli rekvizity, kostýmy, kulisy či hudební doprovod.
- 3) Účinkující musí vystupovat výhradně s autorským textem (DETOUR PRODUCTIONS, z.s., 2018).

Porušení těchto tří základních pravidel vede k odečtení bodů případně i k diskvalifikaci soutěžícího. Další pravidla poetry slamů se týkají spíše organizace a ošetřují férový průběh soutěží. Nejzákladnějšími z těchto pravidel jsou tato:

- **Dvě kola, dva slamy**

Všechny poetry slamy jsou zpravidla dvoukolové a každý soutěžící má na jeden večer připravené dva výstupy – do každého kola jeden. Pořadí slamerů v jednotlivých kolech je určeno losem veřejně před diváky. V prvním kole vystupují soutěžící podle slosovaného pořadí, v druhém kole se pořadí otáčí (DETOUR PRODUCTIONS, z.s., 2018).

- **Porota**

Pořadatel poetry slamu před začátkem události vybere několik porotců (většinou 10). Moderátor se ještě před zahájením výstupů veřejně zeptá diváků, kdo by chtěl ten večer hodnotit, ti, kdo se dobrovolně přihlásí, dostávají sadu číslic (body od nuly do desítky). Po každém výstupu porotci zvedají vybranou číslici nad hlavu a tím hodnotí výstupy soutěžících. Po prvním kole se porotci většinou obměňují a v druhém kole tedy opět hodnotí jiní porotci. Na konci soutěže se sečtou počty bodů slamerů v obou kolech a soutěžící s nejvyšším počtem bodů vyhrává (DETOUR PRODUCTIONS, z.s., 2018).

- **Battle**

V případě, že bude mít více soutěžících stejný součet bodů za obě kola a nebude tak jasně určitelné komu patří první místo, je o vítězství rozhodnuto tzv. „battlem“ (z anglického battle – bitva). Rivalové znovu vystoupí s dalším soutěžním textem (improvizací) a jsou standardně bodováni publikem. Právě získané body rozhodnou z battlu rozhodnou o šampionovi (DETOUR PRODUCTIONS, z.s., 2018).

1.2.2. Charakteristiky slam poetry

Jak jsem již zmínila v minulých odstavcích, pro slam poetry je typická interakce mezi publikem a slamerem. Kvalitní poetry slam nemůže existovat bez dobrého slamera, a zároveň spolupracujícího a pobaveného publika, jeho charakteristiky je nutno vymezit na obou stranách – jak na straně slamera, tak publika.

Charakteristiky slamerů

Každý performer slam poetry je naprosto originální a unikátní ve své tvorbě, přesto se existují určité rysy, kterými můžeme slamery charakterizovat. Mezi tyto rysy patří hlavně osobnostní různorodost slamerů, preference stylu performance, vyvážení autenticity textů s jejich popularitou, či volba jména, pod kterým bude slamer vystupovat.

- **Různorodost**

„Slam poetry je přístupná pro každého, kdo má odvahu vystoupit se svojí poezií před publikum. Zkušenosti ukázaly, že spektrum vystupujících bývá opravdu široké – od zavedených básníků po MC's hiphopových kapel.“ (Konečný, 2013)

Aby někdo mohl slamovat, nemusí splňovat žádné specifické požadavky. Z tohoto důvodu se na jevišti za jeden večer předvedou lidé různého pohlaví, věku, výšky, váhy, vzdělání, zaměstnání, bydliště apod.

- **Text vs. improvizace**

„Na českou slamovou scénu improvizaci vnesl Bohdan Bláhovec v roce 2005 a díky němu vznikla v České republice specifická, i když v jiných zemích zcela neznámá improvizální větev slam poetry. Dříve byl počet improvizátorů a textařů na české scéně víceméně vyrovnaný. Po příchodu Anatola Svahilce v roce 2014 a jeho následovníků začaly lehce převládat pevné texty.“ (Oškrkaný, Nejčastější mýty a fámy o slam poetry, 2017)

Slameři se obvykle rozdělují do dvou skupin: na textaře a improvizátory. Pevní textaři si své texty píšou dopředu, učí se je nazpaměť a poté je performují před publikem. Improvizátoři žádné texty připravené nemají – většinou přijdou před publiku, nechají si od něj říkat vykřikovat náhodná slova a ta pak na místě rýmují do improvizovaného slamu. Improvizčních technik, hrátek a metod je však mnoho.

- **Autenticita vs. popularita**

„Cílem každého slamera je co nejvíce zaujmout svým textem a hlavně přednesem publikum, protože právě to rozhoduje o vítězi každého večera. Slamer by ale měl být sugestivní. Jde o to být strhující a důvěryhodný. Jakkoliv to může znít jako klišé, důležitou roli hraje autenticita.“ (Štíplová, 2018)

Slamer performuje text tak, aby v něm byl zároveň maximálně autentický a na druhou stranu získal tu největší možnou diváckou přízeň. Slamuje o věcech, o kterých chce slamovat on sám, ale zároveň o věcech, které chce publikum slyšet.

- **Pseudonymy**

„Těžko se dopočítat, kolik je celkově slamerů a kolik z toho má pseudonym. Nicméně v čísle 6/2016 Slamovin bylo zmíněno dvacet čtyři slamerů, z toho dvanáct s pseudonymem a dvanáct bez, takže čísla zcela vyrovnaná. Neplatí tady žádná absolutní konstatování (například improvizátoři s, textaři bez), nicméně obecně se dá říct, že slameři z Moravy nebo tam působící pseudonymy příliš nepoužívají.“ (Oškrkaný, Nejčastější mýty a fámy o slam poetry, 2017)

Je velice časté, že slameři nevystupují pod svým pravým jménem, nýbrž si vymýšlí různé pseudonymy, např. Anatol Svahilec (Václav Šindelář), Dr. Filipitch (Filip Koryta), Rimmer (Jiří Charvát) nebo Tukan (Robert Netuka).

Charakteristiky slamového publika

Slamové publikum charakterizuje především věk příchozích a jejich zkušenost se slam poetry, dále naprostá svoboda diváka se během poetry slamů svobodně projevovat a s tím spojená i dominantní role publika v dění poetry slamů.

- **Mladí laikové**

„Větší zájem je především mezi mladými, což souvisí s tím, že jsme soutěž přenesli do klubového prostředí. Přenesením do klubů se soutěž otevřela více lidem a neformální prostředí napomohlo jistě uvolněnosti formy a projevu.“ (Balaščík, 2010)

Na poetry slamy většinou chodí tzv. laikové – diváci, kteří nemají se slam poetry ani s jiným druhem performativního/autorského umění profesionální zkušenost. Mnohdy přijdou dokonce lidé, kteří ještě ani neví, co slam poetry je a v ten večer ji vidí poprvé. Většinu publika tvoří mladí studenti, kteří se o akci dozvěděli prostřednictvím sociálních médií.

- **Svoboda projevu**

„Publikum může během produkce dávat najevo svou nelibost či souhlas – tyto reakce jsou ve slam poetry velmi vítané, protože dodávají vystoupení akčnost a dynamiku. Svým hlasitým ztotožněním se s výkonem slamera mohou diváci také ovlivnit porotu vybranou z jejich řad. Do celostátní soutěže se tedy může přihlásit kdokoli, kdo má odvahu předstoupit před publikum se svým dílem a je přesvědčen, že jej zaujme.“ (Slam poetry CZ, 2019)

Během celé události by měla panovat naprostá svoboda vyjádření. Diváci tak mohou při výstupech křičet, hlasitě se smát, bučet, tleskat kritizovat či jinak reagovat na jakéhokoli slamera.

- **Dominantní role**

„Vynechat nelze soutěžní rozměr této divadelně-literární disciplíny – slameři mezi sebou soupeří v průběhu večera o přízeň publika. Ať už jde o exhibiční bitvu o láhev alkoholu nebo o finanční odměnu, dává to poetry slamu až sportovní atmosféru.“ (Kůs, 2013)

Ačkoli se může zdát, že mají na poetry slamech výraznější roli slameři, ve skutečnosti směřování a charakter večera určuje publikum. Diváci rozhodují nejen o výsledném pořadí, ale také nepřímo ovlivňují povahu slamerových textů – každý slamer se totiž snaží své texty koncipovat tak, aby u publika dosáhly co největšího úspěchu (či minimálně jakkoli zaujaly). Svým projevem i hodnocením tak ovlivňují nejen atmosféru daného večera, ale i složení slamerů na příštích akcích – slameři, kteří u diváků nejsou tolik úspěšní, často nebývají organizátory pozváni na další poetry slam akce. Slam poetry je tudíž jeden z mála žánrů, kde publikum nepředstavuje pasivní posluchače a fanoušky, ale komponentu, která ovlivňuje jak obsah a formu slamů, tak složení vystupujících a atmosféru večera.

„To have great poets, there must be great audiences, too.“

(Walt Whitman, americký básník)

Na každém poetry slamu jsou kromě již zmíněných vystupujících slamerů a zapojeného publika důležité ještě další tři osoby, bez kterých by se akce nemohla uskutečnit. První z nich je organizátor poetry slamu (samozřejmě jich může být i víc). Ten zařizuje prostory i propagaci, domlouvá termín a kontaktuje jím vybrané slamery, kterým mnohdy zařizuje i nocleh a další praktické věci. Druhou takovou osobou je moderátor večera. Ten diváky celou akcí provází a do velké míry ovlivňuje atmosféru večera a náladu diváků. Poslední stěžejní, avšak pro diváky neviditelnou osobou je zapisovatel bodů. Ten body po přečtení moderátorem zapisuje, sčítá a vyhodnocuje pořadí slamerů. Na konci večera moderátorovi předá papír s pořadím a moderátor slamery vyhlásí.

1.3. Slam poetry v České republice

*„V zimě čekáme na sních,
ale v czech slam poetry na smích.
Slam poetry je asi jediná ženská,
které nevadí, že má
velkou,
ale opravdu
velkou
prdel.“*

(anonymní český slamer)

Česká slam poetry je velmi specifická. Na rozdíl od té zahraniční je emočně méně expresivní a v tématech se jde méně do hloubky. I přesto by se ale dalo říci, že je autentičtější. Je zde užívána notná dávka humoru a nadsázky a velmi charakteristické jsou pro ni hrátky se slovy. Čeští slameři většinou glosují o každodenním životě, politice, sociálních záležitostech nebo historii. Zdejší scéna je z většinové části tvořena muži. Ženy – ačkoli je jich málo – však slamují o výrazně hlubších a osobnějším tématech a jsou ve svém vyjádření více něžné a ve své tvorbě značně poetické (Hýsek, 2015).

1.3.1. Historie

Americké poetry slamy se dostaly do Evropy v roce 1994, kdy se ve Velké Británii konal první evropský poetry slam. Z Británie se v roce 2000 dostaly do Francie, která tímto rokem začala pravidelně pořádat poetry slamy, zejména v rámci literárních festivalů. Rok poté popularita slam poetry propukla i v Německu, odkud se rok na to dostala také do České republiky (Somers-Willett S. B., 2009). Zde vyšel v literárním časopise HOST článek o festivalu, který se konal v Německu, jehož součástí byl slam v podání Jaromíra Konečného, ikonou německých poetry slamů, který má mimo jiné české kořeny (Balaščík, 2002). Tohoto článku si všimnul český básník, prozaik a nakladatel Martin Reiner, který se po jeho přečtení rozhodl poetry slam uspořádat vždy jednou za rok v rámci festivalu Poezie bez hranic v Olomouci (Zogatová, 2013).

Právě v rámci tohoto festivalu se v roce 2003 konala první národní soutěž ve slam poetry, které předcházely dvě regionální kola (v Brně a v Praze), odkud mohli slameři postoupit do finále, které se konalo právě na Poezii bez hranic. Vítězem se tenkrát stal Marian Palla. O rok později už mistrovství předcházelo deset regionálních kol a finále se opět konalo v Olomouci, kde tentokrát zvítězil hudebník Tomáš Vtípil. V tomto roce přijel festival do Olomouce také samotný zakladatel poetry slamů Marc Smith. Ten zde také vystoupil a seznámil tamní účastníky festivalu s konceptem poetry slamů (Zavřelová, 2004).

Tento rok se v Olomouci bohužel konalo finále naposledy, protože právě po roce 2003 festival Poezie bez hranic zanikl, resp. jeho činnost byla ukončena. Další finále se již konaly v brněnském klubu Fléda. V této době také shodou okolností začali poetry slamy vyhrávat zejména improvizátoři jako například Bohdan Bláhovec či Jakub Foll. Jejich vstupem na českou slam poetry scénu se zde výrazně rozvinula větev improvizátorů, kterou má Česká republika možná i nejsilnější ze všech zemí, ve kterých se poetry slamy pořádají (Žalmanová, 2004).

1.3.2. Slam poetry v Olomouci

K rozkvětu olomoucké slam poetry scény pomohlo pořádání tzv. slaminářů (slamových seminářů). Prvním z nich byl již zmíněný workshop se zakladatelem poetry slamů Marcem Smithem. V roce 2012 v Olomouci přivítali slamera z Británie, Nathana Thompsona, který zde dělal workshop na týmový slam. Poté se zde v roce 2013 uskutečnila řada slaminářů, s Janem Jílkem (dvojnásobným mistrem ve slam poetry a členem olomoucké scény), Bohdanem Bláhovcem (taktéž dvojnásobným mistrem) v roce 2014 a Royem Douglasem (americkým buskerem) v roce 2015 (Slam poetry CZ, 2019).

Velkou roli v olomouckém slamu hraje i celá Univerzita Palackého, a to zejména Katedra anglistiky, kde vyučuje Mgr. Robert Hýsek, hlavní organizátor olomouckých slamů a zakladatel olomoucké slam poetry scény. Na univerzitě vyučuje mimo jiné i předmět, přímo s názvem *Slam poetry*. Tento předmět si studenti můžou zapsat z kategorie „C“ a dostanou za jeho úspěšné odstudování dostanou 3 kredity. Univerzita navíc podporuje místní poetry slamy, a to jak finančně, tak i jinými prostředky (Univerzita Palackého v Olomouci, 2019). Syllabus předmětu Slam poetry přikládám v příloze.

Olomouckou scénu tvoří převážně místní psavci a básníci – povětšinou studenti filosofické fakulty Univerzity Palackého. Mnoho dřívějších i současných slamerů jsou studenty nebo absolventy právě olomoucké anglistiky (např. Dorota Bachratá, Pavel Gončarov, Ondřej Hrabal, Tomáš Roztočil, a další) Právě již zmíněný Robert Hýsek v Olomouci založil i Slam

poetry klub, který sdružuje všechny zájemce o slam poetry převážně z řad studentů, ať už mají či nemají na univerzitě zapsaný předmět Slam poetry. Při náboru členů se nedává ohled ani na věk či sociální status zájemce (uplatňuje se koncept otevřené univerzity). Slam Poetry Klub se koná jednou týdně, a to vždy v nějakém lokálním podniku. Členové klubu se zde sejdou, čtou si navzájem své texty, diskutují o nich a budují místní slam poetry komunitu (Hýsek, 2015).

Na olomoucké slam poetry scéně převažují spíše pevné, psané a připravené texty s hlubším, filozofickým, existenciálním až transcendentálním laděním. Slamy jsou zde výrazně osobnější a emočně intenzivnější – více podobné textům zahraničních slamerů. Na rozdíl od západočeské a pražské větve slam poetry, kde převažují humorné, výpravné, stand-upové a odlehčené prvky, je místní olomoucká scéna o poznání syrovější, autentičtější a introspektivnější. Pro texty jsou také charakteristické hrátky se slovy a práce s jazykovými prvky (nejspíše po vzoru Jana Jílka). Nacházejí se zde ale také zdatní improvizátoři, a to zejména Dan Kunz, Zua Švierčková, pan Václav, Alexandr Dvořák nebo Zuzka Vodička (Hýsek, 2015).

Každý rok se v Olomouci koná hned několik exhibic. Olomoucká scéna je známá hlavně každoročním pořádáním tzv. *Duo Slamů*, kdy slameři vytvoří dvojice, nacvičí si dva slamy a ty pak performují před diváky a soutěží o první místo. Další specificky olomouckou událostí je *Femislam* – soutěž v přednesu slam poetry určená pro ženy, která se tradičně koná každoročně na den žen. Poslední takovou akcí je *Kladivo huby* neboli *Grand Slam*, kde vystupují ti nejlepší slameři z celé České republiky. Během Grand Slamu bojují nejen slameři proti slamerům, ale i dva územně dané týmy – Čechy a Morava. Olomoucké slamové exhibice se konají většinou v Jazz Tibet Clubu, nebo v Divadle Hudby, a to za podpory města Olomouc i Ministerstva kultury (Slam poetry CZ, 2019).

1.3.3. Osobnosti české slam poetry

Osobností české slam poetry tvoří hlavně úspěšní slameři. I když je v České republice od dob vzniku slam poetry proslavilo mnoho slamerů, rozhodla jsem se uvést jen osm nejznámějších či nejstěžejnějších osobností české slamové scény.

Ondřej Hrabal (1995)

Obr. 2: Ondřej Hrabal

Ondřej Hrabal, student filozofie na Univerzitě Palackého v Olomouci, se v minulých letech stal čtyřikrát finalistou MČR ve slam poetry. V roce 2018 se mu povedlo vybojovat titul mistra ČR, čímž si zajistil i právo reprezentovat Českou republiku v roce 2019 na Mistrovství Evropy a světa. Ondřej je kromě slamera i kytarista, hudební skladatel, textař a dramatik (Oškrkaný, 2016).

Zdroj: Oškrkaný, P. (5. Březen 2016). Ondřej Hrabal. Dostupné z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2016/03/05/ondrej-hrabal/>

Tukan (1994)

Obr. 3: Tukan

Robert Netuka začal slamovat v roce 2017 a okamžitě se stal objevem roku. Největší úspěch tedy zažil hned na začátku své slamové kariéry, kdy ostatní soutěží porazil s plným počtem bodů na slamu nových tváří v pražském Corss klubu. V roce 2017 se Tukan stal vicemistrem ČR 2017 a stejný rok se s spolu s Dr. Filipitchem se stal i mistrem České Republiky v Duo slamu (Vavříčková, 2018).

Zdroj: L'Leviatan, L. (27. Červen 2017). Možná přijde i Karel Ašler. Dostupné z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/06/23/mozna-prijde-i-karel-asler/>

Rimmer (1984)

Obr. 4: Rimmer

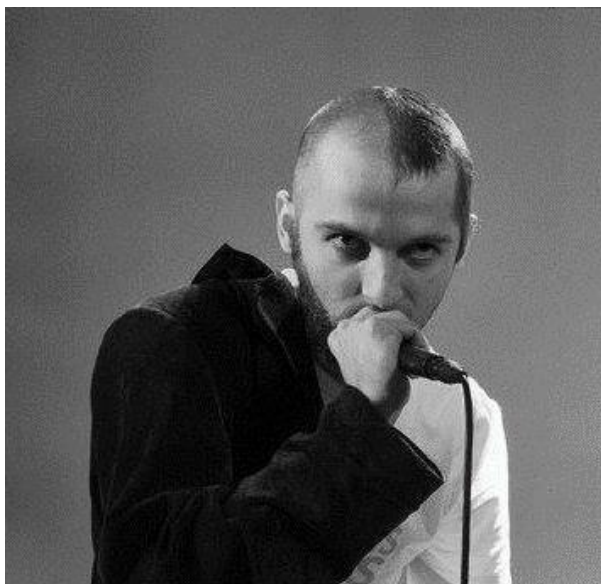

Jiří Charvát je dvojnásobným mistrem České Republiky ve slampoetry v letech 2015 a 2016. Po obhájení titulu mistra ČR ve roce 2016 se Rimmer zapojil do české stand up comedy scény, ve které je velmi úspěšný až do dnes. Kromě stand up comedy se Rimmer momentálně aktivně věnuje také psaní blogů a knih (např. Kniha Eskejp: Na útěku z kanceláře) (Oškrkaný, 2015).

Zdroj: Charvát, J. (11. Říjen 2017). Jiří Charvát alias Rimmer. Dostupné z i write - Vše jsou příběhy : https://iwrite.cz/jiri_charvat_rimmer_s_mikrofonem/

Metoděj Constantine (1987)

Obr. 5: Metoděj Constantine

Matěj Masařík je jedním z nejpopulárnějších improvizátorů na české slamové scéně. Metoděj se kromě slamování věnuje rapu a beatboxu, jejichž prvky přejímá i do své slam poetry tvorby. Mezi jeho největší úspěchy patří výhra MČR ve slam poetry v roce 2013 (Oškrkaný, 2015).

Zdroj: Oškrkaný, P. (17. Říjen 2015). Metoděj Constantine. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/10/17/metodej-constantine/>

Dr. Filipitch (1989)

Obr. 6: Dr. Filipitch

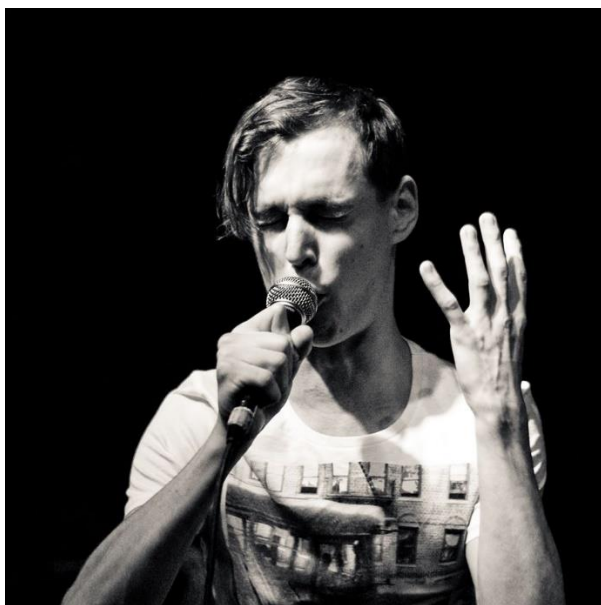

Filip Koryta se stal v roce 2017 Mistrem ČR v Duo slamu (společně s Tukanem). Tentýž rok se stal i Mistrem České republiky ve slam poetry, čímž stvrdil svoji pozici jednoho z nejúspěšnějších slamerů České republiky. Kromě slam poetry se Dr. Filipitch věnuje i hudbě (skupina di Caprio nebo Friday), moderaci, básnické tvorbě (např. sbírka Chlípnost) nebo divadlu (L'Leviatan, 2017).

Zdroj: L'Leviatan, L. (12. Březen 2017). Jednorožcem se v Klatovech stal Dr. Filipitch. Dostupné z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/03/12/jednorozcem-se-v-klatovech-stal-dr-filipitch/>

Bohdan Bláhovec (1984)

Obr. 7: Bohdan Bláhovec

Českého průkopníka Bohdana Bláhovce můžeme považovat za vůbec nejznámějšího českého slamera možná i prvního improvizátora slam poetry v českých. V roce 2005 vyhrál MČR ve slam poetry se svým slavným textem „Za deset bodů šel bych světa kraj...“ a v roce 2015 požádal v prostřednictvím slamu svoji nynější manželku o roku přímo na pódiu. Posledních pár let se tento matador českého slamu již poetry slamů neúčastní a věnuje se filmové tvorbě, kterou také vystudoval (Oškrkaný, 2015).

Zdroj: Oškrkaný, P. (28. Srpen 2015). Bohdan Bláhovec. Dostupné z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/08/28/bohdan-blahovec/>

Barbora (1990)

Obr. 8: Barbora

Mezi nejúspěšnější představitelky českého slamu patří bezesporu i Barbora Říháková. Mezi její největší úspěchy patří vítězství Femislamu v roce 2016 nebo například umístění se na stupních vítězů na Mezinárodním slamovém večeru. Slamy Barbory jsou známe pro svou intimitu a emocionální pestrost (Oškrkaný, 2015).

Zdroj: Oškrkaný, P. (10. Listopad 2015). *Barbora*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/11/10/barbora/>

I v této části práce musím zmínit město Olomouc, kolébku českého slamu, která dala zrod hned třem slamovým šampionům, a to **Jirkovi Juráňovi**, **Danu Kunzovi** a **Janu Jílkovi**. Na závěr je však nutné dodat, že k důležitým osobnostem české slam poetry scény se řadí i organizátoři **Tomáš Kůs** a **Robert Hýsek**.

2. Profil českého slamera

V této kapitole se více prakticky zaměřím na samotný profil slamera, resp. se pokusím uvést vlastnosti a dovednosti, kterými téměř každý úspěšný slamer v ČR disponuje a činnosti, kterým se v rámci slam poetry věnuje. Kapitolu jsem rozdělila do tří částí. První část se zaměřuje na **vynořující se dospělost**, a to z důvodu, že se naprostá většina Olomouckých slamerů nachází právě v tomto vývojovém období. Dlouhodobým aktivním zapojením do slam poetry komunity si slameři rozvíjí **měkké dovednosti**, které popisují v druhé podkapitole. Získané měkké dovednosti pak v praxi využívají například v **práci se skupinou**, která je typická pro většinu úspěšných českých slamerů.

2.1. Slamer ve vynořující se dospělosti

„Forma sdělení hraje ve Slam poetry velmi důležitou roli. Možná proto, že je Slam poetry parketou zejména mladých lidí a spíše mužů, nejedná se o poezii v klasické podobě, jak ji známe z autorských čtení básníků či recitačních soutěží. Mladí básníci během svého vystoupení vyjadřují svůj názor na svět, řeší politickou situaci, svůj osobní život, používají různé slovní hříčky, vtip a improvizaci. To vše mnohdy velmi osobitým způsobem.“ (Rádío Petrov, 2009)

Ačkoli je v zahraničí a zejména ve Spojených státech slam poetry doménou spíše středoškoláků, v České republice je lidí, co by se aktivně věnovali slam poetry, a zároveň byli na střední škole, minimum. Většina aktivních a úspěšnějších slamerů se nachází v období vynořující se dospělosti. Tuto skutečnost dokazuje například i každoroční skladba finalistů na Mistrovstvích ČR ve slam poetry, kam se každoročně probírají jen ti nejúspěšnější slameři z celé České republiky. Z letošních 13 finalistů se jen jeden (Jiří Juráň) nenachází ve věku typickém pro období vynořující se dospělosti (DETOUR PRODUCTIONS, z.s., 2018). Výjimku by mohli tvořit nově vznikající slam poetry scény moravských gymnáziích (viz níže). Tyto kluby jsou tedy tvořeny z většinové části středoškoláky.

Jelikož je vývojové období vynořující se dospělosti tolik typické pro téměř každého slamera, rozhodla jsem se ho v mé bakalářské práci propojit s tématem slam poetry a blíže prozkoumat jeho různé aspekty i úskalí. Je pro něj tedy vymezena celá třetí jedna kapitola mé práce, kde se pokusím toto období více přiblížit a provázat ho s tematikou slam poetry.

2.2. Měkké dovednosti

Podle příručky *Jak zavést poetry slamy do škol* organizace National Literacy Trust uvádí, že samotná performance a proces organizace poetry slamů mimo jiné rozvíjí i tzv. měkké dovednosti (Write On - Running a Poetry Slam in School: a Toolkit, 2012). Měkkých dovedností je poměrně hodně, většinou se ale mluví o několik základních, které ten zbytek zastřešují. Například podle Roblese mezi měkké dovednosti řadíme následující:

- 1) týmová práce
 - 2) schopnost vést
 - 3) schopnost řešit problémy a kriticky myslet
 - 4) vytrvalost
 - 5) organizační schopnosti
 - 6) kreativita
 - 7) komunikační dovednosti
 - 8) sociální a interpersonální dovednosti (zahrnující schopnost řešit konflikty)
- (Robles, 2012)

Každý slamer, který se ve slam poetry pohybuje již více let a je velmi úspěšný, má tedy s velkou pravděpodobností rozvinutější právě tyto dovednosti. Slam poetry i organizace exhibic rozvíjí zejména sebedůvěru, týmovou práci, kritické myšlení a sebevyjádření (Faradiba & Satriyani, 2016). Recitace poezie také u studentů rozvíjí prezentační dovednosti a paměť (Hoger, 2012). Pokud je poezie tvořena skupinově (například v rámci slam poetry workshopů), výrazně se rozvíjí i týmová práce a interpersonální dovednosti (Bates, 1993).

Měkké dovednosti učí mimo jiné své studenti již několikrát zmíněný Bob Hýsek, a to v rámci předmětu Slam poetry. V kurzu se tak studenti učí nejen vybrat si téma slamu a dobře strukturovat text, ale i trénují verbální a performativní dovednosti. Náplní kurzu jsou tedy i základní principy komunikace s divákem, využívání jevištního prostoru či zapojování emocí a kreativity do slamových vystoupení (Hrubcová, 2018).

2.3. Práce se skupinou

Dnes už je téměř pravidlem, že slameři, kteří už jsou ve slam poetry déle a jsou v tomto žánru poměrně úspěšní, se vedle slam poetry exhibic postupně věnují také různým dalším aktivitám, které s poetry slamy úzce souvisí. Níže nastíním tři druhy aktivit, kterým se velké množství úspěšných českých slamerů věnuje. Kapitulu jsem nazvala práce se skupinou, protože ta tvoří jádro všech uvedených činností a je naprosto stěžejním požadavkem k jejich vykonávání. Při práci se skupinou v rámci uvedených činností, musí mít slamer dobře rozvinuté téměř všechny měkké dovednosti. Často jsou právě také měkké dovednosti hlavním předmětem výuky studentů na gymnáziích a středních školách či účastníků slam poetry workshopů a slaminářů. V tomto ohledu vidím velkou souvislost mezi touto a minulou podkapitolou.

1) Spoluorganizace poetry slamů / slam poetry workshopy / slamináře

Ve slam poetry je vcelku běžné, že poté, co se slamer pohybuje již delší dobu na scéně, začíná časem také slam poetry exhibice organizovat, např. ve svém rodném městě. Slam poetry se tímto způsobem dostala například do Sokolova, odkud pochází mistr slam poetry za rok 2017 Dr. Filipitch a vicemistr za tentýž rok Tukan. Skrze oba slamery se zde slam poetry velmi úspěšně uchytila. Sokolov byl v roce 2018 dokonce zařazen mezi jedno z třinácti měst, kde probíhají kvalifikace na mistrovství ČR ve slam poetry. Poté, co jsem se v roce 2016 začala slam poetry věnovat, byla také uspořádána první slam poetry exhibice v Jihlavě, kam jsem chodila na gymnázium (exhibici jsem spoluorganizovala se známým českým slamerem Anatolem Svahilcem). O stejné situaci bychom mohli mluvit také u slamera Ondřeje Hrabala (nynější úřadující mistr ČR), který přinesl slam poetry do svého rodného města – Uherského Hradiště, kde nyní pravidelně pořádá exhibice.

Většina veřejně známých a úspěšných slamerů také hostuje na různých seminářích či workshopech (např. o psaní, improvizaci, kreativitě, komunikaci, sebeprezentaci, práci s jazykem, hlasem a tělem, vyjadřovacích schopnostech apod.) nebo takové akce sama pořádá. Velké množství z nich se uskutečňuje pod hlavičkou Slam Poetry CZ nebo jsou tyto akce pořádány v rámci různých festivalů či konferencí. Sama jsem osobně vedla již několik takových workshopů po celé ČR.

2) Spolupráce s moravskými gymnázii

„The slam poetry class is a space where a wide range of emotions can be named and expressed without social ostracization, shame, or guilt, which is normative in middle school social spaces“
(Davis, 2018).

Od roku 2017 začali slameři navštěvovat také moravská gymnázia, kde se pokouší rozvíjet mladou generaci slamerů. Při svých hodinách vyučují improvizaci, projev, psaní textů, práci s hlasem, jevištní vystupování apod. Podobně jako na amerických středních školách se i v rámci tohoto projektu i utkávají v soutěžích celé týmy z moravských gymnázií. Autorem projektu spolupráce s gymnázii je zakladatel moravské větve slam poetry Bob Hýsek. V současné době vedení převzali olomoučtí slameři Martin Schweitzer a Ondřej Hrabal, s kterými dělám rozhovor v praktické části.

3) Kreativní partnerství

Kreativní partnerství je program realizovaný Společností pro kreativitu ve vzdělávání o.p.s. V České republice běží již od roku 2013 a je realizován za podpory Evropského sociálního fondu v úzké spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, která zajišťuje finance a výzkumnou základnu. Pomocí tohoto projektu se stávají umělci součástí vyučování, kdy mají ve spolupráci s třídním učitelem na starost kreativní výuku jednoho předmětu. Hlavní dopady tohoto projektu můžeme zaznamenat v rozvoji kreativity žáků, rozvoji motivace a zvýšení zájmu o předmět, zvýšení sebevědomí dětí a vzájemné spolupráce mezi žáky a učitelem, pozitivní změna sociálního klimatu ve třídě, větší samostatnost a schopnost diverzifikovaného myšlení apod. (Vadová & Sršňová, 2017).

Do projektu Kreativní partnerství jsou v současné době zapojeni umělci z různých odvětví – divadla, výtvarného umění, hudby apod. Jedním z okruhů je také slam poetry. Do výuk je dnes zapojeno několik slamerů, kteří používají kreativní psaní a performanci jako nástroje pro rozvoj klíčových kompetencí u dětí na základních školách. Didaktické rozměry slam poetry tak můžeme od minulého roku pozorovat i na půdě České republiky. V rámci Kreativního partnerství jsou navíc pro umělce v průběhu roku pořádána různá školení i supervize (Společnost pro kreativitu ve vzdělávání, 2018).

Od září roku 2018 jsem se do projektu také zapojila. Děti učím v rámci hodin občanské výchovy a výchovy ke zdraví hlavně rytmiku a schopnost kreativně přemýšlet, vedu je tak k sebepoznání, sebevyjádření a ke zlepšení jejich sociálních dovedností.

3. Vynořující se dospělost

Jak už jsem nastínila v předchozí kapitole, většina českých slamerů spolu sdílí jeden základní rys: nachází se ve vývojovém období vynořující se dospělosti. Toto období s sebou přináší mnohé výzvy, kterým musí mladí lidé v daném věku čelit. Níže přiblížím různé aspekty období vynořující se dospělosti, zejména kde se tu vzalo, jeho charakteristiku, jakou roli hraje v dnešní době a čím je – právě i pro slamery – tolik specifické i stěžejní.

Vynořující se dospělost je vývojové období, o kterém za začalo mluvit až posledních letech. Období je spojeno s příchodem postmoderní doby a můžeme ho zařadit mezi adolescenci a mladší dospělost. Obvykle se uvádí, že vynořujícím se dospělým je osmnáct až dvacet pět let s tím, že se toto období postupně prodlužuje až do třiceti let.

Autorem termínu „vynořující se dospělost“ je americký psycholog Jeffery Jensen Arnett, který si na počátku dvacátého prvního století začal uvědomovat, že vymezit, kde končí adolescence a začíná dospělost, se stává čím dál tím těžší a mezníky jednotlivých vývojových období se víc a víc rozmazávají (především kvůli postmoderní době, ve které se nacházíme). Iniciační a jiné rituály, které byly dříve mezníky přechodu do dospělosti, jsou již minulostí, a tak se stává těžším a těžším dospělost definovat i ohraničit. Dříve byl takovým rituálem alespoň manželský sňatek, dnes už se ale nedá mluvit ani o něm (v souvislosti s hranicemi pro dospělost) – věk sňatku se totiž neustále posouvá směrem k vyšším číslům. Páry se totiž typicky ještě dlouho před uzavřením sňatku sestěhují, a to klidně i ve věku, kdy o svatbě ještě neuvažují. Takzvaných „tranzitních“ bodů co se dospělosti týče, bylo v minulosti definováno více, např. dosažení právní dospělosti, ukončení střední školy, možnost být volen do většiny právních sekcí, ukončení vysokoškolského studia apod. Žádný z nich ale nedokázal moderní přechod do dospělosti vystihnout (Arnett J. J., 2004).

Právě kvůli nastíněným problémům ohledně dosavadních koncepcí mladší dospělosti a hranic mezi ní a adolescencí, začal Arnett postupně uvažovat nad tím, zda tato dvě vývojová období opravdu stačí k dostatečnému popsání všech nuancí i změn, které s sebou přinesla postmoderní doba a postupně přichází s koncepcí vynořující se dospělosti. Položení základů tomuto novému vývojovému období si vyžádala dnešní doba, socio-kulturní kontext, ale také pohled mladých lidí (cirka mezi osmnácti a dvaceti pěti lety) na sebe sama, kdy cítí, že nejsou ani adolescenty, kteří hledají svou identitu, ale zároveň ani ekonomicky nezávislími pracujícími dospělými. Tímto se jim ale otevírá obrovská paleta neprobádaných posibilit, které mohou v tomto „meziobdobí“ prozkoumávat (Arnett J. , 2000a).

Vynořující se dospělost se vyznačuje několika základními aspekty, které Jeffrey Arnett charakterizoval jako jednotlivá období: období zkoumání vlastní identity (identity exploration), období nestability (instability), období zaměření se na sebe (self-focus), období pocitu „mezi“ (feeling in between) a období možností (possibilities) (Arnett J. J., *Conception of the Transition to Adulthood: Perspectives From Adolescence Through Midlife*, 2001).

Většina českých slamerů začíná ve slamu figurovat právě s příchodem vynořující se dospělosti. Slam poetry se pak často stává velmi důležitým aspektem jejich životů a výrazně jejich život ovlivní. Právě míru a způsob vlivu slam poetry na toto nové vývojové období jsem se pokoušela zkoumat ve své výzkumné části. Nyní se tedy pokusím každé období jednotlivě vymezit a na konci každého vymezení ho jen krátce propojit se slam poetry nebo se slamerem jako takovým.

3.1. Období prozkoumávání identity

Období prozkoumávání identity považuje J. Arnett za naprosto klíčové. Mladí se objevují v oblasti práce, lásky a vztahů, ale rovněž si formují pohled na svět a životní názory. Ačkoli bylo v minulosti s identitou a hledání (prozkoumávání) sebe sama spojováno spíše období adolescence (např. Erikson a jeho stádium identita versus zmatení rolí), sám Erikson připouští, že právě v průmyslových společnostech může být toto období prodlouženo až do pozdějšího věku mladší dospělosti. Mluvíme pak o takzvané prodloužené adolescenci, která je typická právě pro průmyslové země (Arnett J. , 2000a).

Některé psychologické výzkumy ukazují, že nalezení sebe sama a rozvoje vlastní identity není dosaženo ani ukončením střední školy, nýbrž že ono hledání sebe sama ještě po střední škole pokračuje, a to i po dosažení jednadvaceti let (Valde, 1996; Whitbourne & Tesch, 1985). V tomto období mladí zkoumají, jaký je jejich pohled na život, objevují své schopnosti i jejich limity a zjišťují, co by v životě opravdu chtěli. Utvrzují se také ve svých hodnotách (případně je přehodnocují a nabývají nových) i náboženském přesvědčení, hledají svou spirituální orientaci. a rozhodují se, jaké názorové pozice v životě zaujmou. V tomto období se mladí dospělí snaží zkoumat, kým skutečně jsou, co je charakterizuje a kam ve svých životech vlastně směřují (Arnett & Jensen, 2002).

Vynořující se dospělí zkoumají svůj aktuální stav i potenciální možnosti také v ekonomické oblasti. Pro toto období je totiž poměrně běžné, že dospívající už nejsou cele finančně závislí na svých rodičích, ale zároveň se kvůli studiu sami ještě neživí. Většina z nich je tedy rodiči ještě částečně finančně podporována, zároveň už ale mnozí mají nějaký

přivýdělek ke studiu. I v tomto smyslu je ekonomická identita ještě poměrně nejasná – mladí dospělí jsou na jednu stranu stále finančně závislí, na stranu druhou mají prostor v této oblasti experimentovat a hledat možnosti a prostředky k získání finanční stability (Arnett J. J., 2004).

Vynořující se dospělí tedy zkoumají mnoho rolí v různých životních oblastech a pokouší se s nimi ztotožnit. V tomto období nehledají svou identitu úplně od znova jako spíš zkoumají, zda identita, která byla nalezena v adolescenci, k nim opravdu patří, zda byl proces hledání sebe sama opravdu završen, či potřebuje nějakou „opravu“, nebo „kompletní přestavbu“. K takovým závěrům pak dochází zejména pomocí experimentace s okolním světem (a to jak v zážitkové, tak vztahové oblasti), zkoušení různých možností, přijímání výzev a využívání příležitostí (Arnett J. J., 2001).

Výraznou oblastí prozkoumávání identity mladých dospělých je oblast vztahová. Vztahy v adolescenci jsou spíše přechodné a „tady a teď“, jedinec v jejich kontextu příliš nepřemýšlí nad perspektivou budoucnosti a adolescent spíše očekává, že mu takové vztahy budou přinášet zábavu a potěšení v daném okamžiku. Na rozdíl od adolescentů se mladí dospělí koukají více dopředu, potřebují ve svých vztazích cítit hlubší smysl (s již zdůrazněnou perspektivou budoucnosti) a očekávají od těchto vazeb určitou hloubku a intimitu. Hledají partnery a přátele pro život. Právě takové vztahy jim totiž pomáhají se utvrdit ve své nalezené identitě (Arnett J. J., 2004). Zatímco adolescenti si více užívají skupinových aktivit, mladí dospělí upřednostňují setkání „jeden na jednoho“, která umožňují osobnější kontakt a prostor pro individualitu. V těchto vztazích potřebují zažívat a rozvíjet intimitu a propojení s druhým člověkem.

Podstatnou část oblasti vztahů vynořujících se dospělých tvoří chození. Tato oblast je jistě důležitá i v období adolescence, avšak obě skupiny se na ni dívají docela jiným pohledem. Pro adolescenty je chození i partnerské vztahy spíše rekreační a bez výhledů do budoucna, jedná se spíše o první partnerské i sexuální zážitky a mnohdy zde dochází k různým experimentům (tyto vztahy však netrvají nějak dlouho), zatímco ve vynořující se dospělosti je láska mnohem intimnější a vážnější, vztahy trvají déle a mnohem častěji už zahrnují také sexuální poměr a společné bydlení (Arnett & Taber, 1994).

Identita mladého dospělého je tvořena nejen novými zkušenostmi a vztahy, ale také zaměstnáním – prací, které věnuje svou energii i čas. Jedinci nacházející se v období vynořující se dospělosti již opět mnohem více hledají zaměstnání s výhledem do budoucna. Mají v rámci takového zaměstnání vysokou potřebu se realizovat a chtějí, aby jejich pozice odrážela to, kým jsou. V této práci si pak rozvíjejí takové dovednosti a schopnosti, které nejspíš užijí i v budoucím zaměstnání (Arnett J. , 2000a).

Podobně tomu je i u vzdělání. Jedinci ve vynořující se dospělosti zkouší různé možnosti i v rámci studia vysoké školy – někdy mění obory nebo zaměření, někdy hledají své směřování v rámci zvoleného a studovaného oboru. Připravují se na trh práce a objevují sama sebe i hledáním pozice, která se k nim hodí a studia, které je naplňuje (Arnett J. J., 2006).

Příchod mladého dospělého do slam poetry komunity pak ovlivní téměř každou z těchto uvedených podoblastí. Pro každého nově příchozího slamera je pole české slam poetry zcela neprobádanou oblastí, která ho zve k experimentování a objevování nových oblastí, zážitků i vztahů. Úspěšným slamerům navíc slam poetry nabízí také možnost vydělat si peníze něčím, co je baví. Pokud se na slamové scéně proslaví, bývají zváni na exhibice, cestují po celé republice a vystupování jim tak může měsíčně vydělat stejně jako poloviční úvazek v průměrném zaměstnání (vystupují-li cca dvakrát do týdne). Pokud – a asi u třech českých slamerů už je i toto realitou – se rozhodnou si ke slam poetry přibírat i další zakázky týkající se psaní textů, moderace, popř. stand-upu, je možné se tímto druhem uměním i uživit. Slam poetry představuje široké pole, kde člověk prakticky na každé akci potkává nové, podobně smýšlející lidi, proto nabízí slam poetry spoustu příležitostí k seznámení se a navázání hlubších – ať už přátelských či partnerských – vztahů s podobně nastavenými lidmi. Důležité je dodat i to, že proces prozkoumávání identity je často reflektovaným tématem ve slamové tvorbě mladých slamerů.

3.2. Období nestability

V životě vynořujících se dospělých se můžeme setkat také se značnou nestabilitou a nepředvídatelností. Mladí se nacházejí v období velkých změn, kdy neustále vyhodnocují a následně přehodnocují a zpřesňují směr (tzv. životní plán čili odpověď na otázku Jak bude vypadat má budoucnost?), kterým se budou v životě ubírat. Při cestě objevování a specifikace svého životního plánu se mladí dospělí také mnohdykrát zklamávají, přichází o ideály. Zároveň si ale vytváří nové, o poznání reálnější ideály, které více vystihují to, kým jsou, co je naplňuje a čeho chtějí jednou opravdu dosáhnout. Mnohdy už alespoň v určité oblasti „narazili na realitu života“, což má za důsledek to, že jejich nové plány již stojí na pevnějších a přesnějších základech. Období nestability je obdobím, ve kterém ještě člověk neví, co přesně chce dělat, ale každý den je blíž alespoň jakési provizorní verzi svých vizí (Arnett J. J., 2004).

Arnett také tvrdí, že toto období nestability je ještě podpořeno poněkud častými změnami bydliště mladých dospělých, které je často spojeno také se změnou školy, oboru, práce případně brigády či partnera. Ústředním tématem je tedy změna. To také podporuje popis

prvního rysu (období prozkoumávání identity), kde píšou o neustálém dotváření a zpřesňování identity jedince (Arnett J. J., 2004).

Podobnými změnami si prochází i všichni slameři nacházející se ve vynořující se dospělosti. Slam poetry pak pro ně mnohdy představuje „pohyblivou kotvu“. Je to organismus, který je sice neustále v pohybu – jeho složení i struktura se konstantně proměňuje. Na druhou stranu zde ale mají své místo, své přátele, a pokud jsou ve slamu úspěšní tak i určitou finanční jistotu.

3.3. Zaměření se na sebe

Právě v období vynořující se dospělosti jsou mladí nejvíce zaměřeni na sebe. Ačkoli bychom si mohli myslet, že tento rys je charakteristický spíše pro adolescenty, není tomu úplně tak. Adolescenti se totiž mnohem více vztahují k rodičům, sourozencům, učitelům, přátelům apod. Jsou zde ještě určitá pravidla, kterým jsou podřízeni a která by měli dodržovat. Většinou žijí ještě u rodičů a chodí na střední školu, jejíž systém a autority ctí a které je do velké míry stále formují a ovlivňují. V období následujícím po vynořující se dospělosti, už mladí lidé většinou chodí do stabilního zaměstnání, mají vážný vztah, případně začínají budovat rodinu – tyto okolnosti pak odvádí jejich pozornost od sebe samých směrem k uvedeným činnostem a vztahům (Arnett J. , 2000a).

Rys „zaměření se na sebe“ je způsoben a tvořen několika faktory. Mladí dospělí se většinou odstěhují od rodičů a stávají se alespoň částečně nezávislými, vymaní se také z vlivu ostatních autorit a posilují svou nezávislost, přičemž tato nezávislost jde ruku v ruce se zaměřením sama na sebe a větší orientací na svůj potenciál, možnosti, budoucnost a vize. Tato autonomie však není pojímána pouze jako „svoboda od“, ale zároveň jako „svoboda k“ (Zimmer-Gembeck & Collins, 2003).

Jak jsem již zmínila, vynořující se dospělost je specifická právě tím, že dospělý jedinec už často nebydlí u rodičů (i když s nimi ještě často přichází do kontaktu). Dnes je naprostou normou, že mladí bydlí v podnájmech, případně na kolejkách, které si sami (případně s podporou rodiny) hradí. V tomto období mají také mladí svobodu si zvolit, zda vůbec chtějí studovat a případně co. Většinou už žijí také v lokalitě než jejich primární rodina. Nachází se tedy v období, kdy mají největší svobodu, nezávislost a autonomii. Dalo by se s jistou nadsázkou říci, že drží život převážně ve svých rukou a je jen na nich, jak se bude vyvíjet. Pouze oni mají plnou zodpovědnost za svůj život a musí činit mnohdy důležitá rozhodnutí, jejichž následky pak sami ponесou. Jsou víceméně soběstační, což jim později umožňuje nést větší odpovědnost.

Většina je poté také mnohem více připravena činit závazky (a to jak v pracovní, tak v osobní, resp. vztahové oblasti).

Již zmíněná nezávislost se také týká oblasti náboženství a etických hodnot, kdy se mladí spíše odklání od institucí a organizací a přiklání se k individualismu a svobodné víře, která není nějak strukturována. Je pro ně důležité si i v této oblasti udržet vlastní svobodu a nezávislost, zkrátka aby si mohli sami vybrat, v co budou věřit a jaký vliv to bude na jejich životy mít (Arnett & Jensen, 2002). Období „zaměření se na sebe“ není vnímáno jakkoli negativně, ale spíše jako něco žádoucího a nutného k pozdějšímu zdravému fungování jedince, a to jak samostatně, tak také v interakci s dalšími lidmi (Arnett J. J., 2001).

Také struktura celého žánru slam poetry je zaměřena na individualitu člověka a klíč k úspěchu v této oblasti často vyžaduje patřičné zaměření se na sebe – na svou osobnost, projev, chování, výraz, emoce i život samotný. Do kontrastu s tímto úkolem pak vstupuje nejen zaměření se na publikum a jeho potřeby, ale také budování komunity slamerů. I přes tento kontrast by se ale dalo říci, že čím lépe člověk dokáže vystihnout, pojmout a zvýraznit svou individualitu (a vhodným způsobem ji umí předat druhým), tím je v tomto žánru pro diváky zajímavější.

3.4. Pocit „mezi“

Jak už jsem zmínila výše, v období vynořující se dospělosti se jedinec nachází někde mezi adolescencí a dospělostí, přičemž mezi těmito obdobími je jakási pomyslná mezera, která se s postupem doby rozšiřuje. Období vynořující se dospělosti je tak delší a delší. I tento fakt svědčí o tom, že samotní mladí dospělí mají pocit, že nejsou ani hledající se adolescenti, ani plně zodpovědní dospělí, což v nich vyvolává mírnou ambivalenci (Arnett J. J., 2004).

Arnett říká, že pocity „mezi“ je zapříčiněn tím, že jedinci ještě nedosáhli plné dospělosti a vnitřní zralosti, přičemž tvrdí, že dospělost je určena třemi kritérii, která rozhodují o tom, zda jsou mladí jedinci spíše dospělými, nebo spíše ještě adolescenty (resp. bychom mohli tato kritéria nazvat kritérii indikujícími dospělost). Těmito kritérii jsou:

- 1) přijetí zodpovědnosti za sebe sama,
- 2) nezávislost v rozhodování a
- 3) finanční, resp. ekonomická nezávislost (Arnett J. J., 2004).

Je velmi důležité, aby mladí jedinci v dovršení dospělosti cítili, že jsou u nich tato kritéria splněna. Velkou roli zde hraje jedincovo subjektivní vnímání této skutečnosti (tzv. subjektivní vývojový status), nikoli objektivní posouzení toho, zda jedinec opravdu je, či není dospělý.

Pokud tento subjektivně prožívaný stav není ani adolescentní, ani dospělý, nýbrž tzv. přechodový, můžeme se právoplatně domnívat, že se daný jedinec nachází „někde mezi“, tedy v období vynořující se dospělosti (Arnett J. J., 2006).

Období pocitu „mezi“ může být pro mladé dospělé mnohdy těžké a prázdné. Slam poetry tak může v určitém smyslu nabídnout alespoň alternativu, jak toto prázdno vyplnit něčím, co má smysl. Dává slamerovi nabídku přijmout jak zodpovědnost sám za sebe, tak být nezávislý v rozhodování i finančně – je už na každém slamerovi do jaké míry se rozhodne naplnit tyto potřeby právě skrze slam poetry.

3.5. Období možností

Jak už jsem naznačila v úvodu, vynořující se dospělost je období, kde se „otevřít mnoho dveří“, což přichází ruku v ruce s již zmíněnou nestabilitou či obdobím „mezi“. I přesto, že je toto období plné změn, nejistoty a otazníků, je zároveň plné spousty možností, otevřené budoucnosti i neprobádaných míst v externím světě. Mladí lidé mají spoustu snů, vyhlídek a představ, které postupně procházejí sítí reality. Právě proto se toto vývojové období považuje za období experimentování. Jedinci si potřebují vyzkoušet a prozkoumat, zda a do jaké míry, budou jejich plány a sny fungovat v reálném světě. Jejich naděje jsou ještě pořád velké a do jisté míry idealistické, protože se teprve začínají střetávat s „opravdovým bojištěm života“ (Arnett J. J., 2001).

Jelikož je to u většiny mladých vůbec poprvé, kdy si mohou věci dělat „po svém“ a vymanit se z podřízenosti rodičů, mají často silný pocit nezávislosti a sebejistoty. Doufají, že se jejich život bude ubírat zcela novým, ještě lepším směrem. To se jim také většinou daří, protože toto období s sebou vskutku přináší spoustu nových příležitostí, se kterými se doposud nesetkali. Mladí lidé tedy mají relativně dost času svobody na to, aby si sami zvolili, co a kdy chtějí zažít a vyzkoušet. Je sice jasné, že to, jaké má člověk možnosti a jak je bude realizovat záleží z velké části na jeho genetických a dalších predispozicích (primární na rodině, výchově, kulturním kontextu a mnoha dalších faktorech). Sami vynořující se dospělí ale považují tyto faktory spíše za druhotné a mají pocit, že své budoucí směřování mohou do značné míry ovlivnit (Arnett J. J., 2006).

Optimismus, elán, dravost a víra v budoucnost číší také ze slamerů, kteří se mezi sebou perou o vítězství, ale zároveň se svými soupeři jezdí na spoustu akcí a budují dlouhotrvající přátelství. Slam poetry je organismem, který pro mladé skýtá spoustu nabídek a možností.

Někdy je ale těžké se ve víru posibilit neztratit, uchovat si dobré studijní výsledky a podobné věci, proto je i zde velmi důležitá dobrá znalost sebe sama a schopnost říci „ne“.

3.6. Další rysy vynořující se dospělosti

Základních pět rysů tohoto vývojového období je popsáno výše. V souvislosti s nimi však Arnett popisuje ještě několik dalších, které sice nejsou až tak výrazné, zato je ale považují důležité pro charakteristiku vynořující se dospělosti (Arnett J. J., 2006).

Jedním z takových rysů je například socializace. O té Arnett mluví hlavně v souvislosti se západní civilizací (tzv. liberální socializace). Tato tzv. liberální socializace tedy mladému jedinci nabízí široké spektrum možností, a to jak v pracovní, tak v sociální rovině. Jedinec má možnost sám si zvolit způsob, jakým se bude do společnosti začleňovat, a to ať už jde o studium na vysoké škole, pracovní příležitosti, zájmové, případně sportovní aktivity nebo členství v různých organizacích apod. (Arnett & Jensen, 2002).

Dalším rysem je pak optimistický výhled do budoucna, který je pro mladé v tomto věku charakteristický. Tento rys byl zmíněn již v předchozí kapitole, když Arnett zkoumal představy mladých lidí o vlastní budoucnosti. Výsledky ukázaly, že v tomto vývojovém období jsou jedinci ohledně své budoucnosti vesměs optimističtí, dokonce jsou přesvědčeni, že jsou v životě úspěšnější než jejich vlastní rodiče, a to po kariérní, tak po vztahové stránce. Ačkoli svou vlastní budoucnost vnímají vynořující se dospělí velmi pozitivně, směřování své generace a společnosti vidí spíše černě a pesimisticky (Arnett J. J., 2004).

Posledním doplňkovým rysem vynořující se dospělosti je stres, resp. tzv. deprese přechodu do dospělosti. Tu jedinci nejčastěji prožívají mezi osmnáctým a dvacátým šestým rokem. Vynořující se dospělí tak často pociťují strach ze zodpovědnosti, závazků, práce a požadavků externího světa, do kterého vstupují. Tento rys však do velké míry určuje a ovlivňuje primárně rodina mladých dospělých i její fungování (Reinherz et. al., 2003).

Slameři se s těmito dalšími rysy potýkají stejným způsobem jako vynořující se dospělí, kteří se slam poetry nevěnují. Slam poetry však slamerům slouží jako určitý „ventil“ - představuje pro ně prostředek, jak si své myšlenky a pocity zvědomit, zverbalizovat a vyjít s nimi na veřejnost. Na osobní prožívání všech uvedených rysů vynořující se dospělosti se mladých slamerů ptám ve svých polostrukturovaných interviews. O vnímání rysů slamery pak ve své praktické části.

4. Současné výzkumy

I když jsou jak slam poetry, tak vynořující se dospělosti na poli věd ještě poměrně novými fenomény, byly za dobu svého „rozkvětu“ podrobeny již několika výzkumným bádáním. Níže představím alespoň několik z nich, které byly provedené na poli humanitních věd a svým přínosem obohacují mnou zvolené téma této práce. Tato kapitola bude rozdělena do dvou podkapitol. V té první budu prezentovat provedené výzkumy na téma vynořující se dospělosti, v druhé zase na téma slam poetry. Druhou podkapitolu zakončím případovou studií, která je podobná mému výzkumu v této práci (podrobněji popsán v praktické části).

4.1. Výzkumy: vynořující se dospělost

Výzkumů souvisejících s vynořující se dospělostí je k nalezení poměrně velké množství. Co se týče psychologie, toto vývojové období bylo zkoumáno zejména v souvislosti s kritickými obdobími, identitou, sebevědomím, sebepojetím, ale také se studiem či prací.

Byla zkoumána různá etnika a rozdíly, vynořující se dospělost je srovnávána také s mladší dospělostí nebo s adolescencí a jsou zkoumány i její různé aspekty jako například religiozita, sexualita (spolu s intimitou) nebo také kriminalita. Ku příkladu ve studii provedené v roce 2006 zkoumají Schulenberg a Zarrett mentální zdraví a psychopatologie u amerických vynořujících se dospělých. Poukazují hlavně na relativní stabilitu týkající se mentálního zdraví i problémového chování, ale také upozorňují na zvýšené riziko maladaptace. Pokládají si otázku, jak je možné, že se incidence výskytu duševních poruch zrovna v tomto věku zvyšuje a zamýšlejí se, zdali se individuální trajektorie jednotlivců liší od globálně převažujících trendů. Na konci studie přicházejí se zjištěním, že individuální charakteristiky a životní dráha vynořujících se dospělých do velké míry modifikují riziko výskytu duševních poruch (Schulenberg & Zarrett, 2006).

V roce 2015 byly zkoumány identita, sociální skupiny, faktory, které přispívají ke zotavení ze závislosti na návykových substancích a životní kvalitu. Výzkum byl postaven na tvrzeních, že zotavení ze závislosti na návykových látkách následuje až po změně samotné identity jedince. Výzkum byl kvalitativní povahy a bylo v něm zapojeno dvacet vynořujících se dospělých, kteří se setkávali s odborníky na závislosti a s psychologem. Ti s nimi vedli rozhovory a předkládali jim různé dotazníky. V tomto výzkumu bylo zjištěno, že k nižšímu užívání návykových látek přispívá identifikace se skupinou (silná sociální identita), která

návykové látky neužívá, vyšší kvalitou života i prostředí a také vyšším kapitálem pro zotavování (Mawson et al., 2015).

Výzkum s podobným zaměřením provedli také Hyun-Jin Jun a kolektiv (2019), kdy zkoumali rozdíly mezi pohlavími ve vztahu mezi depresí a antisociálním chováním a rizikového chování ve vynořující se dospělosti. Byl proveden longitudinální výzkum na více než osmi tisících mladých dospělých, v němž byly tyto aspekty zkoumány. Výsledky ukázaly, že antisociální chování mělo úzkou souvislost se zvýšeným užíváním alkoholu, a to následně souviselo s vyšším rizikem gamblingu. Toto riziko bylo vyšší u mužů než u žen. Zjistilo se ale, že depresivní jedinec má nižší sklony k rizikovému chování.

Například McPhie a Rawana zkoumaly vliv fyzické aktivity na depresi v adolescenci a vynořující se dospělosti. Rozdíly pak porovnávaly mezi ženami a muži. Výsledky jasně indikovaly nižší úroveň deprese u jedinců s vyšší fyzickou aktivitou. Ve výzkumu bylo vřele doporučováno zařadit pohyb a fyzickou aktivitu jako běžnou a neodmyslitelnou součást prevence (McPhie & Rawana, 2015).

Dalším – a asi už posledním – uvedeným výzkumem je od Collinse a van Dulmena (2006), který zkoumá přátelství a romantické vztahy v období vynořující se dospělosti. Zde je popisováno, jak mladí dospělí navazují a vytvářejí vztahy. Období vynořující se dospělosti je popisováno jako vůbec první období v životě člověka, kdy záleží čistě na jedinci, jaké vztahy bude budovat a s kým naváže kontakt. Přenechává mu to určitou zodpovědnost, ale také svobodu. Tyto vztahy se poté ukazují být pro mladé dospělé důležitější a přikládají jim vyšší hodnotu. Mladí dospělí také preferují více volné a nezávazné vztahy před trvalými. V této studii se srovnávali adolescenti právě s mladými dospělými. Bylo také zjištěno, že mladí dospělí mají vícero různých přátel i romantických vztahů, ve kterých jsou zaměřeni spíše na sebe, hledají v nich svou identitu, střídají více partnerů a jejich vztahy jsou velmi blízké a intenzivní. V těchto vztazích se však často cítí být nejistí a emočně labilní – tento aspekt s adolescenty sdílí (Collins & van Dulmen, 2006).

4.2. Výzkumy: slam poetry

V této kapitole se budu věnovat současným výzkumům provedeným na téma slam poetry. Bohužel, výzkumů ohledně této problematiky není příliš mnoho, a tak slam poetry zůstává většině akademických kruhů stále neznámou. I přes mnohé potíže se mi podařilo najít pár velmi zajímavých prací, o které se s vámi níže pokusím podělit.

V souvislosti s poezií jako takovou byl proveden například výzkum publikovaný v roce 2014, který zkoumal terapeutické účinky praktikování poezie (psaní, čtení, recitace apod.) a jeho vliv na „well-being“ jedinců. Adam M. Croom zde uvádí, že poezie uvedená do praxe – obzvlášť pokud je praktikovaná ve skupině – má vliv na všechny aspekty PERMA konceptu Martina Seligmana popsaného v roce 2010 (ten představuje jednotlivé aspekty well-being: positive emotion, engagement, relationships, meaning, and accomplishment) (Croom, 2014).

V roce 2014 publikoval také Adam Tábořský svou bakalářskou práci, kde zkoumal osobnost a hodnotovou orientaci českých básníků. Do výzkumu bylo zapojeno 38 básníků a básnířek, kteří vyplňovali následující testové metody: Lukasové LOGO test, Morrisův test Cesty života a Schredlův Dotazník hranic osobnosti (BPQ). Tábořský se básníků následně ještě doptával na motivaci k tvorbě. Básníci i básnířky vnímali svět jako smysluplnější v porovnání s populační normou a také disponovali vyšší touhou po flexibilitě, mnohostrannosti, kontemplaci, aktivní činnosti a integrování diverzity stejně se zvýšeným napětím a nejistotou (Tábořský, 2014).

V souvislosti s tématem této práce zde musím uvést také výzkum z roku 2011, ve kterém byla zkoumána performativní umění založena na komunitě v souvislosti s tranzicí dospívajících z adolescence do dospělosti. Autorka studie zde zkoumala šest uměleckých komunitně založených organizací zaměřujících se zejména na slam poetry, hudební produkci, tanec a herectví. Do výzkumu bylo zapojeno 168 dospívajících různého věku, vzdělání, rasy i statusu, kteří byli zapojeni do jedenácti focus groups. Bylo také provedeno na osmdesát pozorování lekcí a šest účastí na různých uměleckých událostech. Výsledky zaznamenaly fakt, že dospívající pocítují tenzi mezi instrumentálním přístupem k životu a kvalitní životní perspektivou. Získání vhodného zaměstnání představuje pro mladé jednu z nejdůležitějších věcí, ale i přesto je většina komunitních uměleckých organizací, jejichž součástí dospívající jsou, zaměřuje na přístup, který více odpovídá vysokoškolskému systému (lektor/žák, prázdniny, termíny, zkoušky apod.). Tento přístup se zdá být prospěšný zejména pro méně privilegované dospívající s nižším sociálním statutem. Tyto organizace tak mladým pomáhají získat pracovní zkušenosti (v podobě příležitostí k vedení či organizaci seminářů a workshopů) ještě dříve, než vstoupí na pracovní trh, získat sebejistotu a specifické dovednosti v performativně-uměleckém odvětví – to pak pozitivně ovlivňuje jejich vyhlídky do budoucna a důvěru v sebe sama (Sampson, 2011).

První – a také nejznámější – práci zaměřující se výhradně na slam poetry je výzkum Helen Gregory publikovaný v roce 2008. V něm jsou zkoumány umění, identita a status v britské větvi slam poetry. Tyto aspekty byly zkoumány v několika slam poetry komunitách,

kteře jsou podle Gregory velmi specifické právě díky dynamice a procesům sociální interakce. Výzkum byl zkoumán pomocí etnografické studie, ve které bylo provedeno 44 polostrukturovaných interviews se slamery, promotéry, organizátory a lektory, kteří jsou do britských poetry slamů zahrnuti. Výzkum ale nebyl proveden pouze pomocí rozhovorů, ale také celoročního pozorování dvaceti dvou poetry slamů a ostatních akcí jako např. seminářů, workshopů apod. a jejich účastníků spolu s analýzou slamových textů, audií, videí, novinových a časopisových článků a webových stránek. Zjištěná data byla poté srovnávána s daty z podobně konstruovaného výzkumu poetry slamů ve Spojených státech. Výzkumy ukázaly, že poetry slamy v každém z těchto států jsou velmi odlišné a specifické – byly formovány tamější kulturou i uměleckou tradicí. Pro britské slamery byly velmi časté otázky identity. Často si ve slamech pokládají otázku, jaká je jejich umělecká identita, snaží se definovat poetry slam jako takový, ale také jejich pozici v něm. Snaží se vytvořit specifický britský styl, který spíše napomáhá a neohrožuje. U amerických slamerů si Gregory všimla, že ačkoli je jejich obsah stejně autentický jako ten britský, má jakousi již předem vytvořenou formu. To dává za výsledek faktu, že samotný poetry slam ve Spojených státech vznikl čili tamní mladí lidé již nemají tak silnou potřebu ho (nebo sebe samých v něm) znovu definovat a specificky ho rekonstruovat. Zatímco americký poetry slam je nejpoblárnější a nejhojněji rozšířený, poetry slamy v jiných zemích nabízejí větší možnost se svobodně a svébytně vyvíjet a dávají možnost vznikat úplně novým uměleckým formám a stylům (Gregory, 2008).

Jedním z nejnovějších výzkumů publikovaných na toto téma je výzkum Raphael d'Abdon, který byl zveřejněn v článku s názvem You Say “Performance Poet”, I Hear “Dance Nigger, Dance””: Problematizing the Notion of Performance Poetry in South Africa. Raphael d'Abdon v něm provedl polostrukturované interview se sedmi slamery věnující se slam poetry v Jihoafrické republice. Výzkum upozorňuje na rasový a kolonializační podtext, který je citelný pokaždé, když někdo nazve slamera bílé rasy jako básníka a slamera, který je mulat nebo černocho jako performer. Vysvětluje zde dichotomii výrazů „čtení poezie“ a „performativní poezie“ a popisuje historii utlačování básníků černé pleti. V provedených rozhovorech se jihoafrických slamerů ptá, jak vnímají sebe sama a jak by se nazvali oni sami. Z jejich odpovědí poté vychází najevo, že žádný z těchto slamerů by se nenazval jako performující básník a většina se vnímá spíš jako básník či spisovatel. V závěru článku pak d'Abdon vyzývá k opatrnosti v tomto „nálepkování“, k citlivosti a nové perspektivě, kdy se na všechny slamery – bez ohledu na jejich kulturní či rasovou příslušnost – koukáme jako na autory a umělce a máme respekt k jejich individualitě a originalitě (d'Abdon, 2018).

Z provedených výzkumů stojí za zmínku také výzkum z roku 2016, kde byla zkoumána slam poetry jako nástroj online intervence léčby deprese. Pro výzkum byla speciálně vytvořena online webová stránka se slam poetry videi. Do výzkumu bylo zapojeno 75 participantů. Ti po navštívení této stránky zhlédli videa několika slamů s různou tematikou a poté hodnotili svou momentální náladu v následujícím dotazníku. Tento proces byl zopakován ještě dvakrát a participanté hodnotili svou náladu na Likertově škále od těch velmi pozitivních po velmi negativní. Ačkoli první hodnocení participantů vykazovala stejný počet negativních i pozitivních emocí, v druhém i třetím zhodnocení již výrazně převažovala hodnocení pozitivní. Autoři tedy v závěru článku potvrzují stanovené hypotézy a navrhuji zařadit online sledování poetry slamů jako jeden z nástrojů léčby deprese (Ruchti et al., 2016).

Poslední výzkum, který je svou problematikou nejvíce podobný tomu mému je výzkum publikovaný v roce 2012. Autorka tohoto výzkumu zkoumala, jak poetry slam formuje a ovlivňuje identitu členů středoškolského poetry slam týmu Slammin! (Ohio) v souvislosti s adolescencí, ve které se všichni jeho členové nacházejí. Rudd zde vychází z teorie, která identity rozděluje na sociální (social), plurální (plural) a rozpoznanou (recognized) (Moje, Luke, Davies, & Street, 2009). Data pro výzkum byla sbírána prostřednictvím rozhovorů se slamery, pozorování jejich skupinových seancí a přítomnost na poetry slamech, jichž byli Slammin! součástí. Rynn prováděla případovou studii a jako metodu sběru dat si zvolila polostrukturované interview s pěti hlavními otázkami (jak dlouho se věnují poetry slamu, proč se staly součástí skupiny apod.). Rozhovory byly prováděny s pěti slamery, kteří tvořili jádro tohoto týmu, které se narozdíl od ostatních členů nemění. Na analýzu sebraných dat byla použita Apgarova metoda z roku 1996. Výsledky výzkumu ukázaly, že tito adolescenti si formují identitu básníků a umělců uvnitř skupiny, která disponuje emocionálně bohatými a pro ně naplňujícími vztahy s jejich spolu-slamery. Zdá se, že jim tato slamová skupina poskytuje stabilní a povzbuzující prostředí i platformu pro jejich literární a kreativní expresi. Tato skupinová příslušnost má výrazný vliv na proces formování jejich identity a kooperativní aktivity spolu se skupinovou dynamikou zvyšují jejich self-efficacy. Taková komunita a sdílené zkušenosti jak v soukromí, tak na veřejnosti mohou mladým adolescentům poskytnout bezpečné prostředí pro formování a tvarování bohaté, svobodné a individualizované identity. Na rozdíl od klasických školních tříd pro ně představují uvolněný a přirozený způsob, jak se vyjádřit, otevřít a aktivně participovat (Rudd, 2012).

VÝZKUMNÁ ČÁST

5. Oblast výzkumu a výzkumný problém

V minulých kapitolách jsem vymezila pojem Slam Poetry a nastínila její komunitu a současné směřování. Dále jsem představila jednotlivé vývojové období vynořující se dospělosti a v neposlední řadě uvedla výzkumy zaměřující se na podobnou problematiku, které byly v minulosti realizovány. Nyní – v části výzkumné – na tato témata navážu, tentokrát je ale budu demonstrovat na jednotlivých příkladech.

Jak jsem již zmínila v poslední kapitole teoretické části, výzkum, který by propojoval období vynořující se dospělosti a komunitu slam poetry pomocí případové studie v České republice, ještě proveden nebyl, ačkoli se mi podařilo najít alespoň výzkumy podobné (i když zahraniční). Jsem toho názoru, že je potřeba zkoumat jedince uprostřed nově rozvíjejících se žánrů, komunit, subkultur či vývojových období a zjišťovat velikost přínosu jak společnosti, tak psychologické obci. Také proto jsem se rozhodla tento výzkum realizovat.

Výzkumná oblast je poměrně úzce zaměřena, jde více do hloubky a dává tedy možnost získat co možná největší množství nových, zajímavých i relevantních informací. Z první kapitoly této práce již víme, že Olomouc je tak trochu „Mekka“ Slam Poetry. V tomto městě se uskutečnila první slam poetry exhibice, první seminář zakladatele slam poetry Marca Smithe v Čechách i první mistrovství ČR ve slam poetry. I proto jsem se rozhodla zkoumat slamery právě na této scéně. Jako výzkumnou oblast jsem si tedy zvolila olomoucký slam poetry klub, který jako studentský spolek vznikl v roce 2017 pod Univerzitou Palackého v Olomouci (jako univerzitní předmět však funguje už od roku 2014).

Jelikož se drtivá většina jeho členů nachází v období vynořující se dospělosti, nebylo obtížné můj vzorek věkově omezit na slamery od 18 do 25 let. Pro toto omezení jsem si zvolila původní koncepci vynořující se dospělosti, která toto období vymezuje jako vývojové období mezi osmnácti a dvaceti pěti lety (Arnett J. , 2000a).

Výzkumným problémem v mé práci je tedy *reflexe charakteristických rysů vynořující se dospělosti členů olomouckého slam poetry klubu ve vztahu k tvorbě, performanci a komunitě slam poetry*. Daný výzkumný problém je deskriptivní povahy – má za úkol popsat danou situaci a problematiku v současné době.

5.1. Cíle výzkumu

Jelikož je fenomén slam poetry zatím v České republice akademicky poměrně neprobádaný, hlavním **cílem výzkumu** bylo *zjistit a popsat, jak vybraní jedinci olomouckého slam poetry klubu prožívají jednotlivé rysy vynořující se dospělosti a zda je tato jejich subjektivní zkušenost nějak ovlivněna fenoménem slam poetry*.

U vybraných slamerů budu zkoumat tři aspekty slam poetry, ke kterým se více vyjadřuji v teoretické části. Jsou jimi: **tvorba, performance a komunita slam poetry**. Dílčím cílem, který je do určité míry dán i povahou výzkumu, je pak *přiblížit čtenáři vybrané členy olomouckého Klubu slam poetry*.

5.2. Výzkumné otázky

Na základě stanoveného výzkumného cíle jsem sestavila i výzkumné otázky. Tyto výzkumné otázky jsem rozdělila na hlavní a dílčí, přičemž dílčí výzkumné otázky mají ty hlavní rozvíjet a specifikovat.

Hlavní výzkumné otázky:

- 1) Jak prožívají vybraní členové Klubu slam poetry (KSP) jednotlivé rysy období vynořující se dospělosti, ve kterém se nyní nachází?
- 2) Jak ovlivnila jejich subjektivní zkušenost s tvorbou, performancí a komunitou slam poetry jednotlivé rysy vynořující se dospělosti?

Dílčí výzkumné otázky:

- 1) Jak vnímají vybraní členové KSP jejich dosavadní prozkoumávání identity?
- 2) Jak prožívají členové KSP období nestability?
- 3) V kterých ohledech jsou členové KSP zaměřeni se na sebe?
- 4) Jak členové KSP v jejich současných životech prožívají pocit „mezi“?
- 5) V kterých ohledech jsou členové KSP zaměřeni se na sebe?
- 6) Jaké možnosti a výhledy do budoucna momentálně členové KSP mají?
- 7) Do jakých stresových situací se členové KSP dostávají?
- 8) Věnují se členové KSP některému z rizikových chování?
- 9) Jak u členů KSP probíhá socializace?

6. Popis metodologického rámce

V následující kapitole popíšu metodologický rámec – výzkumné metody, které jsem použila a proces a způsob získání dat a způsob jejich následné analýzy. Zmíním se také o etických aspektech a způsobu ošetření údajů mého výzkumného souboru. Tento výzkumný soubor následně popíšu spolu s metodami, které jsem používala pro jeho výběr. V závěrečné části pojednám blíže o tom, jak celý výzkum probíhal.

Pro svůj výzkum jsem zvolila **kvalitativní přístup**, kde jsou „(...) člověk, skupina, jejich produkty, či nějaká událost (...) zkoumány podle možností v celé své šíři a všech možných rozměrech. Navíc je aspirací pochopit všechny tyto rozměry integrovaně – v jejich vzájemných návaznostech a souvislostech.“ (Ferjenčík, 2010, str. 245) Kvalitativní přístup považuje za důležité zachytit tyto předměty v jejich přirozeném kontextu a dynamickém vývoji (Miovský, 2006). Pomáhá při počáteční exploraci nových fenoménů, subkultur či komunit, které zkoumá většinou déle a intenzivně a získá o nich podrobný záznam a vhled do jejich životů (Hendl, 2016). Jelikož jsou česká slam poetry a její aktéři poměrně neprobádaná území, tento přístup se ukázal být velmi vhodným a nápomocným.

Zvolený kvalitativní přístup je v případě mé bakalářské práce zejména reflexivní povahy. Záměrem je zkoumat, jak jedinci interpretují kontexty, ve kterých se momentálně nacházejí spolu vlastním prožíváním a zkušenostmi v těchto kontextech nabytých (Strauss & Corbinová, 2015).

Při volení konkrétního typu výzkumu jsem se nechala inspirovat posledním výzkumem čtvrté kapitoly mé práce, kde jsem uváděla případovou studii vybraných členů středoškolského poetry slam teamu *Slammin!*. Zvoleným typem výzkumu je tedy **případová studie**. Ta je charakteristická podrobným zkoumáním lidí, témat, problémů či programů. Zkoumané entity jsou podle kvalitativního přístupu jedinečného a neopakovatelného charakteru. Na položené otázky se snaží zodpovědět poskytnutím hloubkového popisu a interpretací sebraných za poměrně krátký čas (od pár týdnů po jeden rok). Případová studie se snaží poskytnout objasnění a porozumění současným fenoménům (resp. případům). Často poskytuje informace a objevuje souvislosti ve vztahově složitých skupinách či systémech (Yin, 1994 in (Hays, 2004).

Jan Hendl dělí případové studie na několik základních druhů (Hendl, 2016). Z jím vymezených druhé je v případě mé bakalářské práce těžké posoudit, zda se jedná spíše o osobní případovou studii, či studii komunity (dva ze několika základních druhů případové studie). Provedený výzkum se pohybuje někde na pomezí. Zkoumám jednotlivé případy olomouckých

slamerů a u nich konkrétní fenomény vynořující se dospělosti (osobní případová studie) v kontextu komunity, které jsou všichni součástí (česká slam poetry komunita i samotný olomoucký slam poetry klub).

Kvůli nejasnosti předchozího vymezení ještě přidávám Stakeovo dělení případových studií, kde už se dá jasněji soudit a vymezit, že výzkum této práce spadá do kategorie **kolektivní případové studie** (1995, in Hendl, 2016). Ta se vyznačuje hloubkovým zkoumáním více jednotlivých případů, které má za účel větší vhled do dané problematiky – nejen v tomto konkrétním případě, ale také s přesahem do obecné problematiky a širšího kontextu. **Případů** je zde tedy **více** – jsou jimi jednotliví vybraní členové KSP, u kterých jsou následně zkoumány další aspekty.

6.1. Metody tvorby dat

Výzkumnou metodou pro tvorbu dat jsem zvolila kvalitativní rozhovor, konkrétněji **polostrukturované interview**.

Rozhovor je jedna z nejpoužívanějších metod sběru dat v kvalitativním výzkumu. Poskytuje bohatý zdroj dat pro každý typ výzkumu, ale zejména, jedná-li se o případovou studii (Hays, 2004).

Jmenovitě polostrukturované (též částečně řízené) interview je charakteristické tím, že má výzkumník připraven soubor základních témat, resp. otázek, které budou tvořit hlavní linku a prostor, ve kterém se bude rozhovor odehrávat (tzv. jádro interview). Pořadí těchto témat však nemusí být nutně stanoveno a formulace kladených otázek může být částečně modifikována. Důležité však je, aby byla v interview probrána všechna tato témata. Někdy je dokonce umožněno pokládat doplňující dotazy a tazatel se nechává větší volnost, jindy je požadováno, aby tazatel dodržel pořadí, znění i formu otázek a nuance byly jen marginální (v závislosti na teorii, ze které vycházíme) (Reichel, 2009). Polostrukturované interview je hojně užíváno a ceněno zejména pro svou flexibilitu a prostor, který výzkumníkovi nechává. Časový limit interview není pevně stanoven a záleží zde spíše na podrobnosti a rozsáhlosti, kterou si vyžaduje konkrétní téma výzkumu (Miovský, 2006).

Při formulaci otázek jsem si nejprve stanovila již zmíněné jádro interview – hlavní témata, která by v rozhovoru neměla být opomenuta. Z těch jsem pak sestavila soubor deseti hlavních a dvaceti doplňujících otázek, jejichž znění je k nalezení v příloze číslo 2. Jelikož jsou všichni účastníci mého výzkumu mí známí, po dobu rozhovoru si tykáme.

Otázky jsem rozdělila na 4 hlavní části:

- 1) **Úvod:** velmi obecné a jednodušší otázky, které nejsou těžké na přemýšlení a mají za úkol navodit příjemnou atmosféru a uvolnit slamery (např. „*Tak jaká byla cesta?*“, „*Jdeš ze školy?*“, „*Co je teď vlastně ve slamu nového?*“ apod.).
Z úvodních otázek jsem rovnou plynule přešla k rozhovorům na téma slam poetry.
- 2) **Slam:** byly pokládány za účelem bližšího seznámení se s žánrem slam poetry v konkrétnějším a osobnějším kontextu. Tyto otázky také sloužily jako nástroj pro bližší a přirozenější poznání konkrétního slamera (např. „*Proč ses vlastně začal slam poetry věnovat?*“, „*Jak ses o slam poetry dozvěděl?*“, „*O čem nejvíc píšeš?*“ apod.)
Dotazování na slam poetry mou osobou bylo pro každého přítomného slamera přirozené, protože se na toto téma bavíme na každé exhibici, kde společně vystupujeme. To mi dovolilo plynule přejít k samotnému jádru interview.
- 3) **Vynořující se dospělost:** otázky směřující k jednotlivým rysům vynořující se dospělosti. Otázky vyžadovaly dobrou sebereflexi a upřímnost informantů. Rozhodně pomohlo, když jsem každou mnou položenou otázku poté vyvážila návazností na slam poetry, která je opět víc uvolnila (otázky zněly např. takto: „*Jak vnímáš v současné době svou ekonomickou stabilitu? Má na ni slam poetry nějaký vliv?*“).
- 4) **Závěr:** opět představoval odlehčení a přenesení otázek na více obecnou rovinu (např. „*Kdy jsou teď další exhibice?*“, „*Půjdeš ve čtvrtek na slam poetry klub?*“, „*Co máš ještě dnes v plánu?*“ apod.)

Hlavní dva okruhy otázek tedy představovaly jedince v interakci s jednotlivými aspekty slam poetry a reflexi jednotlivých rysů vynořující se dospělosti v kontextu s těmito aspekty.

Po sestavení otázek byl proveden **předvýzkum**, a to se dvěma osobami: s člověkem, který se slam poetry pravidelně věnuje a člověkem, který se ve slamovém prostředí vůbec nepohybuje. Chtěla jsem, aby otázky byly srozumitelné jak účastníkům výzkumu, tak budoucím čtenářům mé práce. Znění otázek bylo poté mírně poupraveno, pořadí zůstalo stejné. Soubor otázek byl doplněn o krátkou úvodní řeč, ve které účastníkům výzkumu vysvětluji některé psychologické pojmy a teorii vynořující se dospělosti, aby znění otázek dobře rozuměli, byli v celkové pohodě a necítili se nijak méněcenně.

Rozhovory byly prováděny v průběhu února a března roku 2018, poslední z nich byl dodatečně proveden ještě na počátku tohoto roku. Původně se totiž soubor skládal pouze z mužů, jelikož žádná žena nesplňovala kritéria pro výběr. V červnu roku 2018 se ale na slam poetry scéně ukázala nová ženská tvář, která studuje na Univerzitě Palackého a participuje se

v olomouckém Klubu slam poetry. Časem začala i ona splňovat stanovená kritéria, a tak jsem se rozhodla ji do výzkumu ještě dodatečně zařadit, aby byl pestřejší a reprezentativnější. Rozhovory trvaly v průměru 63 minut, z nichž nejdelší trval 1 hodinu 35 minut a nejkratší 45 minut.

Rozhovor probíhal s každým slamerem zvlášť na předem stanoveném místě. Jako vhodné prostory pro rozhovor jsem po dlouhém vybírání zvolila suterén kavárny Miss Sophie's Olomouc v centru Olomouce. V této kavárně jsem dříve pracovala, a tak zde mám přátelské vztahy a prostory mi byly poskytnuty na libovolnou dobu zadarmo. Jedná se o poměrně velkou místnost s židlemi, stoly a promítacím plátnem. Je zde ticho a klid a osvětlení je pouze mírné. Pár kroků od místnosti jsou záchody. Tento prostor jsem vybrala i proto, že sama z vlastních zkušeností vím, že slameři nejčastěji vystupují v různých klubech, kteří jsou často v suterénu a je zde pouze mírné osvětlení. Doufala jsem, že se tam slameři proto budou cítit příjemně a bude zde pro ně přirozené mluvit o slam poetry a záležitostech s ní souvisejících. Poslední rozhovor s již zmíněnou dívkou proběhl přes Skype, protože tou dobou byla na Erasmu ve Španělsku.

6.2. Metoda analýzy a průběh zpracování dat

Interpretativní fenomenologická analýza

Jak už jsem nastínila, téma slam poetry i jejích jednotlivých aktérů v České republice není dostatečně (resp. téměř vůbec) vědecky zkoumáno. Pro počáteční zmapování tohoto žánru i jeho komunity bylo žádoucí se vydat tam, kde se v české republice začal rozvíjet a kde je – díky univerzitnímu předmětu – jeho komunita nejsilnější. S ohledem na výzkumný problém, cíle výzkumu i samotný výzkumný vzorek se jako nejvhodnější metoda analýzy dat nabízela Interpretativní fenomenologická analýza (IPA). Ta si klade za cíl hlavně porozumět člověku a jeho specifické zkušenosti a prozkoumat, jaký význam jedinec své zkušenosti přisuzuje. Jedince pak pojímá jako bytost uprostřed nějaké události, procesu či zkušenosti (fenoménu). V průběhu analýzy se snaží pochopit jak tyto jednotlivé fenomény, tak také význam, který pro člověka mají (Smith, Flowers, & Larkin, 2009). Hlavním zkoumaným fenoménem, který se informanti snaží ve výzkumu reflektovat je vynořující se dospělost. Slam poetry pak představuje určité podmínky či situace, uprostřed kterých jedinec danou zkušenost prožívá.

IPA je zakotvena ve třech hlavních principech – fenomenologii, hermeneutice a idiografickém přístupu. V podobnosti s fenomenologií usiluje IPA o zachycení individuální a neopakovatelné žité zkušenosti jedince a prozkoumává, jak určitý jedinec prožívá svět v daném

čas. V tomto procesu hraje ale důležitou roli také zkušenost výzkumníka spolu s interakcí, která probíhá mezi ním a informantem. Výzkumník si tedy uvědomuje, že jeho dosavadní zkušenost a postoj k danému tématu do velké míry ovlivňují jeho porozumění danému fenoménu. To ale IPA – narozdíl od fenomenologie – nevnímá jako negativní, nýbrž jako žádoucí (Eatough & Smith, 2008). Zachycená zkušenost tedy v IPA vystupuje jako výsledek výzkumníkovy i participantovi dosavadní zkušenosti. Obě musí být ve výzkumu dostatečně zachyceny. Závěry, které poté z IPA vzejdou jsou pak vnímány jako dočasné a prozatímní, což tento druh analýzy činí do velké míry subjektivní. Subjektivita je v tomto kontextu vnímána jako přednost, musí však být užívána systematicky, rigorózně a vždy v dialogu se čtenářem, který může sledovat výzkumníkův styl myšlení (Řiháček, a další, 2013).

Druhým principem je pak tzv. dvojité hermeneutika. IPA zde pracuje s hermeneutickým kruhem, kdy se informant sám snaží porozumět své zkušenosti v rámci daného fenoménu, a zároveň se také výzkumník snaží pochopit a interpretovat, jak informant k této zkušenosti došel. Toho výzkumník dosahuje pomocí kritických a konceptuálních komentářů, pomocí kterých se snaží zachytit proces, ve kterém informant přisuzuje svým zkušenostem smysl. Tato analýza, ve které se výzkumník informantovi postupně vzdaluje a dává do daného procesu více ze sebe, je pak založena na interpretaci. Každá interpretace je pak zakotvena pomocí přímých citací informantů (Wertz, a další, 2011).

Posledním principem je pak idiografický přístup, který se zaměřuje na konkrétního jedince uprostřed konkrétní a specifické situace. Toho pak IPA zkoumá tak dlouho, dokud nedojde ke značné míře porozumění a interpretační saturace. Až se tak stane, přechází výzkumník k dalšímu případu, který analyzuje totožným způsobem (Smith, a další, 2009).

V rámci tohoto přístupu se výzkumná otázka ptá jak určitý jednotlivec nebo skupina vnímají či prožívají určitou situaci, s^č níž jsou konfrontováni, a^č jakým způsobem této zkušenosti přisuzují smysl (Smith & Osborn, 2003 in Řiháček, a další, 2013, s. 12). Je tedy zaměřena fenomenologicky – snaží se porozumět jedinečné zkušenosti každého individuálního případu spolu s významem, který nese. Její role je spíše explorační, nikoli explanační (Řiháček, a další, 2013). Výzkumný vzorek je přitom homogenní a zaměřuje se na nižší počet participantů, kteří zkoumaný fenomén dobře reprezentují. Pokud je vzorek menšího počtu (3-6 participantů), je mnohdy vhodné prezentovat výzkumná data jako případovou studii (Smith, Flowers, & Larkin, 2009).

Tvorba dat

Nejčastější metodou sběru dat v IPA je polostrukturovaný rozhovor, přičemž klíčový je jeho doslovný přepis. Neverbální doprovod (např. smích, pláč apod.) pak do transkriptu zaznamenáváme jen v úměrné míře, abychom neztratili jeho hlavní nuanci. Cílem celé analýzy je pak formulace témat zachycující podstatu zkoumaného fenoménu. Přepsaný text je poté upraven tak, aby byly po jeho straně široké okraje, kam bude po vytisknutí možno psát poznámky (Smith, Flowers, & Larkin, 2009).

Řiháček, a další (2013) pak v knize Kvalitativní analýza textů uvádí šest základních fází, který by měl každý postup analýzy dat IPA obsahovat:

- 0) V nulté fázi tohoto procesu je nutné zaznamenat **reflexi zkušenosti výzkumníka s** výzkumným tématem. Ta má výzkumníkovi umožnit si uvědomit vlastní motivaci, ale i mnohé postoje či prekoncepce ve vztahu k tématu výzkumu. Reflexe mu pak umožňuje uvědomit si svou interpretativní roli v celém procesu, a to zajišťuje efektivnější práci s daty, vyšší transparentci a tím i validitu celého procesu analýzy.
- 1) První fází analýzy je **čtení a opakované čtení** přepsaných rozhovorů. Tato fáze je význačná zájmem o data, zaujetím každým případem a plné zaměření pozornosti na jednotlivé respondenty. Cílem je, aby se výzkumník na daný fenomén díval očima respondenta (tzv. insider's perspective).
- 2) V druhé fázi si výzkumník tvoří **počáteční poznámky a komentáře** do vytisknutého přepisu rozhovoru. Zde je velmi důležité, aby byl výzkumník vůči datům otevřen, a to v hlavních tématech, tak i ve zdánlivě zanedbatelných detailech, které se mohou v průběhu analýzy objevit. Mělo by být zachyceno vše důležité a zajímavé. Poznámky a komentáře se pak píšou zejména do postranních okrajů, a to nejlépe ručně (aby se výzkumník na text více napojil). Hlavní druhy komentářů jsou deskriptivní (zaměřeny na obsah respondentova sdělení), lingvistické (zaměřeny na jazykové prostředky) a konceptuální (formou otázek zaměřeny už více na interpretaci).
- 3) Třetí fáze pak představuje **rozvíjení vznikajících témat**. Objem sebraných dat a vytvořených poznámek se v této fázi redukuje na formulaci tzv. rodičích se témat. Zde už výzkumník pracuje více se svými vlastními poznámkami a komentáři než s původní transkripcí textu. V této fázi dochází k organizaci a interpretaci sebraných dat a do středu zájmu se dostává výzkumník. Klíčové je převést výzkumníkovy poznámky do výstižných témat, která budou zachycovat podstatu respondentovy zkušenosti.

- 4) Po tom, co formulujeme základní témata, přichází na řadu fáze čtvrtá, ve které výzkumník hledá **souvislosti napříč tématy**. V této fázi hledá výzkumník jejich vzájemná propojení. Některá témata se v tomto procesu stanou tématy hlavními, případně se více témat propojí v jedno nadřazené.
- 5) V páté fázi tento stejný postup (jako u fází 1-4) **opakujeme u dalších případů**.
- 6) V šesté fázi dochází k **hledání vzorců napříč případy**. Zde už propojujeme jednotlivé analýzy a ptáme se, jaká je mezi nimi souvislost, jak témata z jednoho případu ovlivňují a osvětlují témata z případu druhého nebo které téma je nejvýraznější napříč všemi tématy. Výsledkem by mělo být znázornění vztahů mezi tématy s ohledem na to, jak se vybrané téma objevuje u každého respondenta (Řiháček, a další, 2013).

Důležitou roli v celém analytickém procesu IPA pak hraje **interpretace**. Ta by měla být zakotvena v textu a brát v potaz, že je z velké části ovlivněna výzkumníkem a jeho životním kontextem. Při interpretaci jdeme za to, co se objevuje jako zjevný obsah textu (Smith, a další, 2009).

6.3. Etické hledisko výzkumu

Při mém výzkumu jsem se snažila brát ohled na co nejvíce etických aspektů. Před provedením rozhovorů jsem se zamýšlela nad **individuálními normami** slamerů zapojených do výzkumu, resp. co je pro ně vhodné a dokonce žádoucí, aby se v průběhu celého výzkumu cítili co nejlépe, jejich odpovědi i chování bylo co nejpřirozenější a já je svým jednáním nijak nepoškodila. Z rozhovorů s dalšími lidmi, kteří se slam poetry věnují (a zároveň nejsou do mého výzkumu zapojeni) jsem naznačila, že je pro slamery nejdůležitější dostatek času a prostoru na odpovědi, informovanost, resp. obeznámenost (aby byli dobře seznámeni s tím, co se bude dít a za jakých okolností, o co ve výzkumu jde apod.) a přímost (aby jim nebyl zastřen záměr výzkumu ani žádná další informace). Tyto věci jsem se jim pak snažila poskytnout v co nejvyšší možné míře.

Bylo pro mě velmi důležité zachovat si **neutralitu** a náležitou **úctu** k účastníkům výzkumu navzdory tomu, že jsou to mí „kolegové“ a kamarádi. Byla jsem si ale vědoma toho, že tato skutečnost může průběh celého výzkumu negativně ovlivnit a zkreslit výsledky. Provedla jsem tedy několik opatření, jimiž jsem se snažila možnému negativnímu dopadu zabránit.

Každého z nich jsem požádala o maximální diskrétnost a vysvětlila jim, že kontext celé situace je jiný než při našich společných vystoupeních. Snažila jsem se k nim chovat s úctou a profesionalitou, zároveň ale nepopřít přátelské vztahy a otevřenost, které k sobě chováme – ty spíš využít jako prostředek k získání opravdových, otevřených a přímých odpovědí (tzv. **empatická neutralita**). Jelikož ale všichni oslovení slameři studují na Univerzitě Palackého a sami výzkumy realizují, můj přístup poměrně rychle pochopili a osvojili si ho.

Všechny zúčastněné jsem ještě před setkáním důkladně seznámila s tematikou i záměrem výzkumu. Představila jsem jim prostředí a podmínky, za kterých se bude konat, nabídla možnost uchování anonymity a zdůraznila, že z výzkumu mohou kdykoli odstoupit. Na setkání pak každý slamer ještě před začátkem výzkumu podepsal **informovaný souhlas**, kterým stvrzoval, že se výzkumu účastní dobrovolně, že je seznámen s jeho okolnostmi a že souhlasí s pořízením audionahrávky.

Bylo pro mě místy obtížné chránit informace získané o slamerech a zachovávat maximální **mlčenlivost a důvěrnost**, jelikož slameři jsou ve svých odpovědích velmi otevření. Zpravidla jim nevadí o sobě sdělovat i velmi osobní informace, a to i před velkou skupinou lidí. Musela jsem v tomto procesu odstranit své umělecké smýšlení a nahradit ho tím vědeckým a nenechat se ovlivnit svou několikaletou přítomností na slam poetry scéně. S daty jsem se tedy snažila pracovat co nejcitlivěji a nejbezpečněji v průběhu celého výzkumu. Po celou dobu práce s daty jsem se snažila maximálně chránit jejich soukromí i osobní údaje. Pořádila jsem si speciální diktafon určený pouze pro tyto účely a na něj jsem rozhovory nahrávala. Poté jsem nahrávky shromažďovala na cloudové úložiště. Slamery jsem ujistila o tom, že nahrávky slouží pouze k účelům výzkumu a budou hned po mé obhajobě práce smazány.

Účast všech vybraných slamerů byla **dobrovolná** a založená zejména na přátelských vztazích, které k sobě navzájem chováme. Za výzkum účastníkům nebyla poskytnuta žádná hmotná **odměna**, ale již předem jsem jim slíbila, že uhradím nápoje zakoupené v kavárně, v jejímž suterénu se rozhovory konaly. Jakoukoli jinou odměnu slameři odmítali, na tuto mou nabídku ale všichni solidárně přistoupili. Jelikož k mému výzkumu nebyla potřeba klamat ani zatajovat žádné informace, byla jsem od začátku ke všem zúčastněným maximálně otevřená a upřímná a nezbytné omezení informovaného souhlasu zde tedy nebylo potřeba.

6.4. Základní populace a výzkumný soubor

Ve výzkumech je potřebné rozlišovat, co je populace (základní soubor) a co je vzorek (výzkumný soubor). Populací rozumíme soubor prvků, o kterých bychom chtěli naším výzkumem vypovídat – jsou to všichni jedinci, kteří svými charakteristikami odpovídají kritériím a zaměření našeho výzkumu. Vzorek jsou pak ti jedinci, které jsme do našeho výzkumu reálně zařadili – na těch pak vyvozujeme závěry pro celou námi zvolenou populaci (Hendl, Přehled statistických metod zpracování dat: Analýza a metaanalýza dat, 2004).

Tato práce se zaměřila na české slamery, konkrétně na ty, kteří jsou členy olomouckého slam poetry klubu. Zároveň pro tyto slamery platí, že se nachází ve vývojovém období vynořující se dospělosti. Toto druhé kritérium je v tom prvním přirozeně obsaženo, neboť slam poetry klub navštěvují pouze vysokoškolští studenti (čili přibližně věk mezi osmnácti a pětadvaceti lety). Aby se u nich mohlo zkoumat, jak slam poetry komunita ovlivňuje jejich přechod z adolescence do dospělosti, bylo nutné tuto populaci omezit pouze na aktivní slamery. Ne všichni členové Klubu slam poetry (případně absolventi či návštěvníci tohoto akreditovaného předmětu) totiž v současné době aktivně slamují a pohybují se na české scéně. Přidané kritérium „aktivní slamer“ jsem poté operacionalizovala jako každého slamera, který v průměru vystupuje minimálně jednou do měsíce na nějaké exhibici.

Základní výzkumná populace tedy byla tvořena slamery, kteří:

- 1) se nachází ve vývojovém období **vynořující se dospělosti** (věk 18-25, příp. 30 let)
- 2) jsou členy olomouckého Klubu slam poetry
- 3) jsou na současné české slam poetry scéně **aktivní** (vystupují v průměru minimálně jednou za měsíc na slam poetry exhibici)

(Pozn.: Tato kritéria musela být splněna v době provedení výzkumu.)

Původně jsem navíc ještě jeden požadavek, a to aby vybraní požadovaní slameři měli splněn univerzitní předmět Slam Poetry. Bohužel toto už by splňovalo pouze pět z nich a znamenalo by to, že by všichni účastníci výzkumu byli muži. Toto kritérium jsem tedy nakonec smazala, aby byl můj vzorek větší a reprezentativnější (koneckonců, ačkoli jsou olomoučtí slameři v převaze nad ženami, stále jsou slamerky její důležitou a výraznou součástí).

Slam poetry klub totiž v současné době skýtá cca. 15 členů, bohužel ale většina z nich není na scéně aktivní a slamuje spíše okrajově. Vzhledem k těmto určeným kritériím jsem poté

účastníky výzkumu vybírala metodou **totálního výběru**. Záměrně jsem si napsala všechny členy, kteří kritériím odpovídají a ty jsem následně oslovila. Předpokládala jsem, že můj výzkumný soubor bude skýtat přibližně deset členů, nakonec se ale ukázalo, že tato kritéria splňuje pouze šest z nich. Téma mi ale přišlo natolik zajímavé a nosné, že jsem se i přesto rozhodla výzkum realizovat.

6.5. Popis výzkumného souboru

Účastníci výzkumu mají tedy ve výsledku následující charakteristiky:

- 1) Vzorek tvoří pět mužů a jedna žena (ve slam poetry je převaha mužů častým fenoménem a ženy jsou v této komunitě ve výrazné menšině).
- 2) Všichni jsou narození a v současné době žijí v České republice, konkrétně na Moravě (jedná se o tato specifická města: Břeclav, Uherské Hradiště, Olomouc).
- 3) Studují na Univerzitě Palackého v Olomouci. Pět z nich studuje na katedře anglistiky (v rámci které je také vypsán předmět Slam Poetry), šestá studuje na pedagogické fakultě (obor učitelství výtvarné výchovy).
- 4) Mezi účastníky je věkové rozpětí čtyř let. Nejmladšímu účastníkovi je 20 a nejstaršímu 24 let. Průměrný věk pak odpovídá 22 letem.
- 5) Všichni účastníci jsou členy slam poetry klubu.
- 6) Pět participantů absolvovalo předmět Slam Poetry, jeden tento předmět často navštěvoval, není však jeho absolventem

Podrobný přehled o participantech přikládám v příloze číslo 2.

6.6. Průběh výzkumu

Výzkumu se tedy nakonec zúčastnilo **šest participantů**, kteří byli členy slam poetry klubu, aktivními slamery, a zároveň vynořujícími se dospělými. Celkem tedy proběhlo **šest interview**.

Ještě před oslovením slamerů jsem napsala prvně hlavnímu organizátorovi moravských slamových exhibicí Bobovi Hýskovi – ten v té době také už několik let vyučoval předmět slam poetry na naší univerzitě. Bob je totiž mimo jiné také zakladatel a vedoucí olomouckého slam poetry klubu. O moravských slamerech má tudíž velký přehled a narozdíl ode mě ví, kteří z nich se v současné době na scéně aktivně participují. Bob mi tedy poskytnul seznam všech členů

slam poetry klubu, ze kterého jsem následně podle mých zvolených kritérií vybírala, a také mi sdělil informace o jednotlivých členech a jejich momentální aktivitě. Z poskytnutého seznamu jsem tedy vybrala zmíněných šest slamerů a ty pak postupně začala oslovovat.

Slameři byli osloveni pomocí sociální sítě Facebook, protože se zde vyskytují nejčastěji a je to pro ně nejpřirozenější způsob komunikace. Všichni velmi ochotně svolili a o výzkum i jeho výsledky projevíli velký zájem. Následně jsem se s každým zvlášť domluvila v soukromé konverzaci na přesném termínu a místě.

V suterénu kavárny jsem byla pokaždé s velkým předstihem. Měla jsem zde svůj notebook, vytisknuté znění otázek a informované souhlasy, nahrávací zařízení a napájecí kabely v případě, že by se některé ze zařízení vybil. Ještě před příchodem slamera jsem se snažila uklidnit a zkoncentrovat a psala jsem si poznámky o průběhu rozhovoru. Slamer poté přišel do smluvené kavárny a objednali jsme si nápoj. Pak už jsme pokračovali do suterénu, kde jsem ho vyzvala, aby se posadil na jím preferované místo. V průběhu odkládání věcí a usazování se jsem navázala konverzaci a ptala se na úvodní otázky, které navodily otevřenou a příjemnou atmosféru. Poté jsem ho seznámila s následujícím průběhem výzkumu a znovu zopakovala jeho cíl i teorii vynořující se dospělosti, ze které vychází. Znovu jsem avizovala mlčenlivost a ochranu osobních údajů spolu s možností od výzkumu odstoupit. Pak jsem zapnula diktafon a přešla k mému seznamu otázek. Ty jsem pokládala jednu po druhé a sem tam se optala ještě na nějakou doplňující otázku. V závěru jsem opět přešla na otázky závěrečné a atmosféru zase trochu odlehčila a uvolnila. Po jejich zodpovězení jsem slamerovi poděkovala a zajistila zaplacení jeho nápoje. Poté jsem se s ním vřele rozloučila a šla ho vyprovodit ke dveřím. Sama jsem se poté ještě vrátila do suterénu, vyplla jsem nahrávání a zaznamenala důležité věci ohledně proběhlého interview. Všem participantům jsem pak ještě napsala na Facebooku, znovu za rozhovor poděkovala a požádala je o drobné doplňující informace spolu s ukázkami jejich textů, které mohu ve své práci zmínit. Ochotně mi tato data poskytli a já – když jsem ještě v průběhu zpracovávání výzkumu a psaní práce potřebovala jakékoli další informace – jsem je ještě čas od času kontaktovala.

V průběhu roku jsem také chodila na některá setkání slam poetry klubu, jehož jsem sama členkou – zde jsem se se slamery potkávala a mohla je pozorovat v jejich přirozeném prostředí. Rozhodla jsem se, že tato pozorování do svého výzkumu ale nezařadím, jelikož jsem sama tvořila součást tamního programu. Účast na klubových setkáních a pozorování zdejší atmosféry i jednotlivých slamerů pro mě ale bylo nesmírně důležité a značně mi to dokreslilo obraz o chování a prožívání mnoha členů olomoucké slam poetry scény.

7. **Prezentace výsledků výzkumu**

V této kapitole reflektuji svou subjektivní zkušenost s fenoménem vynořující se dospělosti. Dále zde popisuji svůj umělecký vývoj, jehož největší součástí je právě slam poetry. V následujících kapitolách pak uvádím jednotlivé příběhy vybraných členů Klubu slam poetry, ve kterých sami reflektují prožívání fenoménu vynořující se dospělosti. Popisuji zde, jak vybraní slameři své prožívání dávají do kontextu s jednotlivými aspekty slam poetry. Následně pak uvádím společná témata, která se vynořila napříč případy, a nakonec odpovídám na výzkumné otázky.

7.1. **Sebereflexe výzkumníkovy zkušenosti**

Vynořující se dospělost pro mě bylo a stále je velmi stěžejní životní období. Plně jsem jeho jednotlivé rysy začala pocítovat až se vstupem na vysokou školu, kdy jsem se více odpoutala od vlivu všech mně blízkých osob. V září 2015 jsem začala studovat psychologii v Olomouci – městě, které je téměř dvě stě kilometrů vzdáleno od mého místa trvalého pobytu, od mé církve, rodiny i gymnázia, kde jsem předtím studovala.

Svou identitu jsem v tomto období prozkoumávala (a dosud prozkoumávám) velmi intenzivně. To byla způsobeno hlavně tím, že jsem začala studovat ve městě, kde jsem nikoho neznala a nikdo neznal mě. Musela jsem se spolehnout čistě sama na sebe a poprvé v životě jsem se hledala bez mých „pilířů“, o které jsem dosud opírala. K tomuto hledání určitě přispěl fakt, že se mí rodiče v tentýž rok začali rozvádět a oba také odešli z naší církve. Pomalu jsem přestávala být v kontaktu s mou třídou z gymnázia a kvůli studiu v Olomouci jsem domů nejezdila úplně každý týden. Veškeré mé jistoty, na kterých jsem dosud identitu stavěla, se nyní rozpadly a mně bylo jasné, že ji budu muset postavit znovu, ale na základech, které vydrží i v bouři. Všechny tyto události velmi posílily můj vztah s Bohem a cele jsem svou identitu zakotvila v Něm. Od této doby až dosud se vnímám jako umělec v Boží dlani. Svou identitu zkoumám neustále, a to v mnoha různých aspektech – vždy už ale výhradně ruku v ruce s svým Bohem. V uplynulých letech jsem sama sebe potřebovala ukotvit více duchovně a duševně – poznávat Boha, léčit se ze svých zranění, řešit své vztahy apod., v současné době prozkoumávám svou identitu z hlediska životního stylu – snažím se najít limity mé osobnosti, vůle, motivace i emocí, překonat je a změnit všechny své každodenní návyky z nežádoucích na ty žádoucí.

Toto období vnímám osobně jako velmi nestabilní období už jen s ohledem na faktory, které jsem zmínila v předchozím odstavci. Ačkoli jsem měla různé brigády, stále mám pocit, že se pohybuji více v teorii a vůbec vlastně netuším, co budu dělat, až dostuduji. Ztratila jsem kontakt s mými přáteli ze střední školy a navázala jsem nové vztahy zde v Olomouci. Bohužel už nejsou tak blízké, protože ti lidé mě mohou poznat především z věcí, které já jim o sobě řeknu. Nemají kontext. Olomouc beru jako přechodné město, a i to mi brání v tom zde navázat hlubší vztahy. Nestabilitu vnímám i po finanční stránce, protože nemám stálý finanční příjem a stále hledám lepší práci. Nevím, kde budu bydlet, koho si vezmu, s kým mohu v životě opravdově počítat ani čím se budu živit. Na druhou stranu vím, že kdybych všechno toto věděla, život by mě asi tolik nebavil a nejspíš bych se tolik nesnažila žít lépe a být lepší.

Vnímám, že jsem v tomto období opravdu hodně zaměřena na sebe. Shledávám to ale pozitivním a potřebným rysem pro tento čas. Uvědomuji si, že pokud chci mít na současnou společnost, mé bližní, přátele, potomky, fanoušky i budoucí klienty dobrý vliv, je potřeba, abych nejdřív pracovala sama na sobě a dala si svůj život do pořádku. Toto období je pro to ideálním. Hodně si v současnosti řeším své nezdravé návyky a snažím se pracovat na své denní rutině a disciplíně. Také jsem si v poslední době vytřídila všechny závazky a vztahy, pojmenovala si je, zjistila, v čem jsou problémy a cykly, které se neustále opakují a učinila několik podstatných rozhodnutí. V uplynulých letech jsem zase řešila témata jako třeba vlastní hodnota, sebevědomí, umění a tvorba, správcovství, traumata, zranění, rodina, církev či životní styl. Toto vše jsem vztahovala v kontextu k sobě samé a věřím, že čím dříve proniknu do podstaty věcí, které mě utvářely a utváří, tím dříve budu připravena upřímně sloužit ostatním.

Období „mezi“ u sebe vnímám velmi silně. Už vím, kdo jsem, ale nevím, čím budu a co konkrétně chci. Přijdu si jako horší verze dospělého – žena s holčičí tváří, která je ostatními brána jako holka a sama často předstírá, že holkou stále je. Období „mezi“ vnímám hlavně v aspektech, které už jsem naznačila v minulém odstavci. Cítím se jako bych byla v nějaké roklí, ze které nevidím, co bude přede mnou. Už ale ani nejsem schopna vidět, co bylo za mnou. Jediné, co vím je, že za mnou bylo hezky a byli tam lidé a přede mnou je hezky a jsou tam lidé. Tam, kde jsem já je však nijak a jsem tu sama. Cítím, že je to období, ve kterém si mám na věci přijít a naučit se žít moudře. Je to období, kdy mám být sama a mám mít tak nějak „nijaký“ život, abych měla čas se zaměřit na ten každodenní nijaký život a vytvořit si ho od základu. Změnit se. Považuji to za období, kdy je člověk konfrontován s nejsyrovější verzí sebe sama, se kterou se musí během pár let vypořádat a jít dál. Teď, nebo nikdy.

Možností, kterých je mi v tomto období nabízeno (nebo jsou mi k dispozici), je opravdu nespočet. Spousta možností vycestovat, pracovní možnosti, možnosti vztahů a závazků či

volnočasových aktivit. Právě díky tomu, že je toto období tolik neurčené a je v něm hodně času a prostoru a také díky současné době, kdy je toho mnohem víc k dispozici jsem často možnostmi až zahlcena.

Co se týče stresů či depresivních stavů, tak největšími stresory v mém životě byla vždy škola a vztahy. Jelikož jsem provedla ve svém srdci vztahovou čistku (resp. spíše srdeční čistku), stresuje mě poslední dobou už jen škola. Od září také chodím do nové práce, kde pro změnu nesedím za lavicí, ale stojím před katedrou a učím děti – to mi také způsobuje značný stres. Uvědomuji si ale, že pokud se naučím na obě tyto věci dobře a dostatečně připravovat, stres se tím výrazně sníží.

Co se socializace týče, není pro mě lehké navazovat nové blízké vztahy kvůli zkušenostem, které jsem už ve vztazích měla. Když jsem mezi lidmi, jsem poměrně oblíbená a vyhledávaná osoba. Sama umím kontakt navázat velmi snadno, ale navazuji ho nerada. Povrchní konverzace mě vyčerpávají a jelikož mám citlivou nervovou soustavu i paměť, velmi mě to zahltní, a to často i na několik dní. Novým kontaktům se proto snažím vyhýbat, dokud v nich nevidím nějaký hlubší smysl.

Žádnému z rizikových chování se nevěnuji – neberu drogy, alkohol piju jednou za čas, když jsem ve společnosti, nekouřím cigarety, se sexem čekám do svatby a nejsem vlastníkem řidičského průkazu.

Umění se věnuji od svých pěti let, kdy jsem začala tančit street dance. Tanci jsem se pak věnovala do svých šestnácti let, a to v několika různých žánrech. Tancuji také v současné době, ale už ne závodně ani jiným exhibičním způsobem – spíš si tančím sama pro sebe nebo v rámci nějakých uměleckých projektů. Od šesti do dvanácti let jsem hrála na sopránovou a zobcovou flétnu a chodila do výtvarného kroužku. Od šesti asi do osmnácti let (s dvouletou přestávkou) jsem chodila do pěveckého sboru a od dvanácti do osmnácti let jsem hrála ochotnické divadlo. Psaní mi ale nikdy nešlo a na to, že jsem v českém jazyce vynikala, ze slohů jsem měla spíše horší známky. Básničky jsem začala psát ve svých šestnácti letech, kdy jsem byla poprvé platonicky zamilovaná a potřebovala jsem ze sebe dostat všechny své emoce. Od té doby jsem jednou za čas napsala nějakou báseň, s pomocí které jsem mohla dát průchod svým emocím. Poté jsem ve čtvrtáku na střední škole napsala na požádání asi tři rapy – blahopřání našemu třídnímu učiteli, satiru na beat generation a stužkovací hymnu. Se slam poetry jsem se poprvé setkala v prosinci roce 2015, kdy jsem navštívila jako divák svou první slam poetry exhibici spojenou s křtem básnické sbírky Jana Jílka, která se konala v Divadle hudby v Olomouci. Zde jsem poprvé pocítila, že na tom pódiu leží kus mne a že to musím začít dělat. Na druhé exhibici uskutečněné v Olomouci už jsem byla jako vystupující. Jednalo se

konkrétně o Femi Slam konající se v březnu roku 2016. Na tomto poetry slamu jsem poprvé performovala své dva nově napsané slamy a dostala se do finálního „battlu“ o místo na stupních vítězů. Skončila jsem 2.-3. spolu s další slamerkou. Už v ten večer za mnou chodili organizátoři poetry slamů a zvali mě na různé akce. Od té doby jsem vystupovala na exhibicích pravidelně po celé České republice i na Slovensku a stala se plnohodnotnou součástí české slam poetry scény. V současné době se však věnuji slam poetry výrazně méně. Vystoupila jsem už na tolika akcích, že jsem tím začala být hodně přehlčená. Jelikož jsem dobře potlačený, ale silný introvert, sociální akce mě hodně vyčerpávají a já se v následujících dnech nemohla soustředit na studium, práci a další důležité věci. V současné době jsem si tedy zvolila jako prioritu školu a slam poetry se přesunula do pozadí. Jsem si ale jistá, že až budu mít svůj život dostatečně srovnaný a budu zvládat své základní povinnosti a zodpovědnosti, do slam poetry komunity se zase vrátím. Hodně totiž ovlivnila to, kým nyní jsem i to, jak se dívám na svět.

Slam poetry mě utvrdila v mé identitě umělce. Mé prozkoumávání identity podpořila velmi výrazně, protože jsem se musela každé dva týdny rozhodovat, jaký nový text napíšu, hledat svá témata a mít na stagi jakousi image, která mě vystihuje. Do velké míry také změnila to, jak vnímám sama. sebe. Celý život totiž vyrůstám v církvi a pohybuju se mezi církví a školou. Když jsem začala slamovat, poprvé v životě jsem se dostala mezi úplně jiné kruhy, a to mě přimělo ke změně způsobu, jakým se dívám na nevěřící lidi i na sebe jako na křesťana. Ztratila jsem zde mé zákonické myšlení a v určitých věcech se mi úplně otevřely oči i srdce. Poprvé v životě jsem se začala nazývat básníčkou a začala jsem psát poezii s velkým P. Mé spisovatelské, formulační, vyjadřovací i komunikační schopnosti se posunuly úplně na jinou úroveň.

Slam poetry mi také dala v období nestability nějakou pevnější půdu pod nohama, kdy mi přinášela útočiště a komunitu lidí, kde se cítím cele přijímaná taková, jaká jsem, cele milovaná a viděná ostatními lidmi. Pokud totiž píšu upřímné texty a na stagi vystupuji autenticky, lidi mohou vytušit, kdo jsem a dívat se na mě i s chybami a „démony“, které v mých textech vidí. Dala mi určitou vztahovou stabilitu stejně jako stabilitu seberealizace. Vím, že kdykoli chci, mohu se zde realizovat – vystupovat, pořádat slam, vést workshop nebo moderovat. Poprvé jsem taky zažila pocit, když mi někdo platí za něco, co mě baví a do velké míry se zlepšila i má finanční situace.

Je pravda, že slam poetry podpořila mé zaměření se na sebe. Musím ale říct, že ho nejen podpořila, ale více ho zaměřila správným směrem. Procházela jsem si dvojím procesem. Zaměřuji se na svá témata ve svých textech. Po tom, co ale vždy potkám nové lidi v novém prostředí, povídáme si po akci o hlubokých a zajímavých tématech, zaměřuji se na sebe také po

každé takové akci, kdy to vše reflektuji a nechávám se tím proměnit. Přehodnocuji své dosavadní názory, podrobuji je kritickému myšlení a vytvářím si nové – robustnější.

Slam poetry také tak nějak vyplnila období „mezi“ a dala mi pocit, že někam patřím. A nejen, že někam patřím, ale že někde vidí mé „démony“ a stejně mě milují, obdivují a chtějí se mnou trávit čas. Dala mi obrovskou skupinu lidí, kteří řeší podobné věci jako já a jsou v každém větším městě, kam se pojedou podívat. Cítím se méně jako „mezi“ a více jako „v“.

Přes všechny přínosy v ostatních rysech vynořující se dospělosti slam poetry nejvýrazněji ovlivnila právě období možností. Nabídla mi kontakty a příležitosti, o kterých se i ani nesnilo. Procestovala jsem díky ní mnoho českých i slovenských měst a poznala spoustu festivalů a kulturních akcí spolu s lidmi, kteří je pořádají nebo jsou jich účastní. Díky slam poetry jsem se začala věnovat moderaci a poprvé pracovala se skupinou v rámci workshopu nebo semináře. V současné době mě živí dvě práce, které mi obě byly nabídnuty díky tomu, že mě někdo někde viděl slamovat – práce učícího umělce na základní škole v projektu Kreativní partnerství a moderátorka talk show, kterou spouští jeden křesťanský server. Měla jsem také možnost vyjet do Rumunska na projekt o poezii a lidech grantově podpořený EU. V současné době jsem také zvána na různé konference jako moderátor, řečník, umělec nebo host talk show. Dostávalo a dostává se mi tak moc možností, nabídek a příležitostí, že je musím odmítat, abych měla dostatek času na osobní život. Tyto nabídky ve mně ale hodně posilují mé sebevědomí a vědomí vlastní hodnoty a kompetence.

Co se týče dalších rysů vynořující se dospělosti, slam poetry komunita určitě posílila mé začleňování se do společnosti – poznala jsem a dále poznávám mnoho lidí i lidských příběhů spolu se spoustou organizací, festivalů i komunit, se kterými mám možnost navazovat kontakt. Také ale slam poetry komunita zvyšuje mé rizikové chování, co se konzumace alkoholu, lehkých drog a kouření cigaret týče. Ve slam poetry komunitě jsou tyto věci běžné a je obvyklé, že se po slam poetry exhibici jde někam do hospody a tam si slameři povídají, pijí, kouří apod. Slam poetry ale také výrazně zvýšila stres v mém životě, protože jsem musela často psát a vymýšlet nové texty a čelit diváckému hodnocení, což pro mě bylo a je těžké. Stres mívám také ze sociálního kontaktu, z vystupování i z těch všech nabídek, které se mi dostávají. V mnoha případech to byl eustres, který mě motivoval se zlepšovat a překonávat překážky, někdy to byl ale i distres, který jsem v sobě nesla těžce a musela se proto ze scény několikrát stáhnout do ústranní. Myslím si totiž, že to pro mě byl distres vždy v kombinaci se stresem ze školy. Mám pocit, že řádné a poctivé studium se nedá dost dobře zkombinovat se slam poetry, pokud je v ní člověk hodně úspěšný a žádaný a oběma věcem dávat maximum. I to je ten důvod, proč jsem v současné době více v ústranní, věnuji se spíše osobnímu životu a vystupuji současně

v průměru jednou za měsíc. Doufám, že až se situace ve škole optimalizuje (nebo až studium dokončím), budu se moct do světa slam poetry znovu více vydat.

7.2. Případy jednotlivých členů Klubu slam poetry

Ještě před tím, než začnu popisovat jednotlivé případy, uvedu zde základní přehled informací o respondentech. Ti jsou uvedeni pod přezdívkami, které jsem jim po analýze rozhovoru přidělila. Přezdívky jsem jim přidělila na základě mého dojmu z obsahu celého rozhovoru a také na základě hlavních témat, která se u každého slamera nejčastěji objevovala.

Tab. 1: Členové Klubu slam poetry

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
1	Jasnovidec	muž	24	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad & filozofie, UPOL	5	ano
2	Představitel	muž	22	angličtina se zaměřením na aplikovanou ekonomii, UPOL	2	ano
3	Virtuos	muž	22	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL	2	ano
4	Myokard	muž	24	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL	4	ano
5	Klidumil	muž	23	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL; archivnictví, UPOL	2	ano
6	Krajka	žena	23	výtvarná výchova & učitelství českého jazyka a literatury, UPOL	1	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Na začátku každého případu uvádím svůj osobní dojem z daného slamera, nastiňuji krátký příběh o tom, jak jsme se poznali a vysvětluji, proč jsem mu přidělila danou přezdívku. Krátce také popisuji, jeho uměleckou cestu a jak se ke vůbec slam poetry dostal. Poté už v hlavních šesti bodech uvádím jednotlivé rysy vynořující se dospělosti a u každého rysu opisuji slamerovi reflexi podpořenou jeho vlastními výroky. Na konci každé kapitoly vymezuji hlavní témata, která se objevila v průběhu rozhovoru a daný slamer na ně často odkazuje. Ukázkové slamy vybraných slamerů přikládám v příloze.

Pozn.: U 6. bodu *Další rysy vynořující se dospělosti* vždy uvádím pouze vybrané dva nebo tři, o kterých daný slamer mluvil nejvíce.

7.2.1. Jasnovidec

„...Olomouc je nejlepší česká scéna a je to tím, že tady to není kšeft, je to tu dělané hodně idealisticky, správně, tak jak by se to dělat mělo. Bob dává přednost novým, mladým performerům, učí je, věnuje se jim, je to takový ten ideální stav, který se ale samozřejmě nedá přesunout nikam jinam, to by nešlo, myslím si, že bychom měli být velice rádi, že to tu tak máme...“ (Jasnovidec)

Tab. 2: Jasnovidec

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
1	Jasnovidec	muž	24	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad & filozofie, UPOL	5	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Kritické myšlení a rozum
- b) Kariéra a finance
- c) Komunita a vazby

Prvního respondenta jsem pojmenovala Jasnovidec, a to hlavně proto, že po celý rozhovor měl velmi jasné názory i pohled na svět. Jeho odpovědi byly poměrně stručné a směřovaly přímo k věci. Nad odpovědí nepotřeboval moc dlouho přemýšlet, hned pochopil, co jakou otázkou myslím a okamžitě odpověděl. Rozhovor s ním trval nejkratší dobu.

Jasnovidec je mistr slam poetry. Pro zachování anonymity však nebudu uvádět, z jakého roku. Slam poetry se věnuje již čtyři roky a na poetry slamech vystupuje velmi často. Já osobně jsem se s ním poznala poté, co mě pozval na exhibici, kterou pořádal. Bylo to asi půl roku po mém vstupu na slam poetry scénu. Už tam jsme si povahově hodně sedli. On pak dal v červnu na Facebook inzerát, že ještě s dalšími lidmi shánějí někoho do pokoje do studentského bytu, a tak jsem se přihlásila. Celý minulý rok jsme tedy byli sousedé a známe se tak poměrně dobře. Jasnovidec působí velmi suverénně a přímočaře – i když je umělcem, stojí nohama pevně na zemi.

Jasnovidec začal s uměním už jako malý: „*Tak já jsem psal úplně od malička, asi od druhé třídy třeba na základce něco, takové pohádky, povídky a tak...*“ Od mala se také věnuje hře na kytaru, byl součástí několika kapel a vystupoval na několika recitačních soutěžích. Nikdy ale nevystupoval se svou tvorbou. To až ve slam poetry, ke které se dostal právě díky zapsanému předmětu Slam Poetry. Ten si zapsal ve druháku a v rámci něj začal psát své první slamy. Vystoupil na zápočtovém slamu, hned na to vyhrál Kladio huby a na podzim se dostal do finále mistrovství ČR ve slam poetry. Od té doby je hojně zván na slam poetry exhibice.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Na mou otázku, jak by popsal, kdo je, odpovídá Jasnovidec následovně: „*Naturalisticky smýšlející člověk, hodně racionálně uvažující, pro-vědecký, ale těch přídavných jmen bych mohl dát hodně...*“

Má pocit, že se sám se sebou od adolescence už srovnal a že už není ve fázi hledání, kterou prožíval hlavně na gymnáziu. Tam měl silné pocity toho, že neví, jaké je jeho místo ve světě a cítil se nepochopený (*...hrozně jsem tím trpěl furt...*). Takové pocity už prý dnes nemá a těmito věcmi se již netrápí: „*Může to být iluzorní, ale mám pocit, že mám pod kontrolou do velké míry to, co se ve mně děje, že vím, co dělám a proč, a že to v rámci možností dělám zodpovědně.*“

Jasnovidec působí velmi sebejistě a je vidět, že je pyšný na to, že studuje zrovna filozofii (*...díky studiu filozofie a logiky...mám metodu na vytvoření stanoviska...*). Domnívá se, že právě díky tomuto studiu nemá problém si udělat na věci názor, uchopit věci nové a zaujmout k nim určitý postoj. Říká, že právě kvůli tomuto nemá pocit, že je nestabilní osobnost (*„...nemám problém mít názor na věci a mám pocit, že se mi daří uchopit nové věci, které přijdou, vytvořit si na ně názor a zastat nějaké stanovisko, takže to není tak, že bych byl nějak nestabilní osobnost.“*). Svou identitu v současné době již tolik neprozkoumává. Má pocit, že již ví, kdo je a že není potřeba se nad tím nějak dále zamýšlet.

V rozhovoru avizuje, že ho slam poetry v tomto rysu ovlivnila spíše pozitivně. „*...máš pocit, že někam patříš, je tam obrovské komunitní citění, my máme spolu prožitou zkušenost, kterou sdílíme...*“ Konkrétně pak zvýrazňuje, že slam poetry podpořila hlavně jeho sebepřijetí a díky slamové komunitě našel mnoho dobrých přátel (*„...co se týče Olomouce, tak tu skoro nemám kamarády, kteří nemají nic společného se slamem...“*).

2. Reflexe období nestability

Jasnovidec u tohoto rysu vzpomíná na svá léta na gymnáziu a poznamenává, že silnou nestabilitu cítil hlavně na konci čtvrtáku, ve svých osmnácti letech. Vše mu tehdy prý přišlo nejisté, ale v současné době takové pocity nezažívá.

„...možná co se týče té budoucnosti, tak trochu... občas nad tím přemýšlím, že nemám žádné hard skills, které bych mohl prodat...“

Sám si ale připadá jako poměrně stabilní člověk a má pocit, že to nejhorší už má za sebou. Říká, že sice ve svém životě nějakou míru nestability má, ale není to nic, čím by se nějak moc trápil (*„...Záleží na tom, koho teď potkám a jak se mi bude dařit, ale není to nic, čím bych se nějak moc trápil, nejsou to žádné dramatické stavy, jen si nad tím tak občas popřemýšlím.“*...).

Ve slamové komunitě prý potkal spoustu lidí, kteří jsou třeba o deset let starší, mají své projekty dobře rozjeté a daří se jim. To ho přesvědčilo, že vše bude dobré a zmírnilo to jeho prožívání nestability (*„...to je pro mě ukazatel toho, že to nejspíš bude v pohodě.“*). Slam poetry mu pak prý pomohla být si jistější sám sebou a mít sebevědomý pohled jak na současnost, tak na budoucnost: *„...už se toho nebojím a pouštím se do nových projektů, přijde mi, že jsem dlouhodobě získal odvalu. Když zjistíš, že dokážeš vystoupit před tisíci lidmi v Meet factory, tak proč bys nemohla uspořádat festák?“*

3. Reflexe pocitu „mezi“

Období „mezi“ hodnotí Jasnovidec velmi pozitivně a říká, že tato určitá „nezařazenost“ je pro něj obrovskou devizou.

„To být mezi? Jo vnímám a je to pro mě super, nejlepší období života, které jsem kdy měl. Všechno jde, bílý, mladý, heterosexuální muž, všude otevřené dveře.“

Poznamenává, že mu vyhovuje, že je dostatečně starý na to, aby mu lidé svěřovali zodpovědnosti a aby mu důvěřovali, na druhou stranu ho ještě neberou příliš moc vážně a on má stále prostor být *„...ten cool kluk, pohodář...“*.

Na konec reflektuje, že se s obdobím „mezi“ hodně ztotožňuje a že se opravdu ještě necítí jako dospělý, ale zároveň už ani jako adolescent:

„...ale je pro mě zvláštní to, že já se snažím sledovat trendy u mladších lidí, třeba patnáctiletých, přes Instagram, sledovat youtubery, sledovat to, co se děje a je to prostě úlet, už se musím smířit s tím, že nejsem teenager, oproti nim jsem úplný kmet, stařecké hodnoty, stařecká zkušenost, já bych je ani nemohl nějak inspirovat...“

4. Zaměřenost na sebe

Jasnovidec přiznává, že se v tomto období zaměřuje na sebe poměrně dost. Říká, že má kromě školy spoustu projektů, do kterých je zapojen a za které nese zodpovědnost a velkou část svého času a energie věnuje právě jim (*„...zabývám se těmi projekty, které jsem zmínil a záleží mi na tom, abych je včas dokončil a aji všechny ty ostatní věci, které mám teď před sebou...“*).

Zaměřenost na sebe vnímá hlavně v oblastech jako je škola, práce (překládání textů), vystupování na poetry slamech, psaní a tvorba obecně. Většiny nabídek se mu prý dostalo právě díky slam poetry.

„...A potom třeba díky tomu se stalo to, že jsme u nás v Hradišti uspořádali slam exhibici, to vedlo k tomu, že jsme založili kulturní spolek, se kterým jsme pořádali akce, toho si všimnul kamarád slamer Jan Jílek, který řekl: „OK, ty děláš kulturu, nechceš dělat na filmovce literaturu?“...toho si všimli kluci z Ostravy, kteří mi řekli, ať s nimi udělám velký filmový festival, když už s tím mám zkušenosti, takže s nimi budu na podzim zakládat firmu.“

I přesto, že má Jasnovidec hodně svých povinností a zodpovědností, zmiňuje v rámci tohoto rysu i své blízké přátele i svou holku, kteří jsou důležitou součástí jeho života a s nimiž tráví spoustu svého volného času (*„...Mám velké štěstí, že mám několik opravdu důvěrných přátel, především tedy jednoho, se kterým chodím do třídy už od základky, s bráchou máme také skvělý vztah a mám více dlouholetých vazeb, o kterých vím, že všechno ob stojí... tak s těmi právě taky trávím hodně času... Navíc mám skvělou holku, se kterou bydlím i slamuju, takže tady nemám co říct...“*).

5. Reflexe období možností

Tento rys u sebe vnímá Jasnovidec velmi silně. Říká, že má spoustu snů, představ i vizí. V poslední době se tyto možnosti stáčí spíše do kariérního směru. Hodně prý přemýšlí nad tím, jakou práci bude dělat a záleží mu na tom, aby ho bavila a aby se mu v ní líbilo.

„...Mám svoje vize a rozhodně jsou spojené se slamem, s literaturou, chtěl bych dělat kulturu, také bych chtěl organizovat slamy...“

Většina možností, které zmínil, nějakým způsobem souvisí se slam poetry. Říká také, že jak ve snění a plánování, tak také v uskutečňování svých vizí ho hodně inspirovali slameři: *„...baví mě to, potkávat se s těmi lidmi a jak už jsem říkal, slameři jsou hrozně inspirativní, a to mi ukazuje, že je možné think big, protože ti lidé tak takový jsou...“*

Kromě vizí do budoucna zmiňuje také současné možnosti. Těch vidí velké množství a říká, že může dělat skoro cokoli. Slam poetry pak opět zmiňuje jako platformu, která mu poskytuje možnost se projevit a vyjádřit: *„...a i nějaká ta možnost sebe prezentace, to že nepíši*

do šuplíku... když jsem dával svůj první rozhovor, tak to byl velký průser a teď už je to v pohodě, zvládám to v klidu, ani ty kamery mě nestresují... určitě jsem ztratil ostych... “

6. Reflexe dalších rysů vynořující se dospělosti

Jasnovidec přiznává, že v současné době prožívá hodně stresů, a to hlavně z projektů, ve kterých se angažuje, nejsou to ale nějaké velké stresy a dá se to zvládnout.

„Stresů mám spoustu, nabral jsem si hodně věcí, mám více rozjetých projektů, takže stresy z nestíhání, ale nemám z toho žádné úzkosti ani deprese, mě to netrápí, je to moje rozhodnutí, z toho projektu mohu vystoupit, nejsou to tak silné závazky.“

V otázce ohledně socializace Jasnovidec přiznává, že i přesto, že má spoustu dobrých přátel, je pro něj těžké navazovat nové kontakty a necítí se v takových situacích komfortně.

„...mám problém s tvořením krátkodobých vazeb, mně se do toho nechce, přijde mi to namáhavé, do budování vztahu je potřeba vložit velké množství úsilí... “

Říká, že mu to takto vyhovuje, protože nachází spoustu nových přátel právě v komunitě slam poetry („...ale se slamerama to mám, řekl bych, že máme opravdu silné vazby... a na akcích se často seznamuji s dalšími novými lidmi, což je úplně super a pro mě teďka dostačující...“ nebo „...mně se nějak nechtělo chodit do hospody, třeba se třídou a tak, takže se ty vazby dělaly těžko, a tak je většina mých kamarádů přes slam...“).

Hlavní témata rozhovoru s Jasnovidcem

Během analýzy rozhovoru s Jasnovidcem se vynořilo několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Kritické myšlení a rozum, Kariéra a finance a Komunita a vazby. Níže krátce nastíním, jak k nim Jasnovidec přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Kritické myšlení a rozum

Jak už jsem nastínila výše, Jasnovidec má ve věcech poměrně jasno a vyjadřuje se stručně a zřetelně. V průběhu celého rozhovoru přistupuje k nastíněným záležitostem střízlivě, s chladnou hlavou. Když si na něco stěžuje, hned poté to vyváží racionálním uvědoměním reálné skutečnosti. Jako příklady bych zde uvedla pár jeho výroků:

- *„...ale není to nic, čím bych se nějak moc trápil, nejsou to žádné dramatické stavy...“*
- *„...ale to je moje volba, protože slam nemusím dělat, kdybych chtěl, můžu se na to hned zítra vykašlat.“*

- „...párkrát se mi stalo, že... se mě nějaká holka snažila sbalit, svěst... nemám z toho žádné extra dobré prožitky, že bych si třeba řekl super, líbím se holkám. Vím, že kdyby tam byla kapela, tak to stejné budou dělat na toho kytaristu...“
- „...stresy z nestíhání, ale nemám z toho žádné úzkosti ani deprese, mě to netrápí, je to moje rozhodnutí...“
- „...takže co se týče stresu, tak v tomto období života jich není víc než v jakémkoliv jiném...“

b) Kariéra a finance

Jasnovidec se ve svých výrocích často zmiňuje o různých kariérních a finančních možnostech. Je zapojen v mnoha projektech a organizuje literární festival i několik slam poetry exhibicí. V průběhu rozhovoru se tedy často k otázkám peněz, vizí, kariéry či příležitostí vrací a zdá se, jako by i v průběhu rozhovoru přemýšlel a plánoval budoucnost. Zde opět uvádím několik výroků, které to dokládají:

- „...občas nad tím přemýšlím, že nemám žádné hard skills, které bych mohl prodat, tak vím, že je možné, že to kariérně vyjde skvěle nebo úplně na hovno...“
- „...Už mám dost roků na to, aby mi lidé důvěřovali, svěřovali rozpočty, projekty...“
- „...chtěl bych se osamostatnit radši dříve než později, třeba finančně a tak...“
- „...chtěl bych dělat kulturu, také bych chtěl organizovat slamy... slam má obrovský mainstreamový potenciál...“
- „...Poslední dobou se mi to hodně stáčí ke kariéře, hodně se zabývám tím, že bych chtěl dělat práci, která mě bude bavit...“
- „...Stres podle mě může vytvořit práce, kterou nenávidíš, ale už nemůžeš dat výpověď, třeba z finančních důvodů...“
- „...vím, že když budu někde ve firmě dělat přednášku, tak mi to bude jedno nebo třeba moderovat nějakou akci, už jsem jich pár moderoval a bylo to úplně v klidu...“
- „...Kvůli výhře to nedělám, je mi to jedno, možná jiná věc je, když jsou první příčky honorované, máš radost, když za to máš nějaké peníze...“
- „...mám několik takových pasivních příjmů, které se dějí, také mám slamy, ze kterých třeba pár tisíc měsíčně taky je, k tomu mám víc věcí, třeba jako překládání nebo organizace různých akcí. Jsem ve skvělé situaci, že práce je hodně, ale já ji nemusím dělat, když potřebuji peníze, tak napíši tomu chlapovi, pro kterého překládám, on mi

to hned pošle, protože toho má hodně a já si tak vydělám peníze anebo si domluvim slamy a je to poměrně dost peněz na krátkou dobu, k tomu, jaké mám výdaje...”

c) Komunita a vazby

Ačkoli Jasnovidec působí jako velmi autonomní a nezávislý člověk, jde z rozhovoru vidět, že vztahy hrají v jeho životě zásadní roli a lidé jsou pro něj velmi důležití. O svých přátelích se vyjadřuje velmi hezky a lidi, komunitu či jiné vazby zmiňuje téměř u každé své odpovědi. Zde je několik příkladů:

- *„...ta slam parta je úplně dokonalá, takový rodinný feeling, všichni se známe, bavíme se se stejnými lidmi, chodíme na stejná místa, je to jednoduchý způsob, jak se začlenit...”*
- *„...baví mě to, potkávat se s těmi lidmi a jak už jsem říkal, slameři jsou hrozně inspirativní...”*
- *„...Mám velké štěstí, že mám několik opravdu důvěrných přátel, především tedy jednoho, se kterým chodím do třídy už od základky, s bráchou máme také skvělý vztah a mám více dlouholetých vazeb, o kterých vím, že všechno obstojí...”*
- *„...Myslím si, že ano, nevím, do jaké míry to vystupování, ale ty lidi asi, spíš ta komunita. Mám kolem sebe hromadu skvělých lidí...”*
- *„...to preformování..., je to pravidelný příval skvělých hormonů, když člověk vyhraje, je to moc příjemná věc, večírky se skvělými lidmi...”*
- *„...díky tomu jsem zjistil, že lidi chtějí literární kulturu v Hradišti, a tak jsme to založili kvůli tomu...”*
- *„...a je to i tím, že tam je hrozně moc schopných lidí, že kdybych třeba teď chtěl jít do reklamy, tak se budu obracet na slamery.”*
- *„velká část je to, že máš pocit, že někam patříš, je tam obrovské komunitní citění, my máme spolu prožitou zkušenost, kterou sdílíme, takže se nám jednodušeji tvoří vazby, není to jen společné téma, o kterém můžeme mluvit...”*
- *„...první věc je že jsem se zapsal do toho kurzu u Boba, našel jsem si fakt dost dobrých kamarádů...”*

7.2.2. Představitel

„Hej prostě musíš si uvědomit, že nemůžeš prostě jen tak si chátrat světem bez cíle. Jako no future je sice krásná věc, ale v praxi to nefunguje jo, v praxi se z toho posereš. V praxi nemůžeš prostě kázat věci, že umřu a je mi to jedno. Ne není ti to jedno. Ty chceš žít, ty chceš prostě být mezi lidma, které máš rád, ty prostě chceš taky mít určitou víru v něco vyššího. Prostě nechceš být jen wreckless, bezohledný hovado, který prostě kázá, že není žádná budoucnost. Ne to prostě nejde. To je pro mě takový největší způsob dospění, že si prostě uvědomím, že věci maj význam, že prostě na stanovenou chvíli si řeknu: „Hej, na tomhle mi záleží. Na to mi nešahej.“
(Představitel)

Tab. 3: Představitel

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
2	Představitel	muž	22	angličtina se zaměřením na aplikovanou ekonomii, UPOl	2	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Fantazie a představy
- b) Touha se odlišit
- c) Sebekritika

Druhý respondent dostal přízvisko Představitel. Určitě je zde představitelem olomoucké slam poetry scény, ale důvod, proč jsem mu dala toto přízvisko je, že po celou dobu rozhovoru se jevil jako člověk s velmi bohatou představivostí a fantazií (více přiblížím níže). Jeho odpovědi byly velmi rozsáhlé a jeho mluva velmi bohatá, plná různých znalostí a dojmů. Velmi často také odbočoval od tématu a své odpovědi rozvíjel různými příklady a příběhy. Rozhovor s Představitelem trval nejdéle ze všech.

Představitel se slam poetry věnuje dva roky. Společně jsme se poprvé potkali na slam poetry exhibici v Břeclavi, která se uskutečnila několik dní před provedením tohoto rozhovoru. On už mě znal a viděl vystupovat předtím, já ho viděla poprvé právě na této akci. Dojmy jsem z něho měla poměrně rozporuplné a úplně jsem nevěděla, co si o něm mám myslet. Po celou

dobu rozhovoru však působil přátelsky, otevřeně a autenticky. Z rozhovoru jsem nabyla dojem, že má bohatý vnitřní svět, nízké sebevědomí a spoustu otázek. O tématech, která se vynořila během analýzy ještě pohovořím níže.

Stejně jako Jasnovidec, i Představitel začal s uměním už od dětství (*„...chodil jsem do uměleckých kroužků, hrál sem na flétnu, chodil jsem do nějakého gramatického kroužku...“*). Později začal hrát také divadlo a zpívat v pěveckém sboru. Poezii začal psát, když mu bylo 15 let. Poté byl součástí i pár čtení poezie (*„...poezie by neměla patřit do šuplíku, ale lidem...“*) Klasická poezie ho ale brzy omrzela (*„...zjistil jsem, že lidi ta poezie ve vlastní podstatě nezajímá, nebo tomu nerozumí.“*). To ho pak vlastně vedlo k tomu vyzkoušet slam poetry – tu znal už před KSP, protože jeho oblíbený rapper se slam poetry věnoval.

„Takže jsem si prostě řekl ne, prostě budu si hrát, budu v podstatě podnikat nějaký šílenosti, abych je prostě doslova dostal ze židlí. Nebo prostě v nich vzbudil nějakou jakoukoliv emoci.“ Hned jak nastoupil do prváku na vysokou školu si tedy zapsal předmět Slam Poetry. Hned po absolvování předmětu se slam poetry začal věnovat a dodnes pravidelně vystupuje se svými slamy.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Na otázku, Kdo jsi? Představitel odpovídá nepřímě, ale začíná vyprávěním osobního příběhu. Když mu bylo 19 let, tak propadl pití alkoholu: *„...jakože fakt jako hodně. A stylem alkoholismu, nebo to nebyl alkoholismus, možná trochu ale prostě jako v té opilosti sem dělal né úplně hezké věci, na které sem nebyl pyšný samozřejmě...“* Tato skutečnost pak velmi ovlivnila jeho vnímání sebe sama, ale také roli, kterou stvořil v rámci svého vystupování ve slam poetry.

„...a v tu chvíli sem si říkal: „Ty jo, já dělám špatný věci. Já dělám zlé věci a jsem zlý člověk, já nechci dělat zlé věci.“ Jo, a možná moje částečná reakce na to byla, že sem si prostě vytvořil ten charakter v rámci poezie a řekl sem si: „On za to může...“

Jeho identita tak byla tvořena těmito aktivitami. Do velké míry to pak ale ovlivnil Představitelův vstup do slam poetry, kdy si řekl, že vezme své stínové vlastnosti, vytvoří si alter ego a vloží je do svého slamu (*„...já tam prostě přišel a 3 minuty v kuse jsem urážel sebe, lidi kolem, publikum a snažil jsem se je znechutit...“*). To mu pak pomáhalo se někde vybit a v reálném životě se mít víc rád (*„...Jo, necítil jsem se pak jako takovej hazl... možná jsem tak aji pak míň choval. A zas tím, že na lidi dávám svůj stín, tak tím se oni musej zas vypořádávat s tím svým a není to všechno tak strašně sluníčkový...“* nebo *„Jako ta poezie, ta poezie na to určitě měla vliv na styl, že člověk se vyjádří. Jo, já vyloženě jednu dobu jsem měl prostě za to,*

že moje poezie je jen takovej můj Obraz Doriana Graye. Jo, že si tam prostě vypíšu a dobrý, je to v pohodě. Tady si to hezky skryjeme někde do telefonu a jsme v pohodě.“). Dále říká, že když si dělá osobnostní testy, vychází mu, že je extrovert, sám by se ale popsal jako člověk, který je někde mezi (*„...jo, jsou dny, kdy nemám prostě problém nakráčct někam prostě sebevědomě a říct: „Uhněte mi z cesty, Představitel prochází. Polibte mi řít.“ Ale jsou prostě dny, kdy jsem zalezlý v bytě a nechci vidět lidi. „Jděte pryč.“ Tak někdy čerpám s lidmi a někdy ne.“*). To vzápětí doplňuje poznáním, že mu slam poetry hodně pomohla ve svém vývoji a nacházení sama sebe, protože se zde může svobodně a volně vyjádřit a projevit veškeré emoce (*„Změnilo mně to podle mě stejně jak to psaní, že se tam prostě fakt můžu vybit, jo. Že fakt si prostě můžu zařvat do mikrofonu, můžu. Můžu pobíhat po pódiu. Když to dělám na pódiu, tak je to v pohodě. Ale jak, někdy si řekl jeden kámoš: „Každý umělec se v první řadě potřebuje vyřvat.“*). V utváření vlastní identity na něj měla vliv také hip hopová kultura a rap, což podkládám citátem uvedeným hned na začátku této podkapitoly.

2. Reflexe období nestability

Toto období vnímá Představitel nejvíce ve vztahové a emoční oblasti (*„Určitě to vnímám stylem, že vlastně ze začátku semestru, když jsem ještě nebyl pořádně součástí slamovýho klubu a neměl nějak ještě dobrý kontakt se spolužáky, tak já jsem se prostě cítil absolutně sám...)*). Říká, že toto období pro něj bylo těžké hlavně s příchodem na vysokou školu, kdy neměl svůj domov ani přátele a blízké ze svého rodného města (*„... já jsem prostě chodil po noční Olomouci v té zimě mezi ulicema a čekal asi na zázrak... cítil jsem se strašně sám... já jsem prostě potřeboval kontakt, prostě si s někým popovídat...já jsem prostě potřeboval teplého lidského slova...)*). Říká, že zažívá hlavně emoční nestabilitu, protože člověku v tomto období chybí nějaká sociální skupina, se kterou se ztotožňuje a do které má pocit, že patří. Svůj deficit emoční vazby pak ale také vysvětluje svým vztahem s otcem (*„...po emoční a vztahový stránce on je kus kamene. Jo on mě v životě nepochválil, on mě v životě neobjal, on mi v životě neprojevil prostě žádný cit, jo...“*).

Jako velmi pozitivní věc v tomto období pak vnímá právě svůj příchod do olomoucké komunity slam poetry (*„Jsem tam byl jedinej prvak, absolutně hozený do vody... Strašně se mi líbilo, že prostě tam s námi jednali jako prostě s rovným, bez ohledu na to, že jsme teprve začínali, tak fakt lidi poslouchali, zajímalo je to, chtěli slyšet víc... vůbec sem nikoho neznal, ale uplynulo pár týdnů a udělal jsem si možná přátele na celý život.“*).

3. Reflexe zaměřenosti na sebe

Představitel přiznává, že je na sebe zaměřený poměrně dost („*Určitě jsem egoista, určitě se mám rád. (smích)*“). Tuto skutečnost však nevnímá jako něco negativního a s jistou nadsázkou namítá, že je na sebe zaměřený úplně každý („*...Já třeba nevěřím v nějaký takový ten altruismus, fakt si prostě myslím, že altruismus pramení z egoismu čili ti, kdo to dělají, ak jim to vyloženě dělá dobře... Ne, tobě to dělá dobře, ty rád pomáháš lidem. Neviním tě, jsou mnohem horší věci, které by ti mohly dělat dobře. Tohle je docela ještě pěkná věc. (smích)*“). Přiznává však, že se pokouší na sebe zaměřovat méně a více upřednostňovat druhé, v čemž mu prý hodně pomáhá slam poetry komunita a tvorba slamů („*No... ve slamu určitě nemůžeš být zaměřená sama na sebe. Protože lidi to nezajímá. kdybys slamovala sama o sobě, tak nemáš úspěch. Jasně, buď sám sebou v pohodě, ale nemůžeš mluvit jen o sobě. Ale nemůžeš tam být jen sám za sebe...*“). Dodává, že slamové texty potřebují nějaký přesah a že každý dobrý slamer musí přemýšlet, jak v textu přesáhnout sám sebe a dostat se více k lidem. To se pak v poslední době snaží uplatňovat i v rámci svých textů.

4. Reflexe pocitu „mezi“

Představitel se s definicí období „mezi“ ztotožňuje a říká, že toto období ve svém nynějším životě hodně vnímá. Vlastní pubertu a adolescenci hodnotí spíše negativně a přiznává, že je rád, že už je „z toho venku“ („*...už nejsem puberták a díky Bohu, že nejsem... emoce a takový věci... to bylo příšerný... fakt jako to nebylo dobrý, a to uvědomování si sebe sama a to: všichni jsou proti mně a nikdo mě nemá rád a já chci být, jakože já, ale nevím, co já znamená...*“). Na druhou stranu přiznává, že u sebe rysy adolescence stále rozpoznává („*...že si připadám jako ten young and reckless.*“) a ví, že je ještě stále více adolescentem nežli dospělým.

Říká, že by se ale chtěl posunout do dospělosti více, i když má strach ze všech nároků a zodpovědností („*Mít vlastní účet v bance, ze kterýho můžu brát furt peníze, protože mi tam nějak zázračně přibývají je taky super... ale platit si sociální a platit inkaso, to je nic moc.*“). I když Představitel shledává toto období náročným a do jisté míry i prázdným a osamělým, je si vědom, že je plné svobody a času na vlastní koníčky. Dospělosti se zatím obává a doufá, že toto období ještě nějakou chvíli potrvá („*Určitě si přijdu mezi a jsem za to strašně rád. Nechci, aby to nikdy skončilo, ale vím, že to někdy skončí a já se toho strašně bojím. (smích)*“).

5. Reflexe období možností

Možností vnímá Představitel v tomto období mnoho. Jeho vize do budoucna se hodně pojí k oboru, který studuje (*„...chtěl bych být prostě překladatel – nechci být tlumočník.“*). Ovšem, právě literatura, poezie, slam poetry a rap tyto kariérní výhledy modifikují (*„...baví mě překládat literatura... baví mě překládat poezie... nicméně je hodně překladatelů poezie a literatury... takže... bych to určitě musel nakombinovat s něčím... já bych se strašně rád stal i prostě tím rapperem a myslím, že ten slam by mi v tom mohl pomoci.“*). Rád by prý také vydal sbírku poezie, a ještě více realizoval své umělecké vize (*„Takže jako... ideální filipitch, anadol style... zaslamuju si, tady máte moji sbírku, dejte mi peníze, ahoj. (smích)“*).

6. Reflexe dalších rysů vynořující se dospělosti

Představitel se zmiňoval hlavně o stresu a depresivních stavech, které čas od času má. Řeší je hlavně spánkem nebo hudbou (*„Mám... poslední dobou se s nimi vypořádávám tak, že prostě jdu spát. Občas prostě si třeba pustím hudbu – hudba je na to skvělá...“*). Stres pak mívá hlavně ze studia a když se blíží zkoušky a zápočty.

Dále v rozhovoru zmiňuje, že mezi osmnáctým a devatenáctým rokem měl kratší depresivní fázi, ve které si uvědomil, že jednou umře a že po smrti nic nebude (*„...mě to prostě tak chytilo taková ta brutální existenciální krize, prostě že můžeš zemřít a... ale něco jsem si o tom hledal a došel jsem si k tomu, že to souviselo s tím, že jsem prostě tak nějak nevěděl, co v životě dál...“*). Tato krize se poté více méně vyřešila tím, že si Představitel ujasnil, co v životě chce, na čem bude pracovat a srovnal si priority a vztahy.

Na závěr také dodává: *„...no a taky jsem se prostě trochu dal... prostě tak nějak... na svou... určitou low key víru, ale do toho bych nějak nezabrušoval. (smích) Každý máme svoje iracionální lahůdky. (smích) Nebo jakože oni jsou... no, ne. To je na jinou diskuzi... To sem nepatří.“*

Hlavní témata rozhovoru s Představitelem

Během analýzy rozhovoru s Představitelem se vynořilo hned několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Představy o, Sebekritika a Touha se odlišit. Níže krátce nastíním, jak k nim Představitel přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Fantazie a představy

Jak už jsem zmínila výše, tohoto slamera jsem pojmenovala Představitel. To zejména kvůli dojmu, že má velmi bohatou představivost. Jeho odpovědi byly velmi rozsáhlé, často

odbočoval do nesouvisejících témat a měl spoustu myšlenek, o kterých se domníval, že stojí za zmínku. Často také používá symboly a přirovnání. Jeho představy a fantazie pro něj byly v průběhu rozhovoru důležitým tématem a věnoval jim velký prostor. Níže uvedu několik jeho replik, ve kterých je toto téma vhodně ilustrováno.

- odbočky od tématu: *„To je mezi Slamery takové populární, navzájem se obviňovat slovy, kdo vykrádá koho. No to je jedno.“ / „No, většinou má čepici. No to je jedno. Že vystupuju pod jménem Představitel, to není jenom pseudonym, jo, kromě toho, že to je stupidní slovní říčka na MC a taky haha Medardova Kape 40 dni kape, hahaha. No, to je jedno.“ / „...v podstatě pravda ani neexistuje, když to vezmu kolem, ale to je na jinou diskuzi.“*
- *„...chci být prostě do jisté míry na styl I am duffa, jestli znáš. To je rapper, to je jedno. Prostě padouch, prostě zlej člověk. Prostě opak všeho, za co bych se byl ochoten bránit.“*
- *„...já věřím, že jednoho krásného dne prostě napíšu slam kde zdisím úplně všechny slamery které znám.“*
- *„To jsou prostě rapeři, kteří mají tady ten styl násilnické fantazie. Přestav si takového člověka, který se v tom najde. Který si fakt prostě říká: „Jé super, tady zabiju tuhle holku, bla bla bla.“ To není v pohodě.“*
- *„Jo. A v rámci, kdybych to bral jako že nějakým astrologickým způsobem tak o vodnářích se říká, že...“*
- *„To je moje špatná stránka, to je můj pan Hide, to je můj Hulk, to je můj...“*
- *„...kdybych třeba byl zavřený v jedné kobce s nějakým nacistou a on by mně pořád valil svoje ideje, tak.“*
- *„Anatol Svahilec, Pán Bůh, Ježíš Kristus, největší slamer ever!“*
- *„...proto jsem se držel té mé role, která mi přijde mnohem zajímavější, protože je to taková až jako mýtická postava, která si prostě dělá, co chce, kdy chce, jo, šíleně prostě vybájené věci, u kterých si oni říkají: to se ani nemohlo stát.... nebo prostě... proč to děláš? Proč si vymýšlíš takový hovadiny?“*

b) Touha se odlišit

Celým rozhovorem se také nesla nevyslovená touha Představitele být odlišný od ostatních, být výjimečný a dělat věci jinak. Tyto hodnoty často vyjadřoval s určitou nadsázkou. Dával je najevo zejména následujícími výroky:

- „...když jsem prostě chodil do toho klubu, a tak nějak jsem všechny poslouchal a zjistil sem k tomu, že všichni v podstatě všichni slameři jsou tak nějak jakože, neříkám, že stejní, ale jsou prostě určitě způsobem stejně zaměřený ... a já sem si řekl, že chci udělat přesně opak...“
- „Já chci, aby mě lidi nenáviděli doslova. Já tam prostě přijdu a 3 minuty v kuse urážím sebe, lidi kolem, publikum a snažím se je znechutit.“
- „Valná většina slamerů se prostě potřebuje vypsát, jo, a prostě někdo chce lidi rozesmát, někdo chce prostě pobavit a v tomhle si myslím, že do jisté míry přenáším od všeho trochu, ale zas prostě něco jinýho. Hlavně chci dělat prostě něco jinýho, něco, co tam není.“
- „...o vodnářích se říká, že prostě chtějí být vždycky jiní, chtějí se odlišovat, chtějí. Chtějí být černá ovce v davu ovcí. Nechci dělat to, co dělají všichni ostatní, chci dělat něco jinýho. I když je to kontroverzní, i když je to špatný.“
- „První slam, který jsem četl v klubu. Byl jsem tam jeden z mála, kteří rovnou přinesli svůj vlastní text. Ostatní četli básně cizích autorů, což já jsem nikdy neměl v plánu.“
- „No a tam se vlastně měl ještě jeden slam Abeceda, který... A sem na sebe jako docela pyšnej. Je to jako docela zajímavý. Nepřijde mi, že to někdo dělal.“

c) Sebekritika

Posledním hlavním tématem v rozhovoru s Představitelem je pak Sebekritika. V průběhu celého rozhovoru se Představitel humorně shazuje a z jeho odpovědí lze poznat, že si nepřipadá nijak zajímavý či důležitý. Je k tobě poměrně hodně kritický Výroky příkládám níže:

- „...já miluju kritiku. Jo, já potřebuju kritiku abych prostě mohl nějak fungovat. Nemůžu být, prostě jenom tak si proplouvat a říkat si: „Á, ty si dokonalý, jsi úžasný“. To nemám rád.“
- „S tím, že jsem skončil čtvrtý, nic méně na druhém místě byly asi 4 lidi, takže v konečném výsledku jsem skončil úplně někde ve spodu.“

- „...ale pak jsem si uvědomil: „Hej, oni sou úplně v pohodě, akorát ty seš blbec plnej předsudků, který sou ty lidi po prvním podívání.“ Což je jedna z mejch špatnejch vlastností no.“
- „No, já sem asi nejhorší, možná psychickej případ...“
- „...cítím se relativně blízky s některými lidmi jakože z oboru, jako ze třídy, jenomže problém je v tom, že já se snažím jakože všechny donutit, aby se v mojí přítomnosti cítili, že mi prostě můžou svěřit cokoli.“
- „Představitel mi přijde takový úplně nezajímavý cosi kdesi, který byl párkrát zamilovaný do nějakých holek a sem tam slyšel pár kapel... super... postav se do fronty.“
- „Mně strašně pomáhá ten přístup: Nejsi výjimečný, nejsi zajímavý, nejsi nějaký extra. Prostě se vyloženě takhle ponížím a řeknu si prostě: seš jenom součástí tohohle ústrojí, nejsi prostě... snížím to ego do úplných nížin a v tu chvíli to pak začne jít. I mean nothing.“

7.2.3. Virtuos

„Třeba ty vezmeš nějaký ten vtip a vyždímáš ho tak akorát, abys nezničila ta vlákna v tom tričku, které ždímeš, ale pak máš třeba Dejva Naslamkejva nebo i trochu toho Filipitche... oni to triko ždímají tak, že ho přetrhnou a jedou dál... Kdežto ta olomoucká scéna řeší hrozně super témata, který jsou tabu... viz Frankie, viz Toby, viz ty... vezmete témata, o kterých se nemluví a uděláte z toho slam, který zasáhne, ale zároveň může pobavit... taková ta hořkosladká... Olomouc chutná hořkosladce s příměsí trochu vína... Jako takový ty britský octový brambůrky... nechutná ti to, ale vlastně si to chceš dát znova a znova a nevíš vlastně proč, protože po každý tý brambůrce se ti zkřiví ksicht.“ (Virtuos)

Tab. 4: Virtuos

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
3	Virtuos	muž	22	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL	2	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Introverze
- b) Obavy z budoucnosti
- c) Hravost a invence

Čtvrtého slamera zde představuji pod jménem Virtuos. Toto přízvisko jsem mu přiřadila hned se dvou důvodů. Zaprvé, virtuos je označení pro někoho, kdo opravdu vyniká v tom, co dělá (většinou v nějakém umění). Virtuos v tomto výzkumu jako jediný z uvedených slamerů založil úplně novou slamovou komunitu, která velmi úspěšně funguje. Ačkoli je mu teprve 22 let a slam poetry se věnuje teprve dva roky, organizuje slam poetry exhibice na Moravě a vyučuje slam poetry na středních školách v rámci workshopů a seminářů. Druhý důvod tohoto přízviska spočívá v tom, že velkou část svého mládí strávil hraním her na internetu, ve virtuální realitě. Introverze je jedno z jeho hlavních témat a ačkoli už netráví čas ve virtuálním světě, stále jsem z něj měla dojem, že by s lidmi sice mluvil rád, ale tak nějak nepřímě, přes sklo.

Virtuose jsem poprvé viděla na Slamastyce – slam poetry exhibici, kde vystupují nové tváře slam poetry. Tuto akci vyhrál a už tam mě velmi zaujal. Osobně jsem se s ním ale setkala až asi o půl roku později – na slam poetry exhibici konané v jednom z moravských měst, kterou sám pořádal a na kterou mě pozval. Jelikož jsem ho z pódia znala jako silnou a expresivní osobnost, velmi mě překvapilo, jak moc je v reálu plachý a poměrně nejistý. V těchto vlastnostech jsem na druhou stranu viděla i velkou skromnost a pokoru. Na této akci jsme se spřátelili a od té doby spolu vystupovali už na několika dalších exhibicích.

Virtuos se umění nijak výrazně nevěnoval. Prý trochu psal a hodně doma maloval, nikdy však nepsal poezii ani se dlouhodobě neangažoval v nějakém uměleckém kroužku. Od mala až dosud ale navštěvuje skaut. Slam poetry se začal věnovat s příchodem na vysokou školu, kde si zapsal předmět Slam poetry. Po celou dobu seminářů nic neříkal, jen mlčel a pak odešel domů („...já jsem vždycky jenom mlčel, vypil jsem si pivo a jel jsem domů.“). Vedoucí předmětu Bob Hýsek na něj ale v závěru předmětu zatlačit, že už by měl něco říct, a tak Virtuos přečetl dva slamy, které za dobu předmětu napsal. Bob z nich byl úplně nadšený a začal ho zapojovat jak do účinkování, tak do organizace slam poetry exhibic.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Na otázku, Kdo jsi? Virtuos odpovídá takto: „*Já se asi nevnímám... prostě sám sebe jako nějakého důležitého... asi se vnímám vždycky jako součást nějaké skupiny.*“. Skupiny, kterých je Virtuos součástí, jsou hlavně skautský kroužek a Klub slam poetry. Virtuos hned záhy říká, že stejný postoj zaujímá také ve své slamové tvorbě („...ani v té tvorbě nechci vnímat sám sebe, protože pak vznikají ty ego-slamy, a to mi zrovna jakoby nejde, protože si zase nepřijdu asi tak zajímavý jako třeba jiní lidi a slameři.“). Pak ale dodává, že se o sobě takto učí přemýšlet kvůli slamové improvizaci, ve které je podle něj zásadní odhlédnout od sebe a soustředit se na teď, na okolní prostřední i na atmosféru v publiku („...a vlastně je to i skrz to, že chci dělat zčásti impro, kde se musí člověk hodně odprosit od toho svého „já“ a fakt vnímat to, co je kolem, aby byl otevřený všemu.“). Dodává, že do té doby, než maturoval, byla jeho identita formována hlavně ve virtuálním světě – hodně se věnoval hraní počítačových her („Já se teda jako přiznám, že tak nějak do těch devatenácti jsem... jako, chodil jsem do skautu, ale nechodil jsem ven. Až prakticky během maturity jsem začal trochu chodit ven, ale jinak jsem byl doma a víceméně jsem byl na počítači a bylo mi fajn, protože jsem komunikoval s půlkou světa...“). Díky tomu se naučil dobře anglicky a proto se rozhodl jít studovat právě anglistiku

(„...tam jsem se vlastně prakticky naučil za půl roku anglicky tak, jak mě nenaučila celá škola... takže to mě fakt naučilo ten rok až dva hraní, s tím, že jsem jakoby se nemusel projevovat“).

Virtuos říká, že poté, co přišel na vysokou školu byl ale nucen svou identitu přestavět, protože na koleji neměl počítač, na kterém by mohl hrát ani skautský kroužek, který se nachází v místě jeho bydliště. Po navštívení první exhibice a následném zapsání předmětu Slam poetry tak začal olomoucký Klub slam poetry hrát v jeho životě zásadní roli („...jako jak jsem později zjistil, tak všichni, kdo jsou cool z ATP chodí na slam, takže jsem se tam šel podívat a tehdy mě hrozně uhranulo právě to Tobyho ATP, protože to tak nějak sesumarizovalo moje první pocity z vysoké a mohl jsem si říct I relate a úplně wow... 60 % mého kruhu kamarádů jsou lidi ze slamu.“). Dodává, že podstatný dílek ve skládance jeho života hraje také slam poetry scéna, kterou poté založil na gymnáziu, které dříve sám navštěvoval („...třeba lidi z mojeho gymplu, se kterýma jsem se moc nebavil, tak jakože když jsem založil ten slam na gymplu, tak jsme se začli jako víc kamarádit a komunikovat a teďka prakticky každý den musím řešit nějaký slam na střední škole.“).

2. Reflexe období nestability

Nestabilitu vnímá Virtuos ve svém současném životě poměrně hodně, zejména tu finanční: „...hlavně když jdu nakupovat do Alberta a nakupuju jen to, co je v akci...“ Má v současné době několik forem přivýdělnku, žádná z nich mu ale nedává pocit opravdového zajištění. Tuto jistotu tak ve svém životě stále hledá. Slam poetry mu v této záležitosti prý alespoň částečně pomáhá: „...ale tu finanční stabilitu pořád asi hledám, ale snažím se to nějak držet, zčásti třeba i téma příjmama ze slamu... že třeba i často vím, že mám nějaké vystoupení a nemám zrovna nějakou brigádu, tak vím, že mi zhruba na tom účtě přibude stejně jako kdybych nějakou brigádu měl.“

Velkou nestabilitu vnímal Virtuos také v partnerských vztazích. Díky tomu také začal psát poezii („co se týče toho partnerského života, tak jsem chodil s jednou dívnou a ta potom začala chodit s jiným mužem, který je asi o patnáct let starší než ona a tak, takže to byla asi ta nestabilita, kde jsem si začal víc psát ty básničky...“). Říká, že to na něj mělo terapeutický účinek, protože si začal uvědomovat své emoce a naučil se vyjadřovat („Já jsem nikdy moc jinak emoce neřešil do té doby a najednou jsem si uvědomil, že lidi mají emoce a já mám taky emoce, takže bych to měl nějak ventilovat...“). Po nějaké době si našel přítelkyni, se kterou je až doteď, což hodnotí jako velmi pozitivní věc, která mu opět dodala větší stabilitu. Domnívá se, že svou přítelkyni získal proto, že za dobu, co se věnuje slamu, nabyt větší sebejistotu („...ten slam... jako že jsem si získal určitou sebejistotu a nebál jsem se mluvit s lidmi, takže

slam mi hodně pomohl v tom období té nestability, kdy jsem prakticky našel nějakou vztahovou stabilitu...“).

3. Reflexe období zaměření na sebe

Virtuos se domnívá, že není příliš zaměřený sám na sebe. Řeší spoustu organizačních věcí spojenou s druhými lidmi či se studiem (*„...ve skautu, kde pořád řešíme program, teď ve slamu, kde taky pořád něco řeším... ale pořád řeším něco... takže já tam furt jsem, stále jakoby mám nějakou povinnost... takže se vždycky vnímám jako součást něčeho...“*). Díky tomuto postoji Stejně přistupuje také ke své tvorbě: *„...snažím psát víc oprostěný sám od sebe... miň o „já“ a snažím se víc vnímat svět z jiných úhlů, a to je i skrz to, že jsem poznal hodně různých lidí, takže se i snažím vnímat svět nebo pochopit, že ten svět každý vnímá úplně jinak, takže se to pak snažím slepit dohromady z těch cizích eg se snažím udělat jeden slam a tak.“*

4. Reflexe pocitu „mezi“

Virtuos pocit „mezi“ reflektuje jako poměrně stresující. Největším stresem je pak pro něj škola, kdy ví, že by měl studovat a nemá žádnou stabilní práci, na druhou stranu si je také vědom skutečnosti, že titul ke svému preferovanému zaměstnání nepotřebuje. Škola je pro něj hodně náročná. Připadá si tedy, jako by byl *„...v nějakém vzduchoprázdnu, v díře a když se kouknu jednu nebo na druhou stranu, všude je mega hora, kterou nedokážu zdolat.“*

Podobné pocity má pak také ohledně momentálního bydlení: *„...jako jo, bydlím v centru Olomouce a vím, že chci bydlet v Olomouci, ale vím, že za nějakou dobu nejspíš nebudu a teďka jsem jen v nějakým přechodným pokoji.“*

Říká, že toto období mezi se silně promítá i do jeho tvorby, kdy dříve psal o více adolescentních tématech, které už ale neprožívá. Zároveň však nemůže psát o věcech, které prožívají dospělí, a tak má teď menší tvůrčí krizi (*„...ještě před půl rokem jsem psal úplně o jiných věcech... měl jsem oblíbené období slamu, kdy se mi ty básničky dařily a byly fajn, ale už jsem zase někde jinde a přišlo to období, kdy jakoby není inspirace...“*).

5. Reflexe období možností

Virtuos ve svém životě vnímá spoustu možností, až se jimi cítí být přehlcený. Nové možnosti a zážitky však nevyhledává a ani po nich netouží (*„...jakože když se objeví něco nového, jako třeba ten slam, tak to jako zkusím, ale vyloženě, že bych třeba zkusil si udělat křížovou cestu jako ve Španělsku nebo cestovat stopem – to asi ne.“*). Snaží se sice dostávat z komfortní zóny, ale spíše v každodenním životě.

V čem teď ale v současnosti vnímá velký potenciál a otevřené dveře je právě slam poetry. Snaží se vytvořit fungující slamové komunity, zejména v Břeclavi nebo v Mikulově. Do budoucna pak ale plánuje takové komunity vytvářet i v jiných částech Moravy („*Prostě vytvořit nějakou fungující slamovou scénu... propagace slamu, produkce slamu a asi jako i nějaká výchova těch nových slamerů.*“). Do budoucna by se pak rád věnoval překladu pro nějaká knižní nakladatelství nebo by chtěl zkusit vydat něco vlastního. Vše se ale týká kultury a literatury.

6. Reflexe dalších rysů vynořujících se dospělosti

Virtuos vzpomíná na svůj velmi silný zážitek, který prožil na slam poetry exhibici v Uherském Hradišti přibližně půl rokem. Tam slamoval jeden známý slamer o tom, že jednou svět skončí. Virtuos v rozhovoru vzpomíná: „...*já jsem si uvědomil, že za nějakou dobu umřu... to byl pro mě takový ten moment uvědomění si vlastní smrti... tohle byl po dlouhé době ten zážitek, ze kterého jsem měl po nějakou dobu depky a byl jsem z toho jakoby hodně smutnej a tak.*“ Deprese prý nemá tolik ze vstupu do dospělosti jako spíš ze smyslu života a nejistoty ohledně toho, co bude po něm. Od těchto stavů prý ale odvádí pozornost angažováním ve slam poetry:

„...*ale vlastně zase tím, že dělám ten slam, tak tím zase odvádím pozornost jinam, protože jako zase: Hej, kdo má čas umírat, když děláš slamy?*“

Další velký stres v životě Virtuose je pak škola a strach z toho, že ji nezvládne. Hledá ve studiu vysoké školy smysl, ale nevidí ho a má pocit, že mu to jen bere čas, který by už mohl věnovat pro něj významnějším věcem. Často tedy zvažuje, zdali má ze školy odejít, nebo dodělat bakaláře: („*Asi mám takové ty stresy spojené s... když jsem se svým vrstevníkům svěřil s tím, že asi úplně nechci dodělat školu, tak všichni dokola jeli furt tu samou mantru: dodělej si aspoň bakaláře a tak.*“). Se stresem se pak Virtuos vypořádává pomocí hudby, čtení, řízení auta nebo psaní slamů a vymýšlení slovních hříček. Hodně mu pomáhá se z problému vypsát, říct si ho jen pro sebe, promluvit si o tom sám se sebou a případně to ještě přechít někomu z Klubu Slam Poetry a promluvit si o tom s ním: „...*ta komunita mi v tom taky pomáhá třeba v tom, že s nima můžu třeba řešit skrz ty slamy nějaké to své období nebo nějaký zrovna neklid, který v sobě mám.*“.

Hlavní témata rozhovoru s Virtuosem

Během analýzy rozhovoru s Virtuosem se vynořilo několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Introverze, Obavy z budoucnosti a Hravost. Níže krátce nastíním, jak k nim Virtuos přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Introverze

Od začátku do konce rozhovoru s Virtuosem se neustále objevuje obava z lidí, potíže s komunikací a izolace. Virtuos s těmito tématy hodně bojuje, a to pomocí slam poetry. Jde ale vidět, že vyjít mezi lidi a bavit se s nimi je pro něj opravdová výzva, a to obzvláště tehdy, pokud jsou tito lidé noví a Virtuosovi neznámí. Výroky, které o tomto tématu vypovídají, jsou uvedeny níže:

- „...jsem tam půl jenom poslouchal... jsem se styděl – to jsme vlastně měli číst všichni... já jsem vždycky jenom mlčel, vypil jsem si pivo a jel jsem domů.“
- „...do těch devatenácti jsem... jako, chodil jsem do skautu, ale nechodil jsem ven... jsem byl doma a víceméně jsem byl na počítači a bylo mi fajn.“
- „...hraní her... s tím, že jsem jakoby se nemusel projevovat a když jsem pak jakoby se třeba musel projevovat, jak jsme byli se skautem a měli jsme udělat nákou třeba scénku nebo tak, tak to jsem vždycky vymýšlel nějaké blbůstky a tak, takže jsem nepotřeboval prakticky žádnéj projev...“
- „...nikdy jsem se nemusel nikam ventilovat. Já jsem si založil facebook hrozně jako pozdě třeba když mi bylo čtrnáct patnáct proti mým vrstevníkům, kteří ho měli třeba od jedenácti, já jsem prostě nechtěl nějak ten velký sociální kontakt.“
- „...já jsem si vždycky jako malej maloval doma... měl tučet pokreslenejch papírů.“
- „...jakoby celkově díky slamu získávám víc kontaktů a baví mě to, protože víc mluvím s lidma... vlastně je to divný, protože jsem byl vždycky hrozný introvert, a tak náh jako pořád jsem, i když se vidím jako s těma lidma, tak čas od času nechci nikoho vidět, protože mě ti lidi jako štvou, ale já s nima musím komunikovat pořád.“

b) Obavy z budoucnosti

Druhým hlavním tématem, které se nese celým rozhovorem jsou Virtuosovy obavy z budoucnosti. Toto téma řešil mnoha otázkách, i když má otázka původně směřovala na jiné téma. Úryvky z jeho odpovědí, ve kterých se tyto obavy objevovaly nejvíce přikládám zde:

- „...protože jsem neschopný lempl, no... a vlastně neumím nic kromě angličtiny, takže mě nikde jinde nevezmou než jakože tak, že se budu aktivně podílet na té scéně... jo.“
- „...Bob přímo učí na tom oboru, kde studuju, takže mi celkem dost říká jakoby o té branži a získávám tak ňák jakože víc smutný pohled na celý ten svět a nevím, co teda pak budu dělat.“
- „...asi úplně se nebudu moct vždycky udržet v nějaké té top trojce, protože prostě přijde krize a když přijde krize, tak mám pořád jakoby to, že někde učím slam.“
- „...hodně to utváří možná i to smýšlení, které mám do budoucnosti, co se třeba profese týče, že prostě vim, že buď budu jako dělat nějaké organizování něčeho nebo aktivně psát anebo budu asi na pracáku nebo jako vůbec nevím.“
- „...jakoby vnímám, že ode mě nikdo v životě nechtěl titul a asi ani nikdy nebude chtít a tak uvažuju, jestli vůbec chci dokončit studium a nebo být student, ale nepokračovat a už si dělat svoje věci... nebo... no a to samý se zbytkem...“

c) Hravost a invence

Už od Virtuosova dětství se silně projevuje jeho kreativita, invence a hravost. Virtuos celý rozhovor doplňoval slovními hříčkami a vtipy se slovy. Sám zmiňuje, že slovní hříčky mu pomáhají překonávat stres a uvolňovat úzkost. O vytváření nových slamových komunit Virtuosem už jsem se krátce zmiňovala. Příklady uvádím níže:

- „Když mi bylo sedm nebo šest, tak jsem napsal knížku Tužka a Guma... To bylo prostě o kamarádkách Tužce a Gumě, který jako zažívaj dobrodružství... má to třeba pět dílů.“
- „...a vlastně když jsem šel na gympl z páté třídy, tak jsem vlastně byl takový jediný, co si vymyslel program na talentshow a bylo to vlastně hrozně špatný... to byla taková krátká divadelní hra Tři petardy pro popelku...“
- „...prostě jsem si řekl, že by to třeba chtělo něco nového a slam vypadal jako dobrá platforma, aby se to místo probudilo a vlastně teďka v pátek máme ehibici, už třetí...“

takže jsem se tak nějak začal bavit s Bobem, co a jak a udělal jsem pár takových předváděček, kdy jsem děckám mluvil o slamu a pouštěl jim slamová videa a pak jsme založili klub. Měl jsem hrozné štěstí na ta děcka Snažil jsem se pro ně být „ostrůvkem pozitivní deviace, aby nějak smysluplně trávily čas.“

- *„Ten můj první slam byl třeba o tom že jsem neměl kafe – KaFeťák a třeba nemám rád cyklisty na jižní Moravě, co chlastaj, tak jsem o nich napsal jsem, co jsem pojmenoval NACIkliSTA.“*
- *„...snažím víc hrát s těma slovy, ty slovní hříčky viz třeba jako moje facebookové posty, třeba Dobrý den, když vám vaše milá představí svého otce, stává se z něj otec představený. Děkuji. A tam se snažím hodně řešit tu češtinu... že třeba kredenc není tanec na kře... jinotaj Agáty Hanychové je, že chová Hany, že je největší chovatelka Han v ČR. Nebo že paštika není loučení se štikou.“*
- *„Jirka Juráň je takový to dítě, co nakreslí duhu a je to hrozně hezký a ty mu to pochválíš a připeš to na ledničku a pak vlastně donese další obrázek a zase je to duha a ty říkáš, že je to zase hezký a pochválíš ho a máš radost, ale když ti tam tu duhu donese třicetkrát, tak už ho pak prostě pošleš do prdele, protože tě to nebaví...“*

7.2.4. Myokard

„Celkově slam poetry scéna začíná být jen slam scéna a není poetry scéna... on je ten problém, že oni si všichni myslí, že to, co dělají, je umění... ty básně strašně povrchní a nedokážou nic po té duševní stránce předat... Lidi v Česku chodí na slam poetry, aby si odpočinuli, ne od toho, aby přemýšleli, ... já třeba chci, aby se ti lidi fakt zamysleli nad tím, co říkám, ne aby jenom zkonsumovali, zasmáli se, zatleskali, dali tam tu desítku a odcházeli domů s tím, že si užili krásnej večer, bylo to strašně fajn a už nemusí myslet na to, jak se blbě měli v práci. Já chci, aby se měli blbě v práci i na té exhibici. (smích) Aby odcházeli a brečeli. (smích) ... Negativníma pocitama by si člověk měl procházet. Všichni žijeme v té falešný pozitivitě, ve který jako já jsem neměl šanci tu v ní žít, protože okolo mě nikdy žádná pozitivita nebyla. (smích).“

(Myokard)

Tab. 5: Myokard

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
4	Myokard	muž	24	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL	4	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Autonomie a samota
- b) Zodpovědnost za vztahy
- c) Depresivně-humorný pohled na svět

Čtvrtým respondentem je Myokard. Tuto přezdívku jsem mu dala hlavně proto, že je silný (sval) a citlivý (srdce) zároveň. Ve slamové komunitě se často říká, že právě jeho slamy jsou ze všech nejhlubší a jdou nejvíc na dřeň (co se Klubu Slam Poetry týče). Jeho odpovědi jsem shledávala velmi bohatými, pravdivými a moudrými. U každé odpovědi šel do hloubky a byl velmi upřímný a autentický. Upřímně jsem se nikdy tak nebavila při poslechu nějaké nahrávky jako při poslechu našeho rozhovoru. Několikrát jsem musela rozhovor zastavit, abych se vysmála. V Myokardovi je spousta těžkostí, ale ještě víc smyslu pro humor. Je to také „srdcař“

olomouckého Klubu slam poetry. Na předmět Slam poetry chodí už čtvrtým rokem, ačkoli ho splnil už v prvním půlroce.

Myokarda jsem poprvé viděla slamovat, když jsem byla na mé první slam poetry exhibici. Jeho vystoupení mě hodně zasáhlo, protože mi připadalo velmi pravdivé a upřímné. Myokard si nebral servítky a mluvil o tématech, o kterých se ve společnosti moc nemluví. Slamoval v angličtině a slamoval o životě. Za celý večer byl pro mě asi jediným slamerem, u kterého jsem nevnímala jakoukoli touhu po divácké přízni a vysokém hodnocení. Byl svůj. Jeho projev je procítěný a expresivní, avšak velmi přiměřený a jemný. Od toho, co jsem začala slamovat jsme spolu vystupovali už na několika akcích a sem tam se kontaktujeme přes Instagram.

Myokard se od malička věnuje psaní a performování vlastních písní. Má se svými rodiči kapelu, ve které hrají odlehčené, přátelské a veselé písně, které spolu píší i skládají. Poezii se však začal věnovat až od příchodu do slam poetry klubu. Předmět si zapsal v prvním ročníku v letním semestru a od té doby se svou poezií vystupuje. Dnes se věnuje hlavně sólové hudební dráze, kdy skládá, zpívá a produkuje svou vlastní hudbu, letos vydal své už druhé album. Kromě toho píše slamy, básně a fun fikce.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Na otázku, Kdo jsi? Myokard odpovídá, že je těžké takovou komplexní věc vyjádřit v jedné větě: „...*identita se nedá vyjádřit jedním slovem a několika prvkama... jako třeba: Jsem vysoký, hraju fotbal a to jsem já. Takhle to prostě nefunguje.*“ Hned v zápětí dodává, že svou identitu začal více prozkoumávat právě s příchodem slam poetry („...*mně slam pomohl se utvrdit v tom, že identitu mám a nemám.*“). Stěžejní pro něj bylo zejména psaní slamů: „...*ten slam v tom pomohl v tom, že musíš vybírat témata, o kterých budeš psát.*“ Myokard je toho názoru, že každý slamer se ze začátku většinou upne na jedno téma, o kterém si myslí, že je jeho hlavní a které považuje za svou identitu. Postupem času ale zjišťuje, že je tam těch témat mnohem víc a že ta opravdová hlavní témata většinou ani nejsou popsat a vyjádřit. „...*já si vlastně tak nějak žiju a je mi vlastně jedno, kdo jsem a nehledím na ty různé škatulky a jakoby neberu sebe jako soubor několika oddělených bodů, ale spíš jako jak ty body splývají do sebe a jak se překrývají.*“

Vztahy hrají v životě Myokarda podstatnou roli a do jisté míry ovlivňují směr, jakým se Myokard vyvíjí. V rozhovoru vzpomíná, jak se seznámil se svými současnými přáteli:

„*Hele, já mám přátele v podstatě jen tady na vysoký s tím, že s pár lidmi jsme se nebavili do té doby, než přišli na nějakou slamovou akci... kde potom jako za mnou přišli sami a zeptali se*

mě, jestli jsem jako v pohodě... jestli je to jako dobrý... Dobrý, Myokarde? Jako nepotřebuješ pomoci nebo něco? Jako fakt v pohodě? Ale od té doby jsme jakože... dobří kamarádi.“ Ačkoli je z rozhovoru zjevné, že jsou pro Myokarda jeho přátelé i rodina velmi důležití, nejvíce času tráví o samotě.

Co se týče Myokardových názorů na život, říká: *„Moje prozatímní ucelené životní krédo je, že celý život je strašně nestabilní a prozatímní.“* Tento pohled zmiňuje v průběhu rozhovoru velmi často. Říká, že toto krédo se odráží i v básních, které slyší od všech slamerů: *„...je strašně málo lidí, kteří – kor těch mladších, začínajících slamerů – zůstanou u toho, u čeho fakt jako začli.“* Podle Myokarda je velmi málo slamerů, u kterých na exhibici člověk ví, co řeknou. To podle jeho názoru dřív bývalo normální – vědět, co v daný večer zazní. Myokard se ve svém životě řídí filozofií přežití ze dne na den (*„...jakože nekoukám moc do budoucnosti.“*) a tak prý vznikají i jeho básně, které jsou *„...v podstatě na jedno použití...“*.

2. Reflexe období nestability

Myokard shledává své současné období velmi nestabilním. S nadsázkou říká, každý večer mívá existenciální krize (*„...každý večer, když se zachumlám do té peřiny, koukám se na ten strop a říkám si: /Myokarde/, ty vole.“ (smích)*).

Nestabilitu prožívá také v oblasti bydlení, protože se jako student neustále někam stěhuje a střídá spolubydlící. Vzpomíná, že ho nedávno vyhodila bytná z bytu spolu s jeho přáteli (*„...museli jsme se co nejrychleji vystěhovat, a to ti sakra dojde, jako že nemáš prostě nic. (smích)“*).

Oblast školy je pro Myokarda taktéž náročná. Říká, že ačkoli ho studium baví, ví, že se nespíš této oblasti v budoucnu věnovat nebude: *„...my všichni děláme to překladatelství tlumočnictví, ale víme, že nikdo z nás nebude ani překládat, ani tlumočit. (smích)“*. Pochybuje o tom, že ho tento obor uživí, a tak téměř každý den řeší otázku budoucího povolání a snaží se přijít na to, čím se jednou bude živit: *„...my každý den vymyslíme minimálně tři povolání, který bysme chtěli dělat místo tlumočení a překladatelství. Poslední verze je, že chci mít... eeh... jakožee... dílnu na mýdlo a budu dělat mýdlo. (smích) Tak špatný už to je. (smích)“*.

Myokard nehledá svou jistotu a stabilitu v partnerských vztazích. Říká, že si nedokáže představit, že by teď s někým byl. Nevyhledává lidskou společnost a je mu dobře tak, jak je (*„Jako neříkám, že na to nejsem dost dospělej a vím, že kdyby byl nějaký průser, tak jsem schopnej to udělat, ale nejsem v tom stadiu, kdy bych toto sám aktivně řešil a vyhledával.“*).

Myokard je přesvědčen, že mu slam poetry v jeho období nestability velmi pomáhá – je to platforma, která se neustále mění a je sama o sobě velmi nestabilní (měnící se členové,

publikum, slamy, trendy apod.) a tím pomáhá slamerovi v takovém prostředí lépe fungovat („...*Jako určitou nestabilitu ve mně to podpořilo, protože jsem jako díky slam poetry smířenej s tím, co se děje teď a smířenej s tím, co se bude dít potom, aniž bych vyhledával budoucnost, která se stane...*“). V tomto období jsou pro něj také velmi důležití přátelé i slamová komunita.

3. Reflexe období zaměření se na sebe

Myokard potvrzuje, že se v poslední době více zaměřuje na sebe. Vnímá to však jako žádoucí a potřebné a je za to rád.

„...*mě vychovávali v tomhle, že vlastně všechno dělat za ostatní a starat se jako o ostatní a já jsem tak nějak až jako na tom třeba čtvrtým až pátým místě, ne-li posledním...*“

S nástupem na vysokou školu (19 let) se Myokard od své rodiny odpoutal a zaměřil se více na sebe: „...*já jsem se zaměřil na sebe, ale neřekl bych jako že bych se vysral na ostatní, ale upřednostnil jsem sebe... jakože se starám o ostatní, ale jako sorry – teď mám hlad, teď se najím a pomůžu ti, až když se najím, protože prostě jídlo. (smích)*“.

K většímu zaměření se na sebe mu ale dopomohlo více faktorů. Jedním z nich je například jeho tranzice: „*Potom to šlo ruku v ruce s tou mojí tranzicí, protože jakoby v tu chvíli ty se fakt musíš vysrat na všechny ostatní a jít si za tím svým prostě, co ty potřebuješ...*“. Myokard říká, že v této situaci pro něj bylo tím nejdůležitějším jeho zdraví a pohoda. Musel čelit velké opozici ze všech stran a to mu ve výsledku pomohlo zjistit, kdo je on sám, co vlastně chce a proč („...*ty musíš úplně upřednostnit jakoby to svoje zdraví úplně šíleným způsobem.*“).

Myokardova tranzice se odehrávala ve stejném čase jako jeho vstup do Klubu slam poetry, což mu v tomto období hodně pomohlo: „...*potom přišla ta slam poetry a i strašně velkej vliv Boba Hýska, protože prostě on je magor v tomto... on to má všechno tak brutálně vykoumaný a je tak hrozně vzdělanej, on přesně ví, kde je ta hranice mezi tím, kde jsou jako jeho priority a jeho priority vůči ostatním a on to má jako strašně dobře vyřešený... vybalancovaný...*“. Říká, že ve slam poetry se člověk musí zaměřit na sebe a to hlavně pokud chce psát autentické texty. Období zaměřenosti na sebe tak pro Myokarda bylo a dosud je velkým požehnáním i změnou v přístupu k životu i k sobě samému.

4. Reflexe pocitu „mezi“

Období „mezi“ Myokard silně pociťuje a říká, že přesně v tomto mezidobí se nachází a že dokud bude studovat vysokou školu, tak se z tohoto období není možné nějak dostat ven („...*kor s tím oborem, který mám já – že prostě jako najít si k tomu tu stabilní práci a být jako ten responsible adult nejde...*“). Na druhou stranu přiznává, že už se nevnímá ani jako

adolescent: „...já mám problém pořád sám sebe brát jako dospívajícího, mladistvého – whatever I am... (smích) Jakože já – ne že bych měl problém s tím být dospělák, ale mám problém přijmout ten koncept, protože se necítím jako dospělák.“ Pro Myokarda je toto období teď nejlepší schůdnou možností, kterou může jít. Uvědomuje si, že pro jeho blízké to může být náročné, protože tu teď pro ně tolik není, ale pro něj je tento čas a prostor stěžejní pro to si dořešit osobní záležitosti („...mě osobně to nějak nezasahuje a jsem za to i rád... že mám čas si ty věci dovyřešit.“).

Myokard nevidí, že by měla slam poetry na tento rys nějaký výraznější vliv. Tvrdí ale, že se tento rys rozhodně promítne do slamových textů, které píše stejně jako se psaní textů promítne do prožívání tohoto období.

5. Reflexe období možností

Myokard vnímá ve svém životě spoustu otevřených možností hlavně v oblasti budoucího povolání. Uvědomuje si, že jeho obor nepřináší zaslíbení jisté a lukrativní pracovní pozice, a tak každý den uvažuje nad mnoha možnostmi, jak by se mohl uživit.

„Budu mít obchod, ve kterém budu dělat mýdlo. (smích) Ne tak jak říkám, pro mě je toto strašně všechno otevřený, protože mě fakt každý den napadnou čtyři různé práce, který bych chtěl dělat...“

Říká, že je otevřený každé příležitosti, která přijde jeho směrem.

Myokard vzpomíná na svou první návštěvu Klubu slam poetry, kdy tam byl jen on, další kamarád a mentor Bob Hýsek. Říká, že do toho všeho spadl rovnýma nohama, byl hozen do vody a musel se sám naučit plavat („...protože to je to, co Bob dělá – prostě tě do toho hodí a dělej si co chceš. A když se utopíš, tak od toho dá ty ruce pryč a jako... (smích)... hvízdá si a jde pryč. (smích)“). Uvědomuje si ale, že tím, že si musel na vše přijít sám, hodně ho to otrkalo. Přiznává, že mu slam poetry celkově pomůže při hledání nového zaměstnání: „...mně to dalo takovou větší suverenitu v tom, že i když nevím, co dělám, tak si dokážu tvářit jako že vim, co dělám. (smích) A když vim, co dělám, tak to dokážu jako o to víc prodat.“

Říká, že ho slam poetry naučila znát svou hodnotu a „tyhle bussiness relations“:

„...protože i s tou slam poetry – ty musíš vědět, kam si můžeš dovolit jet, kam si nemůžeš dovolit jet, kolik si za to můžeš říct, kolik si za to už nemůžeš říct, jak vysoko tu laťku nasadit, když ti chtěou dát málo, jak se k těm lidem chovat...“

6. Reflexe dalších rysů vynořujících se dospělosti

Myokard přiznává, že ačkoli se řídí mottem: *když to není dobrý, tak to ještě není konec*, má poměrně velké depresivní sklony a optimistický se ohledně budoucnosti necítí („...já nevím... jako já asi nejsem úplně optimista... já nevím, já to spíš беру, že se na svět koukám víc realisticky s tím, že se z něho jako nehodlám posrat.“). Poté dodává, že jsou se svou depresí kámoši, že je s ní smířený a je v pohodě.

Do svých devatenácti let trpěl Myokard silnými úzkostmi. Ty byly nejsilnější v prvním ročníku na vysoké škole: „...já jsem fakt měl takový úzkosti, že já jsem třeba týden v kuse nespál, ale fakt jako že jsem prostě nespál. Já jsem nebyl schopnej v noci usnout.“ Úzkosti ustaly po tom, co ho vyhodili ze studia z čínštiny a začal pracovat v A3 sportu. Když pak nastoupil na anglistiku, značně se mu ulevilo, neboť je tento obor výrazně jednodušší.

Největší stres prožíval Myokard také v souvislosti se svou tranzicí do mužské role, kdy musel neustále chodit po úřadech a každý ho kontroloval, jestli je správně, jestli mu nic není a jestli je psychicky zdravý: „...a teď mi jako ještě zjistili já nevím další jakoby poruchy do toho... pak už byl ten přechod do mužský role úplně easy peasy, protože jako když začneš... když musíš trávit tolik času na úřadě, tak už seš v klidu... (smích)“ Jeho největším současným stresorem je asi stále vysoká škola, říká ale, že už je vůči stresu otupělý a je mu to víceméně jedno.

Co se týče socializace, Myokard spíše preferuje samotu či kontakt s několika blízkými lidmi: „Já a socializace... Probíháme asi tak, že jako abych šel ven, tak to musí být někdo, koho já jako fakt strašně moc dobře znám a vím, že když budu chtít odejít, tak on mě nechá odejít. (smích)“ Říká totiž, že na něj čas od času přijde úzkost či depresivní stav a on musí okamžitě domů a být sám.

Co se týče slam poetry exhibicí, Myokard neshledává těžkým vystupování před lidmi jako spíše následnou socializaci s nimi: „...že mi pak vadí takový to, že musíš z toho podia slízt dolů a teď si jako chcou s tebou všichni povídat a jako já si s většinou těch lidí nemám co říct.“

Hlavní témata rozhovoru s Myokardem

Během analýzy rozhovoru s Myokardem se vynořilo několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Autonomie a samota, Depresivně-humorná životní perspektiva a Pocit zodpovědnosti za druhé. Níže krátce nastíním, jak k nim Myokard přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Autonomie a samota

Už z předchozích Myokardových citací je zřetelné, že má silnou potřebu trávit čas o samotě. Toto téma samoty a soběstačnosti se nese celým rozhovorem. Jde vidět, že se Myokard

dobře zná a po nějakých zkušenostech už ví, co potřebuje a co ho dostává do nepohody. Samota je pro něj terapeutická a dokonce to na mě působí tak, že ji nutně potřebuje k přežití, a to ve velkých a častých dávkách. Níže uvádím několik případů, ve kterých Myokard tato témata zmiňuje:

- „Já nemám rád lidi jako. (smích) Ne, jako kecám. (smích) Samozřejmě mám strašně moc rád lidi, hlavně když jsou tři centimetry ode mě dva dny tahem – to úplně miluju. (smích) Ne tak víš co, oni tam vždycky všichni přijdou s tím, že se chtějí bavit a vždycky všichni dělají všechno proto, aby se bavili a já nechci, aby se bavili. (smích)“
- „...což je prostě jako moje klasika, že já píšu o věcech, o kterých jako nemluvim... pak jsou tam moji kamarádi a jsou jako úplně zděšení, co se o mně jako dozvěděli. (smích) ... Já to spíš hodím do těch básniček a musijou to ze mě fakt jakože dolovat ... asi i proto mám jako asi ten slam, protože vím, že tam to můžu hodit a nemusím se o tom s nikým bavit. (smích) ... I naši mě ve slamu hodně podporují, protože ví, že je to jediná platforma, ve který jsem schopný mluvit.“
- „...se vztahama... já nevím, pro mě je hrozně těžký, protože já jak jsem zvyklý být pořád sám a nedělit se o svůj čas a jako o svoje vědomí a o svoje svědomí (smích) absolutně s nikým, tak je pro mě těžký si představit, že jako s někým jsem a jako já prostě potřebuju takovej ten čas sám pro sebe, takže jako kdybych s někým měl být fakt jako čtyřicet hodin denně, tak se z toho asi poseru.“
- „...pro mě kontakt se člověkem je strašně vyčerpávající... nechci dělit o svůj osobní prostor s ostatními a takovýdle....“
- „...jsou to takoví jako kamarádi, jako že bych jim neřekl úplně kamarádi, ale určitě známi, aspoň takoví ti známi, se kterými ty víš, že kdyby ti teďka zavolali, jestli s nima chceš jít na kafe, tak kdybych zrovna dobrou náladu, tak s nima možná i pudu. (smích)“

b) Depresivně-humorná životní perspektiva

Myokard je charakteristický svým pohledem na život. Svět vidí jako smutné místo k žití a svůj život jako špatný vtip. Tuto perspektivu ukazuje v celém rozhovoru a často mluví o svém depresivním ladění. Je ale velmi neobvyklé, že tento pohled prezentuje s neotřelým ostrovtipem, což celé jeho výpovědi přidává na hodnotě a pravdivosti. Ačkoli totiž sám sebe i svět kolem vidí spíše negativně, má na tuto skutečnost velmi dobrý náhled. Konkrétní příklady jsou popsány ve výrocích níže:

- „Tyvole, já dělám depky úplně největší. (smích) ... Já jsem tam od toho, abych byl ten jeden člověk, co je za ten večer nasere. Že jako všichni budou odcházet... nejlíp kdybych tam byl sám, tak aby odcházeli minimálně se stejnou depkou, jakou mám já v tu chvíli, protože v tom nechci bejt sám. (smích)“
- „...hraju stejný písničky deset let, takže to už jako není prdel... (smích)“
- „...všichni žijeme v té falešný pozitivě, ve který jako já jsem neměl šanci tu v ní žít, protože okolo mě nikdy žádná pozitivita nebyla (smích), tak si říkám jako bitch, now you try. (smích)“
- „...jsem jako schopný se s nima bavit a třeba se s nima potkat a říct jim jako: Ahoj. (smích) Jak se máš? Já se nemám tak dobře, ale doufám, že ty jo. (smích)“
- „...mám ty existenciální krize každý večer (smích), když se zachumlám do té peřiny, koukám se na ten strop a říkám si: /Myokarde/, ty vole. (smích)“
- „...my všichni děláme to překladatelství tlumočnictví a všichni víme, že nikdo z nás nebude ani překládat, ani tlumočit. (smích) Poslední verze je, že chci mít... ehh... dílnu na mýdlo a budu dělat mýdlo. (smích) Tak špatný už to je. (smích)“
- „...Já si to jako nedokážu představit, že bych jako s někým byl a řekli jsme si jako teď se vezmeme a budeme se navzájem žít, tak jako já nevím, co bych dělal... já bych se asi rozběhl a utekl. (smích) ... snažím se jako žít jakoby tím momentem, co je teď, což je jako fajn, ale jako s partnerem to jde strašně těžko, protože dřív nebo později s tebou bude chtít začít něco plánovat, ať už je to děcko nebo pes. (smích) A prostě jako já to nechci. (smích)“
- „když ty seš tady v tomhle období, tak můžeš myslet fakt jako na úplně pičoviny, protože nemusíš řešit, že musíš jít nakoupit pro svoje čtyři děcka, že musíš nakrmit psy a vzít je k veterinárovi jo, ale můžeš mluvit o úplnejch jako hovnech, který jsou ti v životě úplně k ničemu, ale můžeš o nich spát a lidi ti za to tleskají ...a ještě ti chodí plácát po těch zádech jako: Hej fakt dobrý... (smích)“
- „...já nevím, já to spíš beru, že se na svět koukám víc realisticky s tím, že se z něho jako nehodlám posrat... svět je už tak strašně fucked up, že už to víc nejde, takže jako nebudu se stresovat kvůli nějakým píčovinám, že skončí svět jo... to mě fakt nezajímá... (smích) Já chci napsat bakalářku. (smích)“

c) Pocit zodpovědnosti za druhé

Posledním tématem je pak Pocit zodpovědnosti za druhé. Z Myokardových výpovědí je silně cítit jeho pocit zodpovědnosti za vztahy a lidi kolem něj. Tento pocit zřejmě vychází z výchovy jeho rodičů, který je v následujících úryvcích též zmíněn. Ačkoli je Myokard samotář, má silné cítění s druhými a pro lidi se často obětuje. Úryvky jeho odpovědí, které to dokazují, příkládám níže:

- „*My víme, že můžem za kýmkoli kdykoli přijít, s čímkoli, ať je to jakkoli fucked up... oni ví, že kdykoli můžou přijít za mnou, protože jakoby když já jsem takhle otevřenej člověk, tak oni ví, že můžou být takhle otevření se mnou.*“
- „*...že řeším cizí problémy pořád, jako ne že bych se jim sral do života, ale vím, že když potřebujou pomoci, tak já jim prostě jako musím pomoci. (smích) Chápeš, jo? Ted' jako momentálně třeba vedu bakalářku někomu, protože se mu na to vysrali vedoucí, tak to dělám já. (smích)*“
- „*...já jsem byl vychovávaněj jednak jako mladší ségra, což znamenalo, že se musím starat o svýho staršího bráchu, potažmo i o tátu, kterému je pořád nějak jako šestnáct (smích). A jakoby mě strašně moc vedli k tomu být taková ta jako máma, že se prostě jakože musíš starat o všechny kolem sebe.*“
- „*...mě strašně moc jakoby vychovávali v tomhle, že vlastně všechno dělat za ostatní a starat se jako o ostatní a já jsem tak nějak až jako na tom třeba čtvrtým až pátým místě, ne-li posledním... nevím, kam až ta škála jde, jo. (smích)*“
- „*...ještě strašně bojoval, protože mi to šlo strašně proti srsti... že já jsem věděl, že se jako mám starat o ty ostatní a jezdit pořád domů a ted' se jako starat pořád o toho bratra, kterej pořád je o čtyři roky starší než já, je dospělej a vydělává...*“
- „*...já mám za sebou jako strašně moc věcí, které za sebou ostatní nemaj, takže za mnou chodí všichni pro takový ty životní rady a já jim vždycky odpovídám největšíma hovnama a oni si myslí, že jsem strávil rok v Tibetu a že všechno vím, protože mně vždycky nikdo nevěří a pak zjistí, že mám pravdu – to je takový moje prokletí.*“

7.2.5. Klidumil

„...a to se mi právě strašně líbí na tom českým slamu, že tam jsou vážní slameři, tam jsou humorní slameři, tam je něco mezi, tam je prostě experiment, tam je improvizace, tam jsou pevně daný texty a tak, že opravdu člověk si tam najde to, co chce a cítím tam nějakou volnost, že vůbec necítím tlak dělat nějakou věc a fakt jako když mám pocit, že chci se nějak projevat, tak můžu a taky cítím, že v podstatě – ať už dělám co chci, tak za to nebudu nějak hrozně penalizovaný třeba divákama, že diváci jako rozumí, že to může být cokoliv. A co se týče Olomoucké scény tak tu prostě беру jako domovskou scénu, ta fakt jako, ta je jako moje scéna a cítím jako nějak... nějakou určitou hrdost, že patřím zrovna sem, protože tady... tady jsou jako úžasní slameři a prostě – je tady ten Bob Hýsek, žejo, takže to byl jeden ze zakladatelů slamu u nás a umm... taky jsem strašně rád, že se k tomu slamu dostává čím dál tím víc lidí a že i jako Morava se probouzí, takže jo, takže cítím, že jsem tímhle způsobem z Olomouce... (Klidumil)

Tab. 6: Klidumil

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
5	Klidumil	muž	23	anglistika se zaměřením na tlumočnictví a překlad, UPOL; archivnictví, UPOL	2	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Klid a sklon k pasivnímu přístupu k životu
- b) Vliv okolí a důraz na kamarádství
- c) Přemýšlivost a rozvážnost

Poslední respondent mužského pohlaví nosí přízvisko Klidumil. Je tedy asi zřejmé, že tento slamer má rád svůj klid a v rozhovoru mluví spíše utlumeně a poměrně usebraně. Rozhovor s ním byl druhý nejkratší. Nad mou otázkou vždy hodně přemýšlel, ale jeho odpovědi byly poměrně stručné a jednoduché.

Klidumil se slam poetry věnuje slam poetry už dva roky. Jako většina respondentů, i on studuje anglistiku, a tak si v prvním ročníku zapsal předmět Slam Poetry vedený Bobem Hýskem. Když poté poprvé vystoupil se svými slamy, Bobovi se velmi líbily a začal ho

doporučovat na různé další slam poetry exhibice. Na jedné z nich jsem ho viděla vystupovat i já. Jeden slam měl anglicky a druhý česky. Klidumil na mě na první pohled působil dětsky a jednoduše. O to víc mě pak překvapil, když jsem ho viděla slamovat a mohla jsem na vlastní oči vidět, že se pouští i do hlubokých témat, umí si ze sebe udělat poměrně tvrdou srandu a vystupuje odvážně a sebevědomě.

Klidumil se už od malička zajímal o mnoho forem umění od literatury přes kresbu až po hudbu a zpěv. Zůstal však jen u hudby a na vysoké škole začal také číst poezii (a jak už víme, tak ji pak začal také psát). Na slam poetry exhibice se chodil dívat už od začátku prvního ročníku na vysoké škole, sám se ale odvážil do předmětu přihlásit až v letním semestru (*„...někdy v říjnu 2016 jsem šel poprvý na slam, takže jsem to znal, akorát až v tom letňáku jsem se pak odhodlal, že to zkusím...“*). Poprvé pak vystupoval na zápočtovém slamu, kde měl velký úspěch. Od podzimu roku 2017 je tedy součástí vystupujících a zvaných slamerů a pravidelně jezdí na (především moravské) slamové exhibice.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Klidumilovo vnímání sebe sama prošlo změnou hlavně vstupem na vysokou školu. Dříve jeho identita nebyla pevněji vymezená a Klidumil se definoval zejména tím, co ho baví: *„...je pravda, že jsem ještě úplně nevěděl, co jsem a co budu, jenom jsem věděl, že mě jako nějak zajímá historie a hraní her a furt jakože mám rád historii a hry, ale pak se to nějak začalo měnit...“*

Tehdy v prváku Klidumil přestal s hraním her a začal víc poslouchat hudbu. Jeho prozkoumávání identity pak hodně ovlivnil slam. Klidumil začal psát básně a také začal být součástí slamové komunity: *„...ted'ka už nějakým způsobem se беру... něco jako básníka... a to vlastně předtím slamem vůbec nebylo a tam je to jednak z té literární stránky z té komunitní stránky...“*. Vzpomíná, že se s básníky nikdy nějak neztotožňoval a ani nechtěl ztotožňovat, protože si je zařadil jako ty, co jen píšou tou básnickou formou, většinou vážně a pak čtou na autorských čteních. Když pak poznal slamovou komunitu, viděl, že zde jsou básníci docela jiní: *„...a pak jsem poznal, že básníci nemusejí být jenom takoví, že můžou normálně být slameři třeba žejo a dělat ty věci, co dělají slameři... a psát jinak a vystupovat jinak... no a s tím jsem se tak nějak zidentifikoval.“*

Klidumil poté dodává, že také cítí, že velkou součástí jeho identity je nějaká forma undergroundu. To pak nejspíš souvisí se slamovou komunitou: *„...a to možná taky souvisí*

možná s tou komunitou, no... že já vidím slam jako nějaký takovej underground, třeba právě kvůli Anatolovi nebo tak, no...“

S příchodem na vysokou školu došlo u Klidumila také k přehodnocení jeho dosavadních blízkých vztahů: *„...když jsem byl mladší, tak jsem bral... jako přátele vlastně v podstatě všechny, se kterými jsem se bavil a kteří na mě nebyli hnusní a pak jsem začal zjišťovat, že to asi všichni nebyli přátelé...“* To ho přimělo k tomu si ve vztazích více udělat pořádek a definovat si, koho bere za blízkého přítele a z jakého důvodu. V současné době má přítel sice méně, zato jsou to už jen ti, kterým opravdu věří (*„...je jich málo, ale jsou to zase jako dobří přátelé, takže mám nějak takovej svůj kruh...“*). Většina těchto lidí je z jeho studijního oboru a z Klubu slam poetry (do jisté míry se tedy překrývají).

2. Reflexe období nestability

Klidumil říká, že nestabilitu jako takovou ve svém životě vnímal poměrně dost, a to zejména v prvním ročníku na vysoké škole. Báł se, že se překladem neuživí a že nebude dostatek pracovních míst pro všechny uchazeče. Tyto obavy ale po čase přehodnotil: *„...a pak jsem začal překládat a zjistil jsem vlastně, že tam se ta práce dá najít relativně snadno...“*. Klidumil je momentálně přesvědčen, že vše je tak nějak stabilní a nemá výraznější obavy. Říká, že sice bydlí na koleji, což ze začátku také bylo zdrojem jeho nestability, ale není to něco, co by výrazněji řešil.

Za zdroj svého ukotvení v tomto období nestability pak slamovou komunitu: *„...třeba ten slam mi je nějakým takovým jakoby nějakým ukotvením, že prostě si řeknu, že vždycky bude ta komunita, a tak... že prostě vždycky budou ti lidi a že je vždycky budu znát a budu mít nějaký okruh kamarádů...“*.

Po tom, co si Klidumil vytřídil své přátele a více si ujasnil, kdo jsou ti opravdoví přátelé, získal také vztahovou stabilitu a o vztahy už se nijak nebojí. Navíc má jistotu, že díky slamu bude poznávat stále nové a nové lidi, a to je pro něj ujišťující vyhlídka. Říká však, že vztahy momentálně moc neřeší a soustředí se spíše na školu a práci.

3. Reflexe období zaměřenosti na sebe

Klidumil se na sebe více zaměřil hlavně s příchodem na vysokou školu. Zde se začal více zamýšlet nad tím, kdo vlastně je co chce. Toto téma řešil také v kontextu s druhými lidmi: *„...jsem hodně jako začal řešit jako... no... jako co jsem a co chci, aby lidi si mysleli, že jsem a začal jsem to hodně řešit...“* Říká, že tyto věci výrazně přehodnotil, dospěl v nich k nějakým závěrům a od té doby v nich má jasno a dále už je neřeší.

Slam poetry ho ovlivnila také v tomto aspektu. Říká, že hodně přemýšlí nad tím, jak se vyjadřovat a slam poetry mu k tomu poskytuje adekvátní prostředky. Na sebe sama se zaměřoval také ve svých slamových textech: „...já jsem vždycky přemýšlel, jak se vyjadřovat nebo jak psát o sobě a ten slam byl, ten slam vlastně mi poskytl prostor pro to a nějaký prostředky, takže ze začátku jsem hodně ve slamech řešil sebe a to mi vlastně hodně pomohlo.“

4. Reflexe pocitu „mezi“

Pocit „mezi“ se v životě Klidumila odráží hlavně na studiu vysoké školy:

„...ono vlastně je to možná i tím, že už končím jednoho bakaláře a měl bych začínat magistra a vlastně určitě tam pociťuju nějaký přechod... ummm... no... určitě...“

Říká, že pociťuje určitý přechod a údolí mezi dvěma kopci. Nemá ale potřebu nějak více své pocity rozvádět. Říká jen, že toto období nepociťuje nijak negativně a že mu je v tomto přechodovém stavu dobře, dokud má práci, školu, rodinu a své kamarády.

Co se týče vlivu slam poetry, vnímá ho jednoznačně pozitivně:

„...a právě ve slamu – tam je to strašně zajímavý, že jsem k tomu slamu přišel až v tuhle chvíli... že ne před tím obdobím, ne po tom období, ale prostě teďka v tom období mezi a myslím si, že to je jenom dobře...“

Jako dobré to vnímá zejména proto, že má díky slamu zaznamenaná důležitá období i změny ze svého života. Domnívá se, že mu slam poetry pomáhá se tímto obdobím dostat.

Na závěr s chladnou hlavou dodává: „...samozřejmě ještě nemůžu vidět, co bude po tom období, ale vím, že teďka tady a teď jsem na vysoké a mám ten slam a nějak to probíhá, no...“

5. Reflexe období možností

Možnosti a nadějná budoucnost hrají v životě Klidumila důležitou roli. Z možností, které se Klidumilovi momentálně nabízí vnímá jako nejdůležitější právě překladatelství a tlumočnictví. Oběma těmito disciplínám by se do budoucna rád věnoval. Jelikož studuje dvě vysoké školy, rád by si vyzkoušel práci i ve svém druhém oboru: „...a taky vlastně vlivem toho archivnictví vím, že bych chtěl taky si vyzkoušet třeba pracovat někde v archivu nebo v muzeu nebo tak... to je spíš ale jako koníček... to asi nebude úplně hlavní kariéra...“

Rád by ale do budoucna také vystupoval a nadále se věnoval slam poetry. Domnívá se, že právě slam poetry by mu mohla posloužit jako můstek k dalším žánrům: „...ten slam pro mě bude takovým nějakým můstkem třeba k jiným žánrům, že třeba bych chtěl vyzkoušet stand up nebo vyloženě jenom klasickou poezii...“

Dodává, že jeho vstup do slam poetry pro něj představuje naprosto nepředvídatelnou událost, o které si nikdy nemyslel, že by se mohla stát. Nikdy by neřekl, že ho někdy budou organizátoři akcí kontaktovat a někam ho zvat. Uvědomuje si tedy, že nikdy nemůže vědět, co budoucnost nabídne, a tak se snaží zůstat otevřený: „...v tomhleto jsem celkem otevřený... nebráním se novým zkušenostem a dokud to jde, tak bych chtěl vyzkoušet co nejvíc... jako zážitků a taky prostě různých žánrů... ono vlastně jako přes ten slam už mám nějaký kontakty... takže... otevřely se mi možnosti prostě... za to jsem třeba strašně rád...“

6. Reflexe dalších rysů vynořující se dospělosti

Klidumil poznamenává, že byl vždy optimista a jako optimistu ho viděli i ostatní lidé. „...takže určitě... tam ani nemám moc důvody proč budoucnost nevidět optimisticky... že mám v podstatě samý jistoty...“

Říká, že dokud bude mít kamarády a vysokou školu a dokud bude mít slam a s tím spojenou formu vyžití a projevu, tak bude v životě spokojený. „...prostě u ničeho to zatím nevypadá, že by to mělo nějak zmizet, takže budoucnost vidím zatím jenom optimisticky.“

Socializaci vnímá Klidumil v poslední době velmi intenzivně, a to hlavně vlivem slam poetry. Říká, že se seznamování s novými lidmi vždy trochu bál a slam poetry ho v tomto tak trochu „hodila do vody“: „...No... já v podstatě... já jsem se vždycky socializace trochu bál a to se ještě ne tak úplně změnilo, že mě třeba... já jsem se nikdy jako neuměl představovat lidem... vždycky jsem byl radši, když někoho představovali mně a teďka se setkávám třeba se zajímavou věcí, že za mnou jako chodí lidi, kteří už mě znají, ale já jsem je třeba v životě neviděl a oni mě znají přes slam...“ Tento aspekt pak v konečném důsledku vnímá jako pozitivní. Ví, že takové věci vy se mu bez slamu nejspíš nikdy nestaly. Učí ho to ale spoustě novým věcem a dovednostem: „...určitě mi v tom slam pomohl, ale jako to celkově... že už se tolik nebojím a že jsem takovej jako otevřenější a možná i asertivnější, takže už pro mě sociální situace nejsou tak obtížné...“

Stejně jako většina ostatních slamerů zažívá Klidumil různé stresové situace, ve kterých mu pomáhá, když se z nich vypíše. Takto se to stalo Klidumilovi také minulé jaro, když si procházel těžkým obdobím: „...tak jsem to měl takhle právě minulé jaro a tam mi hrozně slam pomohl, že jsem fakt začal psát osobní slamy a vlastně jsem se z toho vypsál, že všechno jako... jsem tomu říkal, že jakoby to černo jsem dostal jako na papír...“ Shledává zajímavým, že když má období, kdy nepíše slamy, jeho stavy se výrazně zhorší.

Jeho momentální stresor představuje hlavně studium vysoké školy. Není to ale podle něj nic, co by ho stresovalo ve velké míře.

Klidumil se v současné době nevěnuje žádnému z rizikových chování. Přiznává ale, že tomu tak nebylo vždy. Dříve občasně kouřil marihuanu a uvědomuje si, že ho k takové činnosti povzbudila slamová komunita. Poté si to ale uvědomil a kouření výrazně omezil. Současně však dodává, že díky slam poetry přestal úplně pít. Alkohol mu prý nechutnal nikdy, ale bál se odmítnutí ze strany lidí: „...co se týče té komunity, tak tam Anatol třeba vůbec nepije a zpětně si říkám, že to byl vlastně strašnej vliv taky, že to... že jsem si řekl, že to je vlastně úplně normální nepít a že to není nic divnýho, takže mě to takhle pozitivně ovlivnilo.“

Klidumil se domnívá, že jelikož má prostor a možnost takto volně vystupovat na stagi a v dostatečné míře se tam projevit či „vyblbnout a vyřvat“, nemá už pak takovou potřebu se věnovat jiným výtržnostem.

Hlavní témata rozhovoru s Klidumilem

Během analýzy rozhovoru s Jasnovidcem se vynořilo několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Kritické myšlení a rozum, Kariéra a finance a Komunita a vazby. Níže krátce nastíním, jak k nim Jasnovidec přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Klid a sklon k pasivnímu přístupu k životu

Jak už napovídá pojmenování našeho pátého informanta, Klidumil po celý rozhovor působil klidně a uvolněně. Z jeho odpovědí se jeví, že se problémy života příliš netrápí a situace se ho tolik nedotýkají. Sám zmiňuje, že věci bere takové, jaké jsou a bylo pro něj těžké osvojit si proaktivní přístup k životu. Výroky dosvědčující Klidumilovo ústřední téma jsou uvedeny níže:

- „...když něco přišlo, tak jsem se s tím tak nějak potýkal a šel jsem normálně dál a byl jsem třeba s tím smířenej, že prostě se to děje, tak pohoda...“
- „...já jsem se nikdy jako neuměl představovat lidem... vždycky jsem byl radši, když někoho představovali mně...“
- „...víc se odvažuji k věcem, ke kterým bych se dřív neodvažoval, a to už vlastně je taky nějaký můj životní přístup, že někdy prostě zkoušet věci – to mě taky naučil slam určitě... předtím jsem se bál spíš, no...“

- „...ted' už vnímám spíš stabilitu... občas třeba jako zapochybuju, ale jako... tolik zase už ne... A bydlení – to zatím nějak tak neřeším...“
- „...ted'ka tam nemám žádný pochyby, no – možná spíš když dejme tomu nějaký člověk něco udělá, tak o tom přemýšlím, ale jako celkově ne-e...“
- „...no, takže já celkově moc – nebo aspoň ted'ka ne – moc ty vztahy nějak neřeším... že spíš se soustředím na tu školu, možná na práci...“
- „...když to je nižší hodnocení, ale třeba někde dostanu vysoký za tu samou báseň, tak to zas tak úplně jako neberu v úvahu... když třeba nějaká báseň dostane jako většinou osmičky a třeba jednu čtyřku, tak si řeknu: Tak to asi nesedlo jednomu člověku a už to nějak jako neřeším, no...“
- „...to zase jako nedopustím, aby se to nízký hodnocení dotklo nějak mě osobně... nebo nesnažím se dopustit. Snažím se nedopustit teda...“
- „...samozřejmě ještě nemůžu vidět, co bude po tom období, ale vím, že ted'ka tady a ted' jsem na vysoké a mám ten slam a nějak to probíhá, no...“
- „...pak jsem prostě zjistil, že to zvládnu, že jako našel jsem si nějakou práci, vysokou jsem zvládal semestr po semestru, kolej je taky v pohodě, takže to už se ted'ka vůbec nestresuju.“

b) Vliv okolí a důraz na kamarádství

Druhým ústředním tématem v rozhovoru s Klidumilem jsou vztahy a lidi kolem něj. Z analýzy rozhovoru se jeví, že lidé a jejich názory mají na Klidumila značný vliv, i když mi nepřišlo, že si je toho úplně vědom. I tak toto téma v průběhu našeho rozhovoru mnohokrát zmiňuje – jeho výroky opět uvádím níže:

- „...když jsem byl mladší, tak jsem bral... jako přátele vlastně v podstatě všechny, se kterými jsem se bavil a kteří na mě nebyli hnusní a pak jsem začal zjišťovat, že to asi všichni nebyli přátelé.“
- „...třeba ten slam mi je nějakým takovým jakoby nějakým ukotvením, že prostě si řeknu, že vždycky bude ta komunita, a tak... že prostě vždycky budou ti lidi a že je vždycky budu znát a budu mít nějaký okruh kamarádů...“
- „...jinak bydlím s rodiči a s rodiči se chtějí stěhovat k Olomouci, takže budu bydlet s nima a to vlastně budu mít dobrý i vůči tomu slamu, že budu ještě jako blíž téhle scéně.“

- „...prostě mám jistotu, že budu mít kamarády a tak. A pořád vlastně i díky slamu, tak pořád získávám nový a nový a... no...“
- „...jako v devatenácti letech jsem to začal pocítovat, že jsem hodně jako začal řešit jako... no... jako co jsem a co chci, aby lidi si mysleli...“
- „...když dostanu hodně dobrý skóre, tak z toho vyvodím důsledek, že asi, asi na to jdu dobře...“
- „...až nedávno jsem si uvědomil, že když ti někdo dá desítku, tak je to vlastně vyjádření největší pochvaly od toho člověka... že jako výš už to nejde a že když jsem od někoho dostal desítku, tak to znamená, že jsem ho musel nějak oslovit nebo nějak se ho jako dotknout nebo tak a takže teď si těch desítek víc vážím... a samozřejmě jako i osmiček a devítek...“
- „...já jsem se vždycky viděl jako optimistu i jako ostatní říkali, že jsem třeba v porovnání s nima optimista, takže určitě...“

c) Přemýšlivost a rozvážnost

Posledním Klidumilovým ústředním tématem je přemýšlivost a rozvážnost. Klidumil v průběhu rozhovoru hodněkrát zmiňuje, že se nad věcmi zamýšlí, že je zvažuje a díky tomu si uvědomuje důležité věci ze svého života. Tento přístup se odrazil také na způsobu, kterým odpovídal na mé otázky – často používal slova jako *noo...* nebo citoslovce jako *hmmm... umm...* apod. Nad svými odpověďmi se v průběhu velmi zamýšlel a snažil se formulovat svá slova tak, aby jich bylo tak akorát. Výroky, kde je toto téma akcentováno, opět přikládám níže:

- „...když se porovnám slamy úplně ze začátku, tak tam jako vidím rozdíl třeba v přemýšlení, v myšlenkových pochodech a takhle...“
- „...co se týče jako práce nebo vztahů nebo takhle, tak o tom jsem hodně přemýšlel...“
- „...měl jsem období..., že jsem přemýšlel jako kolik mám kamarádů a celkově a přehodnotil jsem si to nějak...“
- „...že jsem a začal jsem to hodně řešit a došel jsem tam jako k nějakým... no, vlastně jsem k nějakému závěru dospěl a vlastně od té doby už to беру jako fakt, kterej mi nikdo neodpáře, když to takhle řeknu...“
- „...protože já jsem vždycky přemýšlel, jak se vyjadřovat nebo jak psát o sobě... jsem se vlastně nějak hledal ve slamu a do nějaké míry jsem se asi našel...“

- „...já si vždycky říkám, že bych rád viděl do hlavy těm lidem, abych viděl jako proč zrovna dali to konkrétní skóre... popravdě řeším to... řeším...“
- „...s téma desítkama jsem si uvědomil, že já si vlastně ani neuvědomuju, co to je desítka, že já vím, že to je nějaký jako.. že to je nejvyšší bod, nejvyšší číslo, ale až nedávno jsem si uvědomil, že když ti někdo dá desítku, tak je to vlastně vyjádření největší pochvaly od toho člověka...“
- „...jestli si to hodnocení беру... to ne... to ne... spíš jako se zamyslím nad tou básní...“
- „...už jenom si říkám, že se budu moct podívat na ty slamy a bude tam vlastně zaznamenaný, jak jsem v tu dobu přemýšlel nebo jako o čem...“

7.2.6. Krajka

„Olomoucká scéna je pro mě doma... Pro olomouckou scénu je fakt podstatný vliv moderátora a mentora Boba Hýska... Jeho slam poetry semináře, za které studenti anglistiky dostávají kredity jsou... prostě úplně výjimečný úkaz ve slam poetry scéně. Možná je škoda, že se tímto způsobem slam většinou nedostane k tolika lidem z jiných oborů a tím je komunita je trochu uzavřená... Slam poetry komunita je specifická... Rodinná... Každý slamer je jiný a přesto, když se potkají dva vystupující, mají tak nějak něco společného... Možná je to jenom potřeba někam patřit... slameři jsou velmi silné osobnosti.... Lidi, kteří se slamu intenzivně věnují jsou většinou nějak zvláštní, originální, kreativní... poznamenání životními zkušenostmi... Dělá mi radost je poznávat... Mám většinou určitý druh odstupu, protože nejsem úplně důvěřivá k sociálním předpokladům sdružování. Ve slamu mi to ale pravděpodobně funguje, protože je to opravdu skupina lidí, ke které nějakým způsobem patřím a jsem schopná se s ní ztotožnit. Často se mi to neděje popravdě. Možná jsem vlastně nikdy nepatřila do komunity, kde bych se cítila dobře...“ (Krajka)

Tab. 7: Krajka

Případ č.	Jméno	Pohlaví	Věk (roky)	Studijní obor	Slamu se věnuje (roky)	Absolvent předmětu Slam poetry
6	Krajka	žena	23	výtvarná výchova & učitelství českého jazyka a literatury, UPOL	1	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní témata:

- a) Komunikace a exprese
- b) Psychika a emoce
- c) Introspekce a autenticita

Úplně poslední, a zároveň první informantka ženského pohlaví nese přízvisko Krajka. Je tomu tak proto, protože Krajka je velmi jemnou a citlivou duší, což je znát i z jejích výroků níže. Bylo pro mě zajímavé si při přepisu rozhovoru s ní uvědomit, že mluví spisovně. Krajka totiž pochází ze Slovácka, kde se mluví sice spisovně, ale používá se také specifické nářečí. Druhým důvodem pro toto přízvisko je právě fakt, že Krajka je krajanka. Do svých slamů často

přináší téma folkloru typického právě pro Slovensko – oblast či kraj, ve kterém vyrůstala. S tím se mi také pojila představa kroje. Navíc, Krajka se také v popisu toho, kdo je, který se nachází níže, nazývá „*otevřenou krajinou*“.

Krajka vplula do světa slam poetry už mnohem dříve před tím, než sama začala slamovat. Napomohla tomu skutečnost, že čtyři roky chodila se slamerem, který se slam poetry intenzivně věnoval. Často tedy na akcích, které pořádal, zapisovala a sčítala body. Na jedné podobné akci, kterou pořádal její přítel a kam také pozval mě a kde právě Krajka zapisovala body, jsme se spolu seznámily. Působila na mě uzavřeně a odtažitě, na druhou stranu jsem vnímala, že je velmi citlivá a hluboká. Každopádně jsem po našem prvním rozhovoru pochopila, že má srdce otevřené pro druhé a že je to umělkyně duší i tělem. Asi po roce jsme se staly spolubydlícími na studentském bytě a od té doby jsme si poměrně blízké.

Krajka se věnuje téměř všem formám umění. Poezii, hře na klavír a zpěvu se věnuje už od malička. Se vstupem na vysokou školu se také začala věnovat výtvarné tvorbě, zejména kresbě, fotografii a práci s textilem. „...*v podstatě jsem ale prošla skoro všechny výtvarné formy vyjádření... prostě... typografie, nebo třeba performance, happening, land art – akční umění obecně... a tak.*“ Do slam poetry komunity je zapojena taktéž od začátku vysoké školy, a to hlavně jako pozorovatel a občasná pomoc. Krajka už od začátku přemýšlela, že by si chtěla slam zkusit, našla k tomu odvahu ale až v minulém letním semestru. Krajka není absolventka předmětu Slam Poetry, ačkoli tento předmět několikrát navštívila a pravidelně chodí na olomoucké slamy. Je ale členkou Klubu Slam Poetry a je si velmi blízká s Bobem Hýskem i celou jeho rodinou.

1. Reflexe období prozkoumávání identity

Pro Krajku je těžké popsat, kdo vlastně je a říká, že jsou ačkoli jsou věci, které o sobě už ví, každý den se o sobě učí něco nového. Je to podle ní proces, který bude trvat celý život. Pro svůj popis ale nakonec Krajka našla tato slova:

„...jsem člověk, který hledá pravdu... v propojení duše s tělem... světem... jsem umělec... básník... otevřená krajina... Boží dítě...“

Říká, že na vývoj její identity má vliv jak slam poetry, tak ale umění obecně: „*Hodně přemýšlím o jazykových rozdílech... o tom, jak nás jazyk definuje... Slam poetry konkrétně ovlivňuje moji identitu jako všechny druhy umění, kterým se věnuju...*“ Nejdůležitější však pro ni je propojení všech forem umění, kterým se věnuje. Důvod, proč se věnuje tolika formám umění je právě ten, že chce svou identitu a osobnost prozkoumat z několika různých úhlů.

Krajka v souvislosti ze zkoumáním toho, kdo je, vzpomíná své první slamové vystoupení: „...zásadní změna ve vnímání sebe sama se stala, když jsem poprvé vystupovala... připadala jsem si naprosto odhalená... měla jsem hrozný strach, a přitom jsem na sebe byla pyšná... a.... v ten moment jsem si uvědomila, že jsem schopná psát a že mě moje texty definují.“

Dodává, že slam poetry výrazně zlepšila její rétorické a komunikační dovednosti: „...Vždycky jsem byla hodně plachá, uzavřená a nervózní při komunikaci s lidma. Můj strach z odmítnutí byl tak velký, že jsem většinu času mlčela... nebo mluvila tak, aby to bylo obecně přijatelné... slam mi pomohl překonat strach z nepřijetí a jsem schopná si mnohem líp stát za tím, co si doopravdy myslím... mnohem líp zvládám vyjadřování, jsem schopná pracovat s nervozitou a se stresem...“

2. Reflexe období nestability

Krajka říká, že toto období je pro ni „naprosto nestabilní“. Tuto nestabilitu však nevnímá negativně. Je tomu tak prý proto, že v současnosti prochází velkými osobnostními změnami, se kterými se pojí velká nejistota: „...dokončuju školu, a potřebuju si najít práci, ztratila jsem životního partnera a teď ho znovu nacházím...“ Kvůli neustálým změnám v okolním světě se Krajka snaží vybudovat pevné základy a stabilitu sama v sobě, aby se s neustálými proměnami dokázala vypořádávat: „...hledám stabilitu zevnitř... aby mě neporazila životní realita...“

Krajka ve svém životě pociťuje také finanční nestabilitu: „...vždycky jsem v životě zažívala spíš nestabilitu... chápeš... pocházím z chudé rodiny...“. Její dvouoborové studium a práce s vlastní psychikou jí však neumožňují najít si dobře placenou práci.

Jako zdroj stability vnímá Krajka ve svém životě hlavně vztahy. Nejčastěji zmiňuje svou rodinu. Má velmi blízký vztah se svou sestrou („...celý život tak nějak ovlivňujeme jedna druhou... máme mezi sebou obrovské pouto... někdy mám pocit, že je naše psychika hodně propojená... všechno jsme vždycky řešily spolu... no... každopádně je tam obrovská nekonečná láska...“) a je si hodně blízká také s matkou („...moje máma je můj vzor... máme krásný vztah... ve všem mě podporuje a je tu bezpodmínečně pro mě...). Otec je jí velmi drahý („...je to největší ochránce a podpora...“), ale nejsou si tolik blízcí. Krajka má navíc také dva bratry. „...sourozenecké vztahy jsou hodně hluboké... intenzivní... jak víš, všichni máme silné osobnosti (smích) ... zatím nefungujeme moc jednotně, myslím ale podle mě to je jen otázka času...“ Má také několik dobrých přátel a kamarádů, kteří ji hodně ovlivňují. Několik takových lidí jsou lidi ze slamové komunity.

3. Reflexe období zaměřenosti na sebe

Krajka přiznává, že je na sebe momentálně zaměřená hodně:

„... je to všechno dost propojené s mým výběrem školy... povolání... a asi taky s touhou ujasnit si vztah, který sama k sobě mám... fakt hodně se snažím mít se konečně ráda... být víc uvědomělá ohledně procesů, které ve mně probíhají... uvědomuju si že právě období do 25 let je ten čas, kdy je důležité se tímto směrem zaměřit“.

Cítí, že je pro ni důležité si vyjasnit, co se v ní odehrává, aby se mohla jakkoli posouvat dál a neopakovala stále ty stejné chyby. Slam ji prý vrací k sobě samé, a to hlavně skrze psaní osobních textů a rozhovory s lidmi ze slamové komunity: *„...je to platforma, která právě tohle hledání v lidech podporuje... a tím, že máš kolem sebe lidi, kteří jsou třeba ve stejné fázi hledání, můžou tě podpořit a pomoci ti...“.*

4. Reflexe pocitu „mezi“

Krajka zhodnocuje, že i když stále hledá, kdo vlastně je a co od života chce, už zdaleka není adolescentem. Soustředí se na emoční prožívání, ale mnohem více do něj zapojuje rozum a kognitivní zpracování. *„...přestala jsem řešit co bych měla dělat, protože jsem dospělá a začala jsem se soustředit na to, jak se ohledně čeho doopravdy cítím a co to pro můj život vlastně znamená... je to jako proměna v sebe...“.*

Při psaní slamu je nucena si věci zvědomit, zverbalizovat a dobře pojmenovat, a to nejen ve vztahu k sobě, ale hlavně ve vztahu k druhým. Říká, že má tři minuty na to, aby něco lidem podala srozumitelně a jasně. Proto vnímá, že právě tento žánr si pomáhá uskutečnit její přesun do dospělosti.

5. Reflexe období možností

Krajka říká, že vnímá asi ještě více možností, než by chtěla. Vnímá tolik možností, že ji to až stresuje. Když nastoupila na vysokou školu, měla Krajka pocit, že má „nekonečné množství možností“ jak ohledně vztahů, tak ohledně zájmů a budoucí profese. Postupem času si ale začala uvědomovat, že hledání té nejlepší možnosti ji vede ke stagnaci a zjistila, že tu vnímá určitý tlak společnosti i rodiny:

„...společnost a upřímně... vlastně taky rodiče... na tebe tlačí, že se v nějaké fázi života prostě musíš rozhodnout a pak to v budoucnu bude nějaké... pro mě to tak ale nefunguje. Nikdy jsem nebyla schopná se rozhodnout, která možnost je ta nejsprávnější... a momentálně to dělám tak, že se snažím volit takovou možnost, která je správná v daný čas.... a rozhodnout se.“

Momentálně se tedy snaží více rozhodovat. K tomu ji také pomáhá modlitba a víra v Boha: „...*je ale nemožné předvídat, jak a co doopravdy bude... chápeš prostě.... popravdě ale... asi jediný způsob, který mi přijde legitimní pro mě je modlitba a důvěra v Boha... víš jak... že všechno bude tak, jak má být, když se mu svěřím...*“

Krajka by se chtěla stát učitelkou dětí na prvním stupni. Studuje pro to také adekvátní obor. Jelikož ví, že taková profese neslibuje velké platové ohodnocení, doufá, že si bude moct přivydělávat právě uměním (specificky ilustrací, fotografií nebo literaturou).

6. Reflexe dalších rysů vynořujících se dospělosti

Krajka přiznává, že celý život trpí úzkostmi a mívá depresivní nálady („...*momentálně můžu říct, že se snažím zvažovat všechny možné cesty... jako... odborné pomoci... a taky určité duchovní pomoci.*“). Stres pak zažívala jak ve vztahu se svým partnerem, tak po jeho ukončení. Krajka také pociťuje stres ze studia. Se stresem se vypořádává tak, že se snaží co nejvíce času trávit se svou rodinou a s blízkými přáteli. Hodně jí také pomáhá umělecké vyjádření: „...*moje umělecké vyjádření vlastně obsahuje taky vypořádávání se s těmi stavy té mojí psychiky. Když je mi opravdu špatně, hraju na klavír nebo píšu...*“.

Co se týče rizikového chování, Krajka občas pije alkohol, někdy kouří cigarety a velmi zřídka kouří také marihuanu. Říká, že ji slam poetry komunita podporuje v kouření marihuany („...*což je ale rizikové chování, které považuju pro sebe za přijatelné a vesměs pozitivní*“) a alkoholu, jelikož je pravidlem, že se po slam poetry exhibicích chodí do nějaké hospody, kde si slameři povídají, pijí a kouří. Slamová komunita ji však odradila od braní drog, protože vidí některé slamery, co lehké drogy berou a obává se, že by se v sobě ještě více ztratila („...*jako nevylučuju že drogy a psaní jsou právě ta kombinace, která slamerům pomáhá se někam se v životě posunout... nebo já nevím... něco třebaš nahlédnout... ale pro mě je to určitě riziko... že bych se v tom úplně ztratila... moc velké riziko na to, abych to někdy zkoušela...*“).

Hlavní témata rozhovoru s Krajkou

Během analýzy rozhovoru s Krajkou se vynořilo několik hlavních témat, které jsem pojmenovala Komunikace a exprese, Psychika a emoce a Introspekce a autenticita. Níže krátce nastíním, jak k nim Jasnovidce přistupuje a jak se tato témata nesou celým rozhovorem.

a) Komunikace a exprese

Krajka ve svých odpovědích často zmiňuje téma komunikace. Je pro ni důležitá jak v umění, tak ve vztazích. Z analýzy rozhovoru bylo zjevné, že možnost vyjádření je pro ni

osobně velmi důležitá a v průběhu rozhovoru se k tomuto tématu několikrát vrací. Příklady s konkrétními výroky Krajky přikládám níže:

- „...od malička hledám způsoby, jakýma ideálně vyjádřit moje vnímání reality...“
- „...a půl roku jsem chodila na divadelní workshop, abych tak nějak obsáhla co největší pole možností vyjádření... Prozkoumávám různé umělecké formy, snažím se vyjádřit, komunikovat se sebou a s okolním světem...“
- „...Vlastně je pro mě největším zadostiučiněním, když se po akci můžu bavit s lidmi, kteří v mých textech našli něco, co je zaujalo a jsou otevření diskuzi...“
- „...vlastně... čím víc píšu, učím se o jazyku a performuju, tím víc vnímám nedostatky, které jazykové vyjádření obsahuje... hodně přemýšlím o jazykových rozdílech, o tom, jak nás jazyk definuje...“
- „...rozhodně se se slamem zlepšily moje rétorické schopnosti... mnohem líp zvládám vyjadřování... jsem schopná si mnohem líp stát za tím, co si doopravdy myslím. Naučila jsem se i líp argumentovat.“
- „...jakýkoliv způsob vyjádření myšlenek a pocitů v tomto procesu neskutečně pomáhá... a u slamu je to ještě nadstavené o konfrontaci s lidmi, které neznáš a stejně tě prostě jako přijímají takovou, jaká se před ně na pódium postavíš...“

b) Psychika a emoce

Krajka v průběhu rozhovoru velmi často zmiňuje také jednotlivé aspekty psychiky a stejně tak psychiku jako celek. Spoustu životních záležitostí vyvozuje z psychického dní anebo je k němu vztahuje. Toto téma se pro Krajku jeví jako velmi důležité a ústřední. Níže jsou uvedeny výroky Krajky, které o tomto tématu nejvíce vypovídají:

- „...jinak ve všech mých textech nějakým způsobem reflektuju úzkosti a deprese, které ovlivňují moje psaní už od dětství...“
- „...hledám podstatu svého vztahu s Bohem a mimo jiné taky procházím náročným obdobím psychicky. Vracím se do minulosti. Odpouštím sama sobě, snažím se najít podstatu a původ mých úzkostí...“
- „... moje dvouoborové studium a dost práce s vlastní psychikou mi nenechávají moc prostoru na dobře placenou práci...“

- „...prožily jsme vztahově hodně náročné dětství, ke kterému se momentálně hodně vracíme... někdy mám pocit, že je naše psychika hodně propojená, protože jsme všechno vždycky řešily a probíraly spolu...“
- „...můj nejmladší bratr je mi hodně podobný po osobnostní stránce. Máme podobné zájmy, podobné úzkosti a strachy... táta je cholerik, ale šíleně citlivý člověk. Celý život na nás tak nějak přenáší svoje traumata z dětství, ale...“
- „...pro mě je to ale spíš problém, který souvisí s mým psychickým rozpoložením. Nemůžu říct že jsem psychicky stabilní a k tomu patří hlavně to, že celý život vytěšňuji situace, které nezvládám vstřebat. Svoje vlastní procesy. A v období posledních několika let jsem se začala vracet k událostem, které vytvořily bloky, kvůli kterým nejsem schopná se pohnout z místa žádným směrem...“
- „...vždycky jsem byla hodně plachá, uzavřená a nervózní při komunikaci s lidma. Můj strach z odmítnutí byl tak velký, že jsem většinu času mlčela, nebo mluvila tak, aby to bylo obecně přijatelné...“
- „...úzkostí trpím celý život a trávím hodně času snahou o vypořádávání. Je to dlouhodobý náročný proces... jinak veškeré moje umělecké vyjádření obsahuje taky vypořádávání se s těmito aspekty mojí psychiky...“

c) Introspekce a autenticita

Krajka dává ve svých odpovědích velký důraz na pravdivost, upřímnost a hloubku, a to zejména svého vlastního projevu, vyjádření a života obecně. Toto téma zmiňuje téměř v každé rozsáhlejší odpovědi. Níže opět uvádím její vybrané výroky, které to dosvědčují: „, moje dvouoborové studium a dost práce s vlastní psychikou mi nenechávají moc prostoru na dobře placenou práci.

- „...potřebuju cítit nějaký smysl... minimálně důvod, proč vlastně ten člověk, co přede mnou stojí na pódiu stojí na pódiu a něco mi říká...“
- „...nejupřímnější poezii... nebo prózu nebo cokoli..., která by vycházela z mého nitra... nemám potřebu se slamem živit, tak jsem se rozhodla, že nikdy nebudu vystupovat s texty, se kterými nejsem sama spokojená... které nemám ráda...“
- „...moc to neřeším, protože řešit to by znamenalo ovlivnit svoje texty tak, aby objektivně zaujaly jakoby co největší množství lidí a měla bych šanci získat vysoké

bodové hodnocení... chápeš, šla bych tím sama proti sobě... pořadí je mi jedno... spíš je pro mě důležité ztotožnění a snaha porozumět toho publika...“

- *„...naprosto nestabilní období... není to ale negativní, protože procházím velkýma osobnostníma změnami a snažím se najít opravdovost...“*
- *„...touhou ujasnit si vztah, který sama k sobě mám... fakt hodně se snažím mít se konečně ráda, být uvědomělá ohledně procesů, které ve mně probíhají...“*
- *„...je to definitivně období, ve kterém hledám opravdovost... je to jako proměna v sebe...“*
- *„...momentálně... mám pocit, že to souvisí právě s osobnostním rozvojem a hledáním sebe sama a kdykoliv někdo bere nějaké ty drogy, cítím, jak se někam vzdaluje od pravdy...“*

7.3. Společná témata napříč případy

Při analýze rozhovorů s jednotlivými případy se v sebraných datech objevila společná témata, která se objevují napříč všemi případy. Jednotlivá témata sice často nejsou také hlavními tématy jednotlivých slamerů, většinou je ale každý slamer ve svých odpovědích zmiňuje několikrát. Těmito tématy jsou Význam slam poetry komunity, Potíže s navazováním vztahů a Vliv slam poetry na měkké dovednosti. Níže každé z témat více popíšu a přiložím konkrétní pasáž rozhovoru, ve které se každý slamer jednotlivě k danému tématu vyjadřuje. To pak doplním adekvátní interpretací.

a) Význam slam poetry komunity

Všichni slameři shledávají slam poetry komunitu jako klíčovou pro jejich rozvoj v období vynořující se dospělosti. V této komunitě se cítí být plně přijímáni pro to, jací jsou a oceňují možnost sdílení pocitů i případných potíží s ostatními slamery. Téměř všichni slameři ve svých rozhovorech vzpomínali také vyučujícího předmětu Slam Poetry a hlavního organizátora slam poetry exhibicí na Moravě Boba Hýska, jehož osoba je s olomouckou slam poetry scénou neodmyslitelně spojena. Níže uvádím u každého slamera jeden nebo dva výroky, které výše zmiňuje v kontextu slam poetry komunity zmiňuje.

- **Jasnovidec:** „...velká část je to, že máš pocit, že někam patříš, je tam obrovské komunitní cítění, my máme spolu prožitou zkušenost, kterou sdílíme, takže se nám jednodušeji tvoří vazby, není to jen společné téma, o kterém můžeme mluvit...“
- **Představitel:** „...Strašně se mi líbilo, že prostě tam s námi jednali jako prostě s rovným, bez ohledu na to, že jsme teprve začínali, tak fakt lidi poslouchali, zajímalo je to, chtěli slyšet víc... vůbec sem nikoho neznal, ale uplynulo pár týdnů a udělal jsem si možná přátele na celý život.“
- **Virtuos:** „...ta komunita mi v tom taky pomáhá třeba v tom, že s nima můžu třeba řešit skrz ty slamy nějaké to své období nebo nějaký zrovna neklid, který v sobě mám...“ nebo „...60 % mého kruhu kamarádů jsou lidi ze slamu.“ nebo „...třeba lidi z mojeho gymplu, se kterými jsem se moc nebavil, tak jakože když jsem založil ten slam na gymplu, tak jsme se začli jako víc kamarádit a komunikovat a teďka prakticky každý den musím řešit nějaký slam na střední škole.“
- **Myokard:** „Hele, já mám přátele v podstatě jen tady na vysoký s tím, že s pár lidmi jsme se nebavili do té doby, než přišli na nějakou slamovou akci... kde potom jako za

mnou přišli sami a zeptali se mě, jestli jsem jako v pohodě... jestli je to jako dobrý... Dobrý, Myokarde? Jako nepotřebuješ pomoci nebo něco? Jako fakt v pohodě? Ale od té doby jsme jakože... dobří kamarádi.“

- **Klidumil:** „...třeba ten slam mi je nějakým takovým jakoby nějakým ukotvením, že prostě si řeknu, že vždycky bude ta komunita, a tak... že prostě vždycky budou ti lidi a že je vždycky budu znát a budu mít nějaký okruh kamarádů...“ nebo „...prostě mám jistotu, že budu mít kamarády a tak. A pořád vlastně i díky slamu, tak pořád získávám nový a nový a... no...“
- **Krajka:** „Slam poetry komunita je specifická... Rodinná... Každý slamer je jiný a přesto, když se potkají dva vystupující, mají tak nějak něco společného... Možná je to jenom potřeba někam patřit... slameři jsou velmi silné osobnosti.... Lidi, kteří se slamu intenzivně věnují jsou většinou nějak zvláštní, originální, kreativní... poznamenání životními zkušenostmi... Dělá mi radost je poznávat...“

b) Potíže s navazováním nových vztahů

Všichni slameři ve svých výpovědích poukazují na to, že je pro ně z různých důvodů těžké navazovat nové vztahy. Někteří mají strach a schází jim dostatek odvahy, někteří o to ani nestojí a jsou spokojeni tak, jak jsou. Níže je toto společné téma doloženo jedním, dvěma, nebo třemi výroky každého z nich. Tyto výroky se také vyskytují výše v jednotlivých případových studiích.

- **Jasnovidec:** „...mám problém s tvořením krátkodobých vazeb, mně se do toho nechce, přijde mi to namáhavé, do budování vztahu je potřeba vložit velké množství úsilí...“
- **Představitel:** „...ale pak jsem si uvědomil: „Hej, oni sou úplně v pohodě, akorát ty seš blbec plnej předsudků, který sou ty lidi po prvním podívání.“ Což je jedna z jejich špatnejch vlastností no.“
- **Virtuos:** „...když se vidím jako s těma lidma, tak čas od času nechci nikoho vidět, protože mě ti lidi jako štvou, ale já s nima musím komunikovat pořád.“ nebo „...nikdy jsem se nemusel nikam ventilovat. Já jsem si založil Facebook hrozně jako pozdě třeba když mi bylo čtrnáct patnáct proti mým vrstevníkům, kteří ho měli třeba od jedenácti, já jsem prostě nechtěl nějak ten velký sociální kontakt.“
- **Myokard:** „Já a socializace... Probíháme asi tak, že jako abych šel ven, tak to musí být někdo, koho já jako fakt strašně moc dobře znám a vím, že když budu chtít odejít, tak on mě nechá odejít. (smích)“ nebo „...že mi pak vadí takový to, že musíš z toho

podia slízt dolů a teď si jako chtějí s tebou všichni povídat a jako já si s většinou těch lidí nemám co říct.“

- **Klidumil:** „*No... já v podstatě... já jsem se vždycky socializace trochu bál a to se ještě ne tak úplně změnilo, že mě třeba... já jsem se nikdy jako neuměl představovat lidem... vždycky jsem byl radši, když někoho představovali mně a teďka se setkávám třeba se zajímavou věcí, že za mnou jako chodí lidi, kteří už mě znají, ale já jsem je třeba v životě neviděl a oni mě znají přes slam... takže už jako ví, jak se jmenuju a ví třeba o mně něco i jako o člověku, tak se s tím musím vždycky smířit, no...*“
- **Krajka:** „*...Vždycky jsem byla hodně plachá, uzavřená a nervózní při komunikaci s lidma. Můj strach z odmítnutí byl tak velký, že jsem většinu času mlčela... nebo mluvila tak, aby to bylo obecně přijatelné...*“ nebo „*Mám většinou určitý druh odstupů, protože nejsem úplně důvěřivá k sociálním předpokladům sdružování. Ve slamu mi to ale pravděpodobně funguje, protože je to opravdu skupina lidí, ke které nějakým způsobem patřím a jsem schopná se s ní ztotožnit. Často se mi to neděje popravdě...*“

c) Vliv slam poetry na měkké dovednosti

V rozhovorech všichni slameři uvádí, že slam poetry má výrazný vliv alespoň na jednu, ale většinou na vícero měkkých dovedností. Nejčastěji pak zmiňují komunikaci, sebevědomí, asertivitu či sebevyjádření. Tyto schopnosti pokládají někteří z nich za klíčové při hledání budoucího zaměstnání. Níže jsou opět uvedeny výroky, kde se o těchto dovednostech zmiňují. Všechny uvedené výroky se nacházejí také v jednotlivých případových studiích výše.

- **Jasnovidec:** „*...a i nějaká ta možnost sebe prezentace, to že nepiši do šuplíku... když jsem dával svůj první rozhovor, tak to byl velký průser a teď už je to v pohodě, zvládám to v klidu, ani ty kamery mě nestresují... určitě jsem ztratil ostych...*“
- **Představitel:** „*Jako ta poezie, ta poezie na to určitě měla vliv na styl, že člověk se vyjádří...*“ nebo „*Změnilo mně to podle mě stejně jak to psaní, že se tam prostě fakt můžu vybit, jo. Že fakt si prostě můžu zařvat do mikrofonu, můžu. Můžu pobíhat po pódiu. Když to dělám na podiu, tak je to v pohodě.*“
- **Virtuos:** „*...ten slam... jako že jsem si získal určitou sebejistotu a nebál jsem se mluvit s lidmi...*“ nebo „*...jakoby celkově díky slamu získávám víc kontaktů a baví mě to, protože víc mluvím s lidma...*“ nebo „*...hodně to utváří možná i to smýšlení, které mám do budoucnosti, co se třeba profese týče, že prostě vim, že buď budu jako dělat nějaké organizování něčeho...*“

- **Myokard:** „...mně to dalo takovou větší suverenitu v tom, že i když nevím, co dělám, tak si dokážu tvářit jako že vim, co dělám. (smích) A když vim, co dělám, tak to dokážu jako o to víc prodat.“ nebo „tyhle bussiness relations“ nebo „...protože i s tou slam poetry – ty musíš vědět, kam si můžeš dovolit jet, kam si nemůžeš dovolit jet, kolik si za to můžeš říct, kolik si za to už nemůžeš říct, jak vysoko tu laťku nasadit, když ti chtěou dát málo, jak se k těm lidem chovat...“
- **Klidumil:** „...já jsem vždycky přemýšlel, jak se vyjadřovat nebo jak psát o sobě a ten slam byl, ten slam vlastně mi poskytl prostor pro to a nějaký prostředky, takže ze začátku jsem hodně ve slamech řešil sebe, a to mi vlastně hodně pomohlo.“ nebo „...určitě mi v tom slam pomohl, ale jako to celkově... že už se tolik nebojím a že jsem takovej jako otevřenější a možná i asertivnější, takže už pro mě sociální situace nejsou tak obtížné...“
- **Krajka:** „...slam mi pomohl překonat strach z nepřijetí a jsem schopná si mnohem líp stát za tím, co si doopravdy myslím... mnohem líp zvládám vyjadřování, jsem schopná pracovat s nervozitou a se stresem...“ nebo „...rozhodně se se slamem zlepšily moje rétorické schopnosti... mnohem líp zvládám vyjadřování... jsem schopná si mnohem líp stát za tím, co si doopravdy myslím. Naučila jsem se i líp argumentovat.“

7.4. Odpovědi na výzkumné otázky

Pro tento výzkum jsem stanovila dvě výzkumné otázky. S ohledem na uvedené výsledky výzkumu prezentuji jejich odpovědi v následující části.

1) Jak prožívají vybraní členové Klubu slam poetry (KSP) jednotlivé rysy vynořující se dospělosti?

Jednotliví členové Klubu Slam poetry se ztotožňují se všemi rysy vynořující se dospělosti. Prožívání těchto rysů značně ovlivnilo jejich studium vysoké školy a podpořilo jejich částečné osamostatnění. Celé období vynořující se dospělosti pak členové KSP hodnotí veskrze pozitivně a shledávají jej stěžejním jak pro jejich vstup do dospělosti, tak také pro budování vztahů či budoucím uplatnění na trhu práce.

Všichni členové olomouckého KSP prozkoumávají svou identitu od vstupu na vysokou školu až do současnosti. Činí tak zejména prostřednictvím umění, studia vysoké školy a vztahů.

U některých z nich hraje podstatnou roli jejich rodina, u některých spíše přátelé (nebo případně obě tyto skupiny).

Vybraní členové KSP shledávají současné období nestabilním. Je tomu tak hned z několika aspektů. Jednak studují vysokou školu, u které si nejsou zcela jistí lukrativní pracovní pozicí, a druhotně nemají v současnosti stabilní bydlení ani finanční zajištění. Dalším zdrojem nestability pak tvoří vztahy. Členové KSP své dosavadní vztahy přehodnocují a nabývají vztahů nových (hlavně co se týče známých, kamarádů či přátel).

Kromě jednoho člena vidí vybraní členové KSP současné období jako čas, kdy mají možnost se více zaměřit sami na sebe, srovnat si své priority, dát si do pořádku vztahy a připravit se na svět dospělosti.

Pocit „mezi“ je přítomen u všech vybraných členů SPK. I přes mnohá úskalí, která s sebou přináší, ho všichni hodnotí víceméně pozitivně, resp. shledávají ho důležitým a žádoucím. Protože už se neztotožňují s emočně nestálými a hledajícími adolescenty, ale zároveň se ještě necítí připraveni na život dospělých, slouží pro ně toto období jako čas na to dát si věci do pořádku.

Všichni vybraní členové KSP vnímají období vynořující se dospělosti jako období, které s sebou nese mnoho možností. Některé z nich dokonce množství těchto posibilit stresuje. Možnosti jsou vnímány hlavně v oblastech jako je budoucí kariéra nebo umělecké vyžití. Členové mají spoustu plánů a vizí, které ve svých životech chtějí realizovat. O naplnění těchto vizí se snaží už v současné době.

Většina členů KSP zmiňuje, že si od svých osmnácti let prošla nějakou formou deprese, úzkosti či distresu. Tyto stavy pak pramenily hlavně ze vztahů, rodinných traumat či vysokoškolského studia. Pro všechny vybrané členy je počáteční socializace obtížná, avšak jejich existující vztahy pro ně představují nepostradatelnou součást jejich životů. Až na jednoho člena mají vybraní členové KSP optimistické vyhlídky do budoucna, a to zejména ve vztahu k umění a slam poetry. Členové KSP uvádí, že se rizikovému chování ve větší míře nevěnují. Někteří z nich však čas od času pijí alkohol, zapálí si cigaretu nebo si zakouří marihuanu.

2) Jaký vliv měla participace ve slam poetry vybraných členů SPK na jejich subjektivní prožívání rysů vynořující se dospělosti?

Vybraní členové KSP shledávají tvorbu, performanci i komunitu slam poetry v období vynořující se dospělosti naprosto klíčovými. Zdůrazňují převážně jejich pozitivní vliv. Nejčastěji pak zmiňují olomouckou slamovou komunitu shromážděnou kolem univerzitního předmětu Slam Poetry, který na Univerzitě Palackého vyučuje Bob Hýsek. Ta pro mnohé z nich

představuje místo, kde se cítí být přijímání takoví, jací opravdu jsou. V této komunitě se nachází mnoho z jejich přátel.

V průběhu období prozkoumávání identity je pro většinu členů KSP důležitý proces psaní slamů, v průběhu kterého zkoumají, jaká témata jsou pro ně ústřední.

V období nestability shledává většina slamerů důležitou zejména komunitu slam poetry, která jim přináší smysluplné vztahy spolu se seberealizací a slibnými vyhlídkami do budoucna.

Až na jednoho člena všichni členové KSP přiznávají, že je participace ve slam poetry zaměřuje více na sebe. Shledávají to však jako pozitivní skutečnost, která jim umožňuje si více vyjasnit, co vlastně od života chtějí ještě dřív, než vstoupí do dospělosti.

Čtyři z vybraných členů KSP vidí slam poetry jako žánr, který slamerům poskytne vyžití a smysl v přechodné době mezi adolescencí a dospělostí. Zbylí dva zde nevnímají výraznější vliv.

Všichni vybraní členové KSP se shodují na tom, že jim slam poetry přinesla do životů mnohé možnosti – jejich vize budoucnosti jsou se slam poetry spojené u každého z nich. Část z nich dokonce s příchodem slam poetry do jejich životů své plány výrazně přehodnotila a tomuto žánru do jisté míry přizpůsobila.

Někteří členové KSP uvádí, že dříve měli stres z vystupování – většina z nich ho ale překonala a v současné už stres neprožívá. Slam poetry komunita výrazně ovlivnila proces socializace vybraných členů KSP, kdy neustále poznávají nové lidi a vstupují do nových interakcí. Tři z nich pak zmiňují vliv slam poetry na jejich rizikové chování. Zatímco jednoho člena odradila od užívání drog či pití alkoholu, dva pocítují její negativní vliv spojený s podporou kouření marihuany.

8. Diskuze

Výsledky této bakalářské práce jsou tvořeny šesti případovými studii vybraných členů olomouckého Klubu slam poetry popisující jejich reflexi subjektivního prožívání rysů vynořující se dospělosti. Fenomenologickou analýzou dat a prací s deskriptivními, jazykovými a konceptuálními komentáři jsem u každého případu definovala tři hlavní témata, která se v odpovědích vyskytovala nejčastěji. Na základě šesti polostrukturovaných rozhovorů se napříč jednotlivými rozhovory vynořila také tři témata, která jsou společná pro všechny vybrané členy KSP. Těmito tématy jsou **Význam slam poetry komunity**, **Potíže s navazováním nových vztahů** a **Vliv slam poetry na měkké dovednosti**. Dvě ze tří společných témat napříč případy odráží výsledky výzkumů uvedených v teoretické části.

Výzkum této práce se ukázal být ve shodě s již uvedenými výzkumy Batese (1993), Hogera (2012) a pánů Fradiba a Satrivani (2016). Výpovědi vybraných respondentů totiž také ukazují na pozitivní vliv slam poetry na rozvoj měkkých dovedností. Z měkkých dovedností uvedených ve zmíněných výzkumech zmiňují slameři zejména prezentační, interpersonální dovednosti a také schopnost sebevyjádření.

Výsledky výzkumu této práce taktéž poukazují na důležitou roli slam poetry komunity v životech každého zkoumaného slamera. Vymezené téma slam poetry komunity a její významnost pro umělce obecně dokládá výzkum od Sampsonové z roku 2011. V něm autorka přistupuje (nejen) ke slamové komunitě jako k významnému aspektu, který jedincům pomáhá při přechodu do dospělosti. Výsledky provedeného výzkumu pak popisují způsoby, kterými umělecká komunita poskytuje performujícím umělcům podpůrné a stabilní prostředí, potřebné zkušenosti, dobrou praxi a jiné specifické dovednosti potřebné k přípravě na svět práce. Tato příprava je pro performativního umělce nacházející se ve vynořující se dospělosti důležitá a stejně jako pro zkoumané členy KSP. Výroky jednotlivých slamerů, které jsou popsány v jednotlivých případových studiích výše, se s výsledky uvedeného výzkumu plně shodují. Slameři v odpovědích zmiňují jak obavy z neúspěšnosti na pracovním trhu, tak význam slam poetry komunity, která jim dodává pocit přijetí a stability.

Reflexe respondentů jednotlivých rysů vynořující se dospělosti je takřka ve shodě s teorií vynořující se dospělosti, kterou definoval Jeffrey Arnett – zakladatel a popularizátor tohoto vývojového období. Dotazovaní slameři svá jednotlivá období popisují velmi podobně jako J. Arnett ve svých článcích a knihách.

Jednotlivé případy vybraných členů KSP také do značné míry potvrzují výsledky opět již citovaného výzkumu, který v roce 2012 uskutečnila Ruddová. Ta prováděla případovou studii slam poetry klubu ve Spojených státech. Mladí členové tohoto klubu se sice nacházeli v adolescenci, Ruddová však podobně jako já zkoumala, jak slam poetry ovlivňuje utváření identity adolescentních slamerů. Z jejích případových studií vyšlo téměř to samé, co lze najít také v případových studiích vybraných členů KSP: Komunita slam poetry má dle slamerů výrazný vliv na utváření jejich vlastní identity.

Limity a validita výzkumu

Jako druh výzkumu jsem pro svou práci zvolila kvalitativní přístup. Ten dává možnost pochopit do hloubky žité subjektivní zkušenosti specifických jedinců. Tento aspekt se bohužel nutně pojí s malým výzkumným vzorkem, který není zobecnitelný na celou populaci.

Mezi hlavní limity provedeného výzkumu patří neprobádanost zvoleného tématu a s ní spojený také nedostatek relevantních zdrojů a výzkumů, které by mou empirickou část i její výsledky lépe a kvalitněji podpořily. Jelikož nebyly k dispozici vědecké tituly v českém jazyce, snažila jsem se hodně čerpat z různých zahraničních studií.

Dalším limitem je pak diskutabilnost objektivity mé výzkumnické role, která souvisí se skutečností, že jsem respondenty, se kterými jsem rozhovor dělala, znala. Jsem si vědoma toho, že tento fakt (spolu s faktem, že se sama delší dobu slam poetry věnuji) mohl do jisté míry zkreslit či jinak ovlivnit výsledky výzkumu, a tím pak výsledkům ubrat na důvěryhodnosti. Musím ale na druhou stranu přiznat, že tuto skutečnost vnímám také jako velké pozitivum. Díky tomu, že slamery osobně znám, mohl jít náš rozhovor do větší hloubky a získat tak na vyšší výpovědní hodnotě. Téměř všichni slameři byli v mé přítomnosti uvolnění a otevření. Mám dojem, že díky aspektu blízkosti a porozumění slameři na mé otázky odpovídali upřímněji a rozsáhleji. Nicméně, lze nyní už jen těžko soudit, jak by takový výzkum vypadal, kdyby se slamery dělал rozhovor někdo, kdo se ve slam poetry nepohybuje vůbec.

Kvůli již zmíněným limitům výzkumu jsem se snažila být v procesu analýzy i prezentace výzkumu co nejvíce transparentní a veškeré vlastní interpretace dokládám slamerovými výroky, které čtenáři ukazují, v jakém kontextu se slamer o daném tématu zmiňoval. Validitu výzkumu jsem se také snažila zvýšit vlastní reflexí mého vlastního přístupu k dané problematice, kterou jsem v práci také uveřejnila. Ještě před uvedením jednotlivých případů jsem také refletovala můj vlastní pohled na každého respondenta.

Přínosy výzkumu a náměty k dalšímu zpracování

Za hlavní přednost provedeného výzkumu považuji metodu totálního výběru a reprezentativnost výzkumného vzorku. Co se týče olomoucké slam poetry scény, má tento výzkum poměrně vysokou výpovědní hodnotu. Jen těžko se dá ale zobecnit na ostatní slam poetry scény či na slam poetry obecně.

Jako výrazný přínos této práce vidím její originalitu a inovativnost. Přináší do vědecké obce v ČR dosud nezkoumané téma a tím otevírá prostor pro diskuzi. Informuje a seznamuje čtenáře se dvěma poměrně novými a v České republice málo zkoumanými fenomény – s žánrem slam poetry a vývojovým obdobím vynořující se dospělostí. Jako další přínos vnímám detailně zpracované případové studie vybraných členů Klubu slam poetry, které pečlivě a do hloubky popisují žitou zkušenost mladých básníků.

Výsledky tohoto výzkumu potvrdily důležitost a význam komunity ve vývoji jedince. Ukázaly také na značný význam předmětu Slam Poetry, který je na katedře anglistiky Univerzity Palackého v Olomouci vyučován Bobem Hýskem. Pokládám za významné tento předmět rozšířit i na jiné katedry, případně školy. Některé výpovědi slamerů naznačují, že žánr slam poetry disponuje hned několika terapeutickými i edukativními technikami a bylo by dobré, kdyby byl tedy ve větší míře podrobován vědeckému. Konkrétně se nabízí například design experimentu, ve kterém absolvuje experimentální skupina předmět Slam Poetry, pravidelně píše a performuje slamy a je součástí slam poetry komunit. Ta je pak srovnávána se skupinou kontrolní, která se slam poetry nevěnuje. Toto srovnávání by pak mohlo probíhat pomocí různých skóre v osobnostních, inteligenčních a jiných testech.

Výroky jednotlivých participantů ukazují, že se v praktikování slam poetry skrývá mnohem více psychologie, než je na první pohled zřejmé (např. verbalizace vnitřních procesů, introspekce a reflexe, sebeodhalení, komunikace, přijímání kritiky, empatie apod.).

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá reflexí jednotlivých rysů vynořujících se dospělosti vybraných členů olomouckého Klubu slam poetry. Vycházela jsem z teoretických východisek historie i současnosti české i zahraniční slam poetry scény. Blíže jsem se pak zaměřila zejména na olomouckou slamovou scénu a na jednotlivé rysy vynořující se dospělosti. V této části bakalářské práce shrnu hlavní výsledky provedeného výzkumu.

Většina zkoumaných slamerů v tomto období intenzivně prozkoumávají svou identitu, a to hlavně prostřednictvím různých forem umění a vztahů, které jsou pro ně v tomto období velmi důležité. Vnímají, že slam poetry toto období ovlivňuje spíše pozitivně. Potřeba neustále nových textů je nutí psát často a hledat si svá témata, která je definují. Velký vliv má na členy Klubu slam poetry také slamová komunita v čele s vyučujícím předmětu Slam Poetry Bobem Hýskem. Zkoumaní slameři se díky ní cítí přijatí a mají zde mnoho kamarádů či přátel.

Komunita slam poetry se zároveň slamerům jeví jako jakási „kotva“ v období nestability, o kterém slameři říkají, že ho prožívají velmi intenzivně. Nemají totiž stálé bydlení, stabilní finanční příjem ani perspektivu uplatnění na trhu práce.

Většina dotazovaných slamerů potvrzuje, že se v tomto období zaměřuje více na sebe a na své potřeby, emoce a koníčky. Nevnímají to však jako něco negativního, nýbrž spíše jako nutnost k ujasnění si toho, kdo jsou a co chtějí. Téměř všichni zkoumaní slameři potvrzují, že psaní slam poetry je zaměřuje více na sebe. Ve slamech si totiž zpracovávají osobní životní témata a poté si vybírají image, kterou budou na stagi mít.

Všichni vybraní členové slam poetry klubu silně zažívají ve svém současném životě „pocit mezi“. Žádný z nich se necítí být adolescentem a pouze jeden z nich si připadá jako dospělý. I toto období však slameři hodnotí jako pozitivní a stěžejní pro zdravý přechod do dospělosti. Slam poetry pak pro ně představuje platformu, která je pro toto období ideální a nabízí jim seberealizaci, vyžití a rozvoj některých dovedností.

Období možností je pak posledním rysem vynořující se dospělosti, které všichni vybraní slameři silně vnímají. Možností se jim v současné době dostává opravdu mnoho a často mají problém s výběrem jedné konkrétní. Každý z nich řeší otázku budoucího zaměstnání stejně jako uměleckého uplatnění v budoucnosti. Shodují se pak na tom, že jim slam poetry nabízí spoustu možností a někteří se domnívají, že díky participaci v tomto progresivním žánru momentálně nemají obavy o budoucnost.

Olomoučtí slameři si od svých osmnácti let prochází různými formami psychických stavů od těch depresivních a úzkostných po existenciální krize. Každý z nich pak ve svém životě zažil či zažívá nějakou formu distresu, která se většinou zapříčiněna vztahy, obavami z budoucnosti či studiem vysoké školy. Tyto stavy pak často slameři ventilují na papír, performují před diváky a občas po s některými účastníky exhibice o těchto stavech hovoří.

Co se týče socializace, je pro členy Klubu slam poetry náročné navazování nových vztahů s lidmi. Této aktivitě jsou ale díky slam poetry neustále vystavováni, protože díky vystupování na spoustě akcí neustále poznávají nové lidi. Většina z nich si už na seznamování zvykla, není jim ale v takových situacích příliš dobře. Pro všechny z nich jsou v tomto období důležitá kamarádství a přátelství, která jsou také díky komunitě slam poetry vytvářena a udržována.

Členové slam poetry klubu se nevěnují rizikovému chování ve významné míře. Někteří však občas kouří cigarety či pijí alkohol. Slam poetry komunita pak některé z nich od pití alkoholu či braní drog odrazuje, jiné ale podporuje v kouření marihuany.

Při analýze dat případových studií se vynořila následující témata, které se objevují napříč všemi případy: Význam slam poetry komunity, Potíže s navazováním vztahů a Vliv slam poetry na měkké dovednosti.

SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá reflexí jednotlivých rysů vynořující se dospělosti vybraných členů olomouckého Klubu slam poetry. Vcházeli jsme z teoretických východisek historie i současnosti české i zahraniční slam poetry scény. Hlavním cílem celé práce je kromě zachycení reflexe jednotlivých rysů vynořující se dospělosti vybraných členů Klubu slam poetry také seznámit čtenáře s tímto progresivním obdobím (vynořující se dospělost) i žánrem (slam poetry) a dát je do hlubší souvislosti. Jako výzkumný soubor jsme si zvolili právě vybrané olomoucké členy Klubu slam poetry, kteří v průběhu výzkumu reflektují, jak prožívají jednotlivé rysy vynořující se dospělosti a zdali má na toto prožívání nějaký vliv jejich aktivní participace ve slam poetry.

Teoretickou část jsme rozčlenili do čtyř kapitol s názvy Slam poetry, Profil českého slamera, vynořující se dospělost a Současné výzkumy. Slam poetry je specifický literární žánr, který se proslavil hlavně díky soutěži, v níž básníci přednášejí svou autorskou poezii. Tento žánr je spojen s termíny jako scéna, slam, slamovat, slamer a další, přičemž jeho kořeny sahají až do starověkého Řecka. Má specificky daná pravidla. Pro tuto kapitolu jsme vycházeli ze zdrojů jako je Dodds (2000), Barker (2006), Woods (2008), Rudd (2012) a dalších.

Druhá kapitola byla zaměřená na profil českého slamera a vycházeli jsme z autorů Toolkit (2012), Robles (2012) a Bates (1993) a další. Většina českých slamerů se nachází v období vynořující se dospělosti. Slam poetry taktéž dokáže rozvíjet měkké dovednosti jako je kreativita, týmová práce, vytrvalost, schopnost řešit problémy a další.

Zmiňovaná vynořující se dospělost s sebou přináší výzvy, kterým musí mladí lidé v daném věku čelit. Autorem pojmu je Jeffery Jensen. Toto období se vyznačuje základními rysy jako například Období zkoumání vlastní identity (identity exploration), Období nestability (instability), Období zaměření se na sebe (self-focus), Období pocitu „mezi“ (feeling in between) a Období možností (possibilities). Vycházeli jsme z autorů jako je Arnett (2000a), Arnett a Jensen (2002), Walde (1996) a další.

V kapitole Současné výzkumy jsme se zabývali výzkumy vynořující se dospělosti od autorů Schulenberg a Zarett (2006), Mawson et al. (2015), Hyun-Jin Jun a kolektiv (2019) a další. Druhým okruhem byly výzkumy zaměřené na slam poetry autorů Táborský (2014), Sampson (2011) a další.

V praktické části jsme zvolili kvalitativní typ výzkumu, konkrétně případovou studii. Konkrétními případy se stali vybraní členové Klubu slam poetry, kteří museli splňovat tato kritéria:

- 1) aktivně se věnují slam poetry
- 2) jsou členy Klubu slam poetry
- 3) nachází se ve vývojovém období vynořující se dospělosti (věk 18-25, příp. 30 let).

Základním souborem byli všichni participant klubu Slam poetry. Výzkumný vzorek jsme vybírali pomocí metody totálního výběru. Konečným počtem bylo šest případů, se kterými jsme uskutečnili polostrukturované rozhovory. Pomocí deskriptivních konceptů komentářů jsme v přepsaných rozhovorech našli tři témata, která se v rozhovorech vždy objevují napříč všemi případy:

- a) Význam slam poetry komunity
- b) Potíže s navazováním vztahů
- c) Vliv slam poetry na měkké dovednosti.

Většina zkoumaných slamerů v období vynořující se dospělosti intenzivně zkoumá svou identitu, a to hlavně prostřednictvím různých forem umění a vztahů. Vnímají pozitivní vliv slam poetry, neboť potřeba psaní nových textů otevírá témata, jež je definují. Více se také zaměřují na sebe a na své koníčky. Pouze jeden participant se vnímá jako dospělý a žádný z nich si nepřipadá být ani adolescentem. Participant popisují slam poetry jako „kotvu“ v období nestability. Olomoučtí slameři si od svých osmnácti let prochází různými formami psychických stavů od těch depresivních a úzkostných po existenciální krize. Každý z nich pak ve svém životě zažil či zažívá nějakou formu distresu, která se většinou zapříčiněna vztahy, obavami z budoucnosti či studiem vysoké školy. Veskrze se nevěnují rizikovému chování.

CITOVANÁ LITERATURA

KNIŽNÍ ZDROJE A ČLÁNKY

- Anderson, L. (1993). *Stories from the Nerve Bible: A Retrospective*. New York: Harper Perennial.
- Aptowicz, C. O. (2008). *Words in Your Face: A Guided Tour Through Twenty Years of the New York City Poetry Slam*. New York: Soft Skull Press.
- Arnett, J. (2000a). Emerging Adulthood: Theory of Development From the Late Teens. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
- Arnett, J. J. (2001). Conception of the Transition to Adulthood: Perspectives From Adolescence Through Midlife. *Journal of Adult Development*, 8, 133-143.
- Arnett, J. J. (2004). Adolescence and Emerging Adulthood. A cultural approach. . *New Jersey: Pearson Education*.
- Arnett, J. J. (2004). Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties. *New York: Oxford University Press*.
- Arnett, J. J. (2006). Emerging Adulthood in Europe: A Response to Bynner. *Journal of Youth Studies*, 9, 111-123.
- Arnett, J. J., & Taber, S. (1994). Adolescence Terminable and Interminable: When does Adolescence End? *Journal of Youth and Adolescence*, 23, 517 – 537.
- Arnett, J., & Jensen, L. A. (2002). A Congregation of One Individualized Religious Beliefs Among Emerging Adults. *Journal of Adolescent Research*, 17, 451-467.
- Balaščík, M. (2002). Slam Poetry. *Host*, stránky 29 - 35.
- Balaščík, M. (2010). Na slamu je krásné, že se děje v reálném čase, jinak ztrácí význam. *Host*, stránky 44 - 45.
- Barker, Ch. *Slovník kulturních studií*. Translated by Irena Reifová - Kateřina Gillárová - Michal Pospíšil. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 206 s.
- Bates, D. (1993). *WORD GAMES: Activities for Creative Thinking and Writing*. Seven Hills: Five Senses.
- Becker, H. (1982). *Art Worlds*. London: University of California Press.
- Benet, J. (2006). Do it yourself kultura. *Labyrint Revue*, stránky 11 - 12.
- Brocki, J. M., & Wearden, A. (2006). A critical evaluation of the use of interpretative phenomenological analysis (IPA) in health psychology. *Psychology And Health*, 1.
- Collins, A., & van Dulmen, M. (2006). Friendships and Romance in Emerging Adulthood: Assessing Distinctiveness in Close Relationships. *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century*, 219-234.
- Croom, A. M. (2014). *The Practice of Poetry and the Psychology of Well-being*. London.
- d'Abdon, R. (2018). 'You Say "Performance Poet", I Hear "Dance Nigger, Dance"': Problematizing the Notion of Performance Poetry in South Africa. Witwatersrand.
- Davis, C. (2018). *Writing The Self: Poetry, Youth Identity And Critical Poetic Inquiry*. Ball State University.
- Dodds, E. R. (2000). *Řekové a iracionálno*. Praha: Oikoymenh.

- Eatough, V., & Smith, J. (2008). Interpretative phenomenological analysis. V C. Willig, & W. Stainton-Rogers, *The Sage handbook of qualitative research in psychology*. London: Sage.
- Eleveld, M. (2005). *The Spoken Word Revolution: Slam, Hip Hop & the Poetry of a New Generation* (A Poetry Speaks Experience). Naperville: Sourcebooks MediaFusion.
- Faradiba, F., & Satriyani, L. (2016). USING CLOGSTEREDU PRESENTATION IN WRITING SLAM POETRY COLLABORATIVELY IN ENGLISH CLASS. Padang.
- Ferjenčík, J. (2010). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál.
- Gadamer, H.-G. (1999). *Člověk a řeč*. Praha: Oikymenh.
- Gajdoš, J. (2001). *Postmoderní podoby divadla*. Brno: Větrné mlýny, 2001. 159 s.
- Ginsberg, A. (2002). *Karma červená, bílá a modrá*. Praha: Mladá fronta.
- Gregory, H. (2008). (Re)presenting ourselves: Art, Identity and Status in U.K. Poetry Slam. 2(23). Exeter, England: O.
- Gregory, H. (2008). (Re)presenting Ourselves: Art, Identity, and Status. Exter.
- Hays, P. A. (2004). Case Study Research. V K. deMarrais, & S. D. Lapan, *Foundations for Research Methods of Inquiry in Education and the Social Sciences*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hendl, J. (2004). *Přehled statistických metod zpracování dat: Analýza a mataanalýza dat*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní metody a výzkum*. Praha: Portál.
- Hoger, B. (2012). Poetry Recitation for Business Students. Michigan.
- Hrubcová, L. (2018). *Diplomová práce: Slam poetry: komparativní studie scén v České republice a Německu*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická.
- Hýsek, B. (2015). *Deset deka slamu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Chadima, M. (1992). *Alternativa*. Brno: Host.
- Chalupecký, J. (1990). *Na hranicích umění*. Praha: Prostor.
- Kovář, P. (2008). Poezii nechat projít varem. *Literární noviny*, 3.
- Kůs, T. (2007). Slam poetry je jako vaření bez receptu. Rozhovor s Bohdanem Bláhovcem. *Tvar*, 1, 4, 5.
- Kůs, T. (2012). Slam Poetry v Česku: Ten Years After. *Host*, str. 12.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing s.r.o.
- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing.
- Reinherz, H. Z., Paradis, A. D., Giaconia, R. M., Stashwick, C. K., & Fitzmaurice, G. (2003). Childhood and Adolescent Predictors of Major Depression in the Transition to Adulthood. *The American Journal of Psychiatry*, 160, 2141.
- Smidtko, S. (2008). Slam poetry! Slam! Vykřikuj své básně na publikum. *Literární noviny*, 33.
- Smith, J. A., Flowers, P., & Larkin, M. (2009). *Interpretative phenomenological analysis: Theory, method and research*. London: Sage Publications.
- Smith M. & Kraynak, J. (2004). *The Complete Idiot's Guide to Slam Poetry*. New York: Alpha Books.

- Smith, M. P. (3. říjen 2011). Děláme poezii jako show. *Svitavský Deník*.
- Somers-Willett, S. (The University of Michigan Press 2009). *The Cultural Politics of Slam Poetry: Race, Identity and the Performance of Popular Verse in America*. Ann Arbor, Michigan.
- Somers-Willett, S. B. (2009). *The Cultural Politics of Slam Poetry: Race, Identity, and the Performance of Popular Verse in America*. University of Michigan Press.
- Strauss, A., & Corbinová, J. (2015). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Thousand Oaks: Sage Publications Inc.
- The Rules of the National Poetry Slam. (2016). Denver: Poetry Slam, Inc.
- Táborský, A. (2014). *Poezie jako životní styl: osobnost a hodnotová orientace českých básníků*. Brno.
- Vadová, M., & Sršňová, M. (2017). *Manuál programu Kreativní partneství. Manuál programu Kreativní partneství*. Praha: Společnost pro kreativitu ve vzdělávání.
- Wertz, F. J., Charmaz, K., McMullen, L., Josselson, R., Anderson, R., & McSpadd, E. (2011). *Five ways of doing qualitative analysis: Phenomenological psychology, grounded theory, discourse analysis, narrative research, and intuitive inquiry*. New York: Guilford Press.
- Woods, S. (Leden 2008). *Poetry Slams: The Ultimate Democracy of Art*. *World Literature Today*.
- Write On - Running a Poetry Slam in School: a Toolkit. (2012). *Write On - Running a Poetry Slam in School: a Toolkit*. London: National Literacy Trust.
- Zimmer-Gembeck, M., & Collins, A. (2003). *Autonomy Development during Adolescence*. Blackwell Publishing.
- Zogatová, L. (2013). *Zahvízdej čtverec! Fenomén slam poetry v souvislostech českého undergroundu, alternativní a DIY kultury*. Brno: Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- ABZ.cz: slovník cizích slov. (2019). *ABZ.cz: slovník cizích slov*. Načteno z <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/exhibice>
- Academy of American Poets. (29. Květen 2004). A Brief Guide to Slam Poetry. Načteno z <https://www.poets.org/poetsorg/text/brief-guide-slam-poetry>
- Arts Lexikon. (20. Leden 2013). *Arts Lexikon*. Načteno z <http://www.artslexikon.cz/index.php?title=Sc%C3%A9na>
- Balaščík, M. (2010). *Na slamu je krásné, že se děje v reálném čase*. Načteno z Časopis HOST: <https://casopis.hostbrno.cz/archiv/2010/2-2010/na-slamu-je-krasne-ze-se-deje-v-realnem-cas>
- DETOUR PRODUCTIONS, z.s. (1. Prosinec 2018). *TISKOVÁ ZPRÁVA: Česko má nového mistra ve slam poetry!* Načteno z Slam poetry CZ: http://www.slampoetry.cz/tiskova_zprava_finale_mistrovstvi_chr_ve_slam_poetry_2018
- DETOUR PRODUCTIONS, z.s. (14. Říjen 2018). *Pravidla soutěže Mistrovství ČR ve Slam poetry*. Načteno z Slam poetry CZ:

http://www.slampoetry.cz/uploads/PRAVIDLA_SOUTEZE_MISTROVSTVI_CR_SLAM_POETRY.14.9.2018.pdf

- El Chaar, A. (16. Leden 2019). *H7O – vzorec pro literaturu*. Načteno z Básnická copy generation. Trendy v české slam poetry: <http://www.h7o.cz/basnicka-copy-generation-trendy-ceske-slam-poetry/>
- Charvát, J. (11. Říjen 2017). *Jiří Charvát alias Rimmer*. Načteno z i write - Vše jsou příběhy : https://iwrite.cz/jiri_charvat_rimmer_s_mikrofonem/
- Konečný, Z. (14. Listopad 2013). *Slam poetry se koná již podeváté, přijďte ke Kohoutovi také*. Načteno z Hradecký deník: https://hradecky.denik.cz/spolecenska_rubrika/slam-poetry-se-kona-jiz-podevate-prijdte-ke-kohoutovi-take-20131114.html
- Kůs, T. (1. Listopad 2013). *Díky Bohu za to, že slova jsou víc než zlato!* Načteno z Divadelní Noviny: <https://www.divadelni-noviny.cz/diky-bohu-za-to-ze-slova-jsou-vic-nez-zlato>
- L'Leviatan, L. (14. Listopad 2017). *Dr. Filipitch*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/11/14/dr-filipitch/>
- L'Leviatan, L. (27. Červen 2017). *Možná přijde i Karel Ašler*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/06/23/mozna-prijde-i-karel-asler/>
- L'Leviatan, L. (12. Březen 2017). *Jednorozcem se v Klatovech stal Dr. Filipitch*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/03/12/jednorozcem-se-v-klatovech-stal-dr-filipitch/>
- Mawson, E., Best, D., Beckwith, M., Dingle, G., & Lubman, D. (11. Listopad 2015). *National Center for Biotechnology Information, U.S. National Library of Medicine*. Načteno z Social identity, social networks and recovery capital in emerging adulthood: A pilot study: <https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13011-015-0041-2>
- McPhie, M., & Rawana, J. (23. Únor 2015). *The effect of physical activity on depression in adolescence and emerging adulthood: a growth-curve analysis*. Načteno z U.S. National Library of Medicine: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25721258>
- Multiple, I. (2019). *Marc Smith*. Načteno z Cusp Conference: <https://www.cuspconference.com/presenters/marc-smith/>
- Oškrkaný, P. (10. Listopad 2015). *Barbora*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/11/10/barbora/>
- Oškrkaný, P. (28. Srpen 2015). *Bohdan Bláhovec*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/08/28/bohdan-blahovec/>
- Oškrkaný, P. (17. Říjen 2015). *Metoděj Constantine*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/10/17/metodej-constantine/>
- Oškrkaný, P. (29. Prosinec 2015). *Rimmer*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2015/12/29/rimmer/>
- Oškrkaný, P. (5. Březen 2016). *Ondřej Hrabal*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2016/03/05/ondrej-hrabal/>
- Oškrkaný, P. (8. Únor 2017). *Nejčastější mýty a fámy o slam poetry*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2017/02/08/nejcastejsi-myty-a-famy-o-slam-poetry/>

- Poetry Foundation. (2019). *Glossary of Poetic Terms*. Načteno z <https://www.poetryfoundation.org/learn/glossary-terms/slam>
- Rádio Petrov. (10. Září 2009). *Slam poetry - příležitost pro mladé básníky*. Načteno z Rádio Petrov - Vaše pohodové rádio: <http://www.radiopetrov.com/slam-poetry-prilezitost-pro-mlade-basniky/text.html?id=598>
- Slam poetry CZ. (2019). *Slam poetry CZ*. Načteno z http://www.slampoetry.cz/uploads/Info_Slam.doc
- Společnost pro kreativitu ve vzdělávání. (2018). *KREATIVNÍ PARTNERSTVÍ PRAHA*. Načteno z Společnost pro kreativitu ve vzdělávání: <https://www.crea-edu.cz/kreativni-partnerstvi-praha>
- Štíplová, J. (18. Říjen 2018). *Slam poetry: Mezi divadlem a poezií*. Načteno z Dotu.cz: Magazín: <https://www.dotu.cz/clanek/slam-poetry-mezi-divadlem-a-poezii>
- Tára. (18. červen 2011). *Český slam již existuje, ale je uřvaný a plytký*. Načteno z www.jezisekneni.wz.cz: <http://jezisekneni.wz.cz/index.php?cislo=10&clanek=101&sb=11>
- Univerzita Palackého v Olomouci. (27. Březen 2019). *Popis předmětu KAA/SLAM*. Načteno z Katedra anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty UP: <http://stagservices.upol.cz/ws/services/rest/predmety/getPredmetInfoPDF?>
- Urban Dictionary. (2019). *poetry slam*. Načteno z Urban Dictionary : <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=poetry%20slam>
- Urban Dictionary. (2019). *slammer*. Načteno z Urban Dictionary: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=slammer>
- Vavříčková, V. (22. Únor 2018). *Tukan*. Načteno z Slamoviny – o české i zahraniční slam poetry: <http://www.slamoviny.cz/2018/02/22/tukan/>
- Zavřelová, P. (11. říjen 2004). *Poezie bez hranic*. Načteno z iLiteratura: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/16317/poezie-bez-hranic-2004>
- Žalmanová, P. (15. říjen 2004). *Báseň potřebuje živé herce, říká Marc Smith*. Načteno z HN: ihned: <https://archiv.ihned.cz/c1-15060730.15>

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Členové Klubu slam poetry	57
Tab. 2: Jasnovidec	58
Tab. 3: Představitel	65
Tab. 4: Virtuos	73
Tab. 5: Myokard	81
Tab. 6: Klidumil	90
Tab. 7: Krajka	99

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Marc Smith.....	5
Obr. 2: Ondřej Hrabal.....	15
Obr. 3: Tukan.....	15
Obr. 4: Rimmer.....	16
Obr. 5: Metoděj Constantine	16
Obr. 6: Dr. Filipitch	17
Obr. 7: Bohdan Bláhovec	17
Obr. 8: Barbora	18

SEZNAM PŘÍLOH

Příl. 1: Abstrakt v CZ	129
Příl. 2: Abstract in ENG	130
Příl. 3: Sylabus předmětu Slam poetry.....	131
Příl. 4: Seznam otázek k interview	133
Příl. 5: Slam Jasnovidce	135
Příl. 6: Slam Představitele	136
Příl. 7: Slam Virtuose.....	137
Příl. 8: Slam Myocardia	138
Příl. 9: Slam Klidumila	139
Příl. 10: Slam Krajky.....	141

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Rysy vynořující se dospělosti u vybraných členů Klubu slam poetry

Autor práce: Ellen Makumbirofa

Vedoucí práce: PhDr. Romana Mazalová, PhD.

Počet stran a znaků: 148 stran, 278 589 znaků

Počet příloh: 10

Počet titulů použité literatury: 93

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem olomouckého Klubu slam poetry, jeho jednotlivých členů a obdobím vynořující se dospělosti, ve kterém se nachází. Cílem práce je popsat, jak tito členové prožívají jednotlivé rysy tohoto období a jakým způsobem jej ovlivnily psaní, performance a komunita slam poetry. Teoretická část vysvětluje pojem slam poetry, popisuje jeho historii jak ve Spojených státech, tak v České republice. Popisuje také historii a současnost olomoucké scény. Dále vymezuje základní charakteristiky slamera i publika a pravidla poetry slamu, spolu s popisem profilu charakteristického slamera. V druhé části se pak zabývá popisem vývojového období vynořující se dospělosti a jeho jednotlivými rysy. Výzkumný soubor pět slamerů a jedna slamerka ve věku 20 – 23 let, kteří jsou členy olomouckého slam poetry klubu, a zároveň v současné době aktivně slamují. Typ výzkumu je případová studie a metodou tvorby dat bylo polostrukturované interview. Participanti byli pro výzkum vybráni metodou totálního výběru. Data byla analyzována pomocí Interpretativní fenomenologické metody.

Klíčová slova: slam poetry, Klub slam poetry, Olomouc, vynořující se dospělost, případová studie

ABSTRACT OF THESIS

Title: Reflection on emergency adulthood traits of slam poetry club members

Author: Ellen Makumbirofa

Supervisor: PhDr. Romana Mazalová, PhD.

Number of pages and characters: 148 pages, 278 589 characters

Number of attachments: 10

Number of literature titles: 93

Abstract

This bachelor thesis deals with slam poetry club situated in Olomouc city as well as it deals with its members and an emerging adulthood – their current stage of development. The aim of this thesis is to describe how these members experience emerging adulthood traits and to find out how is this experience influenced by writing, performing or involvement in the slam poetry community. The theoretical framework of the thesis explains term slam poetry, describes its history in the United States as well as in Czech Republic. It also deals with the history and present of poetry slams in the city of Olomouc. Moreover, it defines some basic characteristics of a poetry slammer, an audience, the main rules for poetry slams, followed with a typical poetry slammer profile. The main goal of the second part of my theses is to describe emerging adulthood and its main traits and to name a few contemporary researches on the topic of either poetry slam or emerging adulthood. The research sample consists of six slammers aged 20-24 years who are a slam poetry club members and also perform actively nowadays. The research type is a Case study and the data collection method is semi-structured interview. Research participants were chosen with total selection method. Data were analyzed with Interpretative Phenomenological Analysis.

Key words: slam poetry, Slam poetry club, Olomouc, emerging adulthood, case study

Příl. 3: Syllabus předmětu Slam poetry

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	CAA/SLAM	Strana:	1 / 4
Název předmětu:	Slam Poetry		
Akademický rok:	2018/2019	Tisknuto:	27.03.2019 20:01

Pracoviště / Zkratka	CAA / SLAM	Akademický rok	2018/2019
Název	Slam Poetry	Způsob zakončení	Zápočet
Akreditováno/Kredity	Ano, 3 Kred.	Forma zakončení	
Rozsah hodin	Seminář 2 [HOD/TYD]		
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C
Letní semestr	0 / -	11 / -	7 / -
Zimní semestr	0 / -	4 / -	9 / -
Rozvrh	Ano		
Vyučovací jazyk	Angličtina		
Volně zapisovatelný	Ano		
Hodnotící stupnice	S N		
Hod. v komb. formě			
Automat. uzn. záp. před	Ne		
Periodicita			
Nahrazovaný předmět	Žádný		
Vyloučené předměty	CAA/7L21		
Podmiňující	Nejsou definovány		
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány		
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány		

Cíle předmětu (anotace):

Seminář se věnuje fenoménu performativní poezie, tzv. slam poetry, a to především z praktického hlediska. Cílem výuky je vést studenty ke správnému pochopení a interpretaci básně, učít je správně přednášet a artikulovat a volit si vhodné prostředky pro dramatizaci textu. Materiálem mohou být díla klasiků, rozličná experimentální angloamerická poezie, jakož i vlastní tvorba.

"V rámci projektu UPLIFT - Rozšíření a systematizace výuky ve světových jazycích na FF UP, reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0033, proběhl v zimním semestru 2012/13 workshop pana Nathana Thompsona z Velké Británie na téma " Jak prezentovat vlastní či reprodukovat cizí básně"
Materiály jsou zavěšeny:
<https://www.moodle.anglistika.upol.cz/course/view.php?id=209>

Požadavky na studenta

Požadavky k zápočtu (7L21): Účast na hodinách, pravidelná příprava, nácvik 3 až 5 básní (dle délky a počtu účastníků kurzu).
Požadavky ke zkoušce (7F21): Veřejné vystoupení na katedře anglistiky a amerikanistiky - dramatický přednes básní (adaptovaných či autorských).

Obsah

Materiálem k performanci mohou být díla klasiků, jejich adaptace, rozličná experimentální angloamerická poezie, jakož i vlastní tvorba.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Ochota rozvíjet v sobě performativní a dramatické schopnosti za účelem veřejného vystoupení.

Získané způsobilosti

Zlepšení rétoriky, tvořivosti a dramatických schopností.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Mgr. Robert Hýsek
- **Vede seminář:** Mgr. Robert Hýsek

Literatura

- **Doporučená:** Smith, Marc Kelly, and Kraynak, Joe. *The Complete Idiot's Guide to Slam Poetry*. New York, 2004.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Účast na výuce	20
Domácí příprava na výuku	55
Celkem:	75

Vyučovací metody

Dialogická (diskuze, rozhovor, brainstorming)
 Metody práce s textem (učebnici, knihou)
 Pozorování
 Nácvik pohybových a pracovních dovedností
 Aktivizující (simulace, hry, dramatizace)

Hodnotící metody

Analýza výkonů studenta
 Rozbor díla tvůrčího charakteru (hudební, výtvarné, literární)
 Systematické pozorování studenta

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma	Obor	Etap	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Anglická filologie	1	2015	2018	Povinně volitelné kurzy: modul další	B	2	
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Anglická filologie	1	2012	2018	Povinně volitelné kurzy: modul další	B		
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Anglická filologie	1	2015	2018	Povinně volitelné kurzy: modul další	B		
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Anglická filologie	1	2012	2018	Povinně volitelné	B	2	

Seznam otázek k interview:

Pozn.: Sestavené otázky jsem rozdělila na 8 oddílů. Před každým oddílem jsem participanta krátce informovala, o čem daný oddíl bude, případně mu vysvětlila všechny pojmy, kterým by nemusel rozumět a které se v následujících otázkách budou objevovat.

A) Obecné otázky k tvorbě a slam poetry:

1. Jakým druhům umění se věnuješ? Jak dlouho je už provozuješ?
2. Kdy ses začal věnovat konkrétně slam poetry? Co tě k tomu vedlo?
3. Co si myslíš o české slam poetry scéně?
4. Jaký je tvůj názor na olomouckou slam poetry scénu?
5. Jak vnímáš slam poetry komunitu?
6. Máš pocit, že na tebe má slam poetry nějaké negativní vlivy? Jaké?
7. Jak bys popsal svůj styl psaní a performance slam poetry? Máš nějakou roli, za kterou se vydáváš, nebo jsi na pódiu sám za sebe?
8. Jakých témat se ve svých slamech nejčastěji dotýkáš?
9. Jak na tebe působí hodnocení diváků? Záleží ti na výsledném pořadí?

B) Období prozkoumávání identity

10. V jakém období hledání sebe sama se právě nacházíš?
11. Máš pocit, že už víš, kdo jsi?
12. Jak bys tedy odpověděl na otázku „kdo jsi“?
13. Myslíš si, že na utváření tvé identity má vliv také skutečnost, že se věnuješ psaní a performanci slam poetry? Pokud ano, jaký?
14. Měla na tvé vnímání a utváření sebe sama vliv také slamová komunita? Pokud ano, jaký?
15. Myslíš si, že slam poetry nějakým způsobem rozvinula tvé komunikační či jiné dovednosti? Pokud ano, jak?

C) Období nestability

16. Shledáváš životní období, ve kterém se nacházíš jakkoli nestabilním? Pokud ano, v kterých ohledech?
17. Zažíváš ve svém životě spíše finanční stabilitu, či nestabilitu? Má na to vliv participace ve slam poetry?
18. Máš nějaké sourozence? Pokud ano, jaký je váš vztah?
19. Jak bys popsal svůj vztah s rodiči?
20. Označil bys nějaké lidi ve tvém životě za dobré přátele?
21. Ovlivnila nějakým způsobem skutečnost, že se věnuješ tvorbě nebo performanci slam poetry a že jsi součástí její komunity tvé blízké vztahy? Pokud ano, jak?

D) Období „zaměření se na sebe“

22. Máš pocit, že jsi v tomto období více zaměřen/a na sebe? Pokud ano, v jakých oblastech tomu tak je? Myslíš, že to má nějakou souvislost s tvou participací ve slam poetry?

E) Pocit „mezi“

23. Vnímáš své období jako období někde mezi adolescencí a dospělostí (a zároveň ti přijde, že nepatříš ani do jedné z těchto kategorií)? Pokud ano, jaké to pro tebe je?
24. Ovlivnila i toto nějakým způsobem psaní, performance či komunita slam poetry?

F) Období možností

25. Vnímáš ve svém životě různé možnosti?
26. Jaké kariérní možnosti jsou ti momentálně nabízeny? Má na to nějaký vliv skutečnost, že se věnuješ (psaní, performanci a jsi součástí komunity) slam poetry?
27. Jak vnímáš svůj partnerský život od svých osmnácti let až do současnosti? Myslíš, že i tuto oblast mohla nějakým způsobem slam poetry ovlivnit?

G) Další charakteristiky vynořující se dospělosti

28. Zažíváš ve svém životě stres? Míváš depresivní či úzkostné nálady? Pokud ano, jak se s nimi vypořádáváš?
29. Věnuješ se některému z rizikového chování (kouření, braní drog, pití, nechráněný sex, adrenalinové aktivity apod.)? Povzbuzuje tě k takovému druhu chování psaní, performance nebo komunita slam poetry, nebo tě spíše od podobného chování odrazuje? Mohl/a bys více popsat, jakým způsobem?

H) Závěrečná otázka

30. Chtěl/a bys na závěr ještě cokoli dodat či zmínit?

Příl. 5: Slam Jasnovidce

Leibnizův mlýn a
být kovadlina
pod vlastními údery
čí je to vina
z nárazu splín a
kolik vína
vejde se do mě
hlavu do klína
střízlivý neusínat
v mozku moc myšlenek
je třeba disciplína
guarana je trampolína
do kloubů vazelína
transhumánní výstřelek
vždycky jsme byly stroje
co likvidují zdroje
kdo má LTE nezapomíná
letopočty, jména, cenu kapučína
upgrade systému
už není dřina
milénia vývoje
pošoupnem přístrojem
VR na oči
3D vagína
konzumovat iluze
žít život z kina
buď svou prací
hodný klučína
plantáže baterek od Plzně do Zlína

to se nedá naučit za den
uvidíme
ty jsi blázen
nesmysl, kaktus ve váze
blížíš se zkáze
úkoly vláčena
makat tři dny v kuse chce kázeň a
ta se dá najít v emkové oáze
zvýšit výkon jde teď snáze
člověk už jen svým vlastním obrazem, ha
work-work balance – úrazu kámen
stane se kabátem nejlepší švadlena
dostane diplom
„Chtěla bych poděkovat své rodině,
kamarádům a hlavně šéfovi.“

založit si systém trestů a odměn

mozek mě chce zblbnout, ale stejně bude po
mém (what?)

uteču vám všem
pro mě chůze, co je vašim shonem
tak honem
předběhnout i sebe
nasrat, jestli stonem
no ne?
a kdo bude nejvíc zanícen
dostane syndrom vyhoření!
to jsou nové neštovice
dnes ho má minimálně stejně lidí, možná i
více
dvakrát do měsíce
díky bohu za Neurol, blázince a výčep
nereálné sny mět
ignorovat mříže
přitom bydlet v klicce
a ze všech stran slyšet:
„Kámo, vždyť můžeš být čím chceš!“
„Možná spíš ne!“
protože já chci být kulatá krychle
za večer přečíst tři bichle
případně být chléb
co nasytí svět
největší výstřel
lidské kultury
dojemný příběh
a duševní fraktury
překonat v rámci mé náтуры
a tak chceš víc než
ten debilní příběh
a tak chceš víc než
ten debilní příběh
a tak chceš víc než
ten debilní příběh
nudný život je tíže
budou si vyprávět po staletí, že
jsem odcházel z kanclu vždycky poslední

Příl. 6: Slam Představitele

Toto není ruka, je to pahýl,
Kterým jsem naše štěstí zabil
A toto není slam,
Jen vjem naplněn smutkem a zlem
Vůči nimž jsem otupen
Zlý sen
A to, kde spolu spíme, není postel
Spíše vězení, chladné jak ocel,
S příchutí jak ocet, vedle skříně plné koster
Říkám to už posté, že ve mně pocit roste,
Že nečeká nás kostel
Páč vždycky když se složím do tvých loží
Tak jen síra a plameny jdou nám z nozder
Nechci být špatných zpráv posel, ale už je
pozdě
Neb toto nejsem ani já,
Nechtěj znova ze mě Romea, když ani
Julie už nežije
Nechci se přetvařovat a kroužit mezi tvými
náladami jak akrobat
Chceš, ať smiluju se, a zas řeknu: Miluju
tě,
Jinak se prý zabiješ
Ale láska, ty jsi už stejně dávno jako náš
vztah mrtvá
A toto ani nejsou tvá ústa, jen nástroj, co
pořád z nudy a podrážděnosti brblá
Nejsme pár, jsme dva různí lidé, co se
potkali ve správný čas
A ve správný čas by se také měli rozejít
Nechci být tvůj pes
A k tvé noze jít
Holt nakonec pro sebe asi nejsme stvoření

Však věřím, že s někým budeš opět šťastná
Věřím, že s někým budeš opět šťastná
Ale ten někdo nebudu já

Toto není město, ale mravenčí kolonie
A ty chceš vědět to, kde v tom smysl je
Pláčeš a naříkáš, že nic nemá význam
Přiznám, že tvá podobizna již není tak
vstřícná
Jako když mě osvobodila ze stejných
pocitů pár let zpátky
Já pak našel důvod pro svůj život a chci ti
pomocť vrátit

Ty ale kopeš kolem lítě jak dítě
Zas mít tě, přirovnal bych tebe k Lolitě v
ulitě a sebe k charitě
Toto není kniha, ani film, je to bohužel
skutečný
Tak pochop hned, o co jde
Že spolu mrháme nejen časem, ale i celým
životem
Ano, jsi krásná,
Ale to je i čepel nože, než se zanoří do
masa
Toto není rozchod, nýbrž vzájemné
zbavení se parazita
A toto nejsou jen pouhé dveře, vždyť za
nimi nás nový svět vítá

A já věřím, že s někým budeš opět šťastná
Věřím, že s někým budeš opět šťastná
Ale ten někdo nebudu já

Toto není žena,
Je to nádoba pod vrstvou mejkapu,
Ke které je třeba více než jen mapu
A toto není muž
Je to nedotažená pointa vtipu,
Který ani já sám nechápu
Toto není láska,
Ty máš jen strach, že bych ti plách
A tak bys už nikdy nebyla pro nikoho
jediná
Já se však nechci ubíjet vedle vyschlé
fúrie,
Tolik podobné své matce
A stát se tak nerudným a tichým chlapem,
Tolik připomínajícím svého otce.
Toto nejsou urážky,
Ale mé pocity, které jsem měl vyjádřit
dávno
A toto nejsou ani má slova,
El-P líp napsal to, co ve mně dlouho zrálo

Nicméně věřím, že s někým budeš opět
šťastná
Věřím, že s někým budeš opět šťastná
Ale ten někdo nebudu já

Příl. 7: Slam Virtuose

máš strach.

máš strach, že ach
a Šebestová
už nejsou žáky 3.B.,
že na sebe berou závazky a hypotéky.
máš strach,
že každý večer dopujuu se léky
a potom frčí do vinotéky.

a potom

máš strach,
že Šebestová utápí se v utopii
a každou noc se dáví pyji...
...a Mach možná taky.

máš strach,
že v určitém bodě jste se všichni tak nějak
rozutekli...
a Jonatana utratili, protože byl vzteklý.

máš strach, že z XS jsi do XXL vyrostl
moc rychle
a že všechny ty zajímavý domy a skrýše
jsou jenom nudný šedý krychle

máš strach,
že tví hrdinové skrz telefonní lajnu
nakonec našli cestu ke kokainu

máš strach,
že jediný víly v tvém životě
jsou ty rumový

máš strach
a chceš mít něco jinýho než strach,
ale máš jenom strach
a čteš Bukowskiho
a nejradši bys všechno fakoval jako
Chinaski
a říkal : Hleď si svýho...
ale ne...
nejradši bys ze sebe serval tu svoji
zkurvenou
potetovanou

kůži a byl zase malý dítě
a chtěl dělat všechny ty věci, cos...
...nedělal,
ale chtěls je dělat.

ale máš strach
a všechny svý tupý vtipy řešíš bonmoty
a říkáš, že tím tvoříš hodnoty...

a máš strach,
žeš to nestihl...
a máš strach,
že vždycky,
když jdeš na kutě,
tak to třeba stihneš...
...v příštím životě.

Příl. 8: Slam Myocardia

Firstly...

Boys don't cry.
Boys rage, boys scream
boys hit hard, boys brag loud,
But they don't cry. Ever.
Because that's what makes them so clever.

Boys are absolutely stupid.

"But I'm not a boy!" you say. "I'm a
man!"

Idiocy doesn't look at your beard and your
muscles and knowledge and so on...
You have a penis. So, you're a moron.

A drop of salty water.
That's all you need to start feeling self-
conscious.

To feel like you can just grab your son
and tell him he is socially done
if he shows a slightest weakness.

A drop of salty water.
That's all I need to feel alive.

And I lost it.

With the first shot of manliness,
that one needle in my ass,
I felt all the tears and sadness pass
And I thought YES! THIS IS WHAT I
WANT!

NO PANIC! NO SADNESS!
EVERYTHING GONE, POOF!
Thinking this would be the right proof
of me becoming a real human being.

Instead I started seeing
that everything is still shit.

It's shit and it's deep
and I cannot breathe
And instead of sitting and crying in the
corner

I am sitting and hyperventilating in the
corner

I'm not a human anymore!

I closed the door
To him, who was excited and sad.
Now it's just him, whose internal death
is worse than any suicide he's ever
attempted.

Heck, he's not even tempted to try again.
He can just stand here and sarcastically
sing

"I'm just a smol gay boy without a dick!"

Because that's what boys do!
They hide the pain, they hide the fear
behind glasses of beer!

JUST FUCKING CRY!

Because we're so weak.
We try to speak on anyone's behalf but
ours!
The madness slowly devours
everything we love,
until all we have left is a bitter laugh.

So, repeat after me.

Boys cry.
And when we do, it's like acid on our
cheeks.
It burns to the bone, but it makes the pain
cease.

Boys cry.
And when we do, we can finally find
peace.
When I do, I love myself to bits.

Jmenuju se [REDACTED], příjmením teda [REDACTED].
Slyšel jsem to všechno, nemusíte se
namáhat.
Jmenuju se [REDACTED] a ptají se mě:
„Ty jsi Slovák?“
No, Slovák...
Spíš takovej Slováček.
Akorát jsem ještě nenašel svoji Dádu.
A taky nejsem Felix.
Jestli tady někdo umíte latinsky,
tak to máte takovej pěkněj bonus.
Jmenuju se [REDACTED] a jsem single.
A to pěkně dlouho hrající.
A když už to vypadá, že deska dohraje,
někdo přijde a otočí na stranu B.
Já bych ale radši stranu Liebe.
Už mě to celkem dost nebaví.
Místo LP bych radši Love Me.
Mám pocit, jako bych to táhl už od roku
1975.
I když, to jsem ještě ani neležel na
porodním prkně,
co znamená svět.
Nic, no, tak jsem se sekl o 22 let.
Jmenuju se [REDACTED] a jsem v singles
competition.
Já bych ale radši pair skating.
No, ale stejně nebruslím, takže je to jedno.
Kdybych bruslil, chtěl bych být [REDACTED]
Lambiel.
Ale bez tak bych byl jenom [REDACTED] „Kam
by jel?“
Jmenuju se [REDACTED] a s ledem se moc
nekamarádím.
Náš vztah krásně popisuje jeden epigram
od K. H.
Borovského, ne Franka!
Jmenuju se [REDACTED] a chtěl bych být Martin
Gore.
A zatím jsem jenom Dave Gahan.
I když, Gahan už taky umí dost slušně
zpívat.
Tak nejsem ani Gahan, no.
Jmenuju se [REDACTED], ale ne Margita.
Nedělám Zagorku.
A taky teda nevystupuju v operních sálech,
to spíš v operačních.

Vystupuju už 12 let a nikde ani noha.
Nedávno jsem obměnil repertoár
a stejně nic.
Jmenuju se [REDACTED] a nejsem svatej.
Na Slovensku je to vtipný.
Já se celkově asi narodil ve špatný zemi.
Co jsem se mohl po horách nachodit.
Co jsem se mohl pistolí nanosit.
Mít všechno na háku,
to by byl pěkněj život.
A mezitím tady sedím
a chodím tak akorát do prdele,
protože jsem už zase o berlích.
Jmenuju se [REDACTED] a jsem rád, že jsem.
Jsem studentem,
jsem překladatelem
a taky, hlavně, jsem slamerem.
Pořád se jmenuju [REDACTED]
To se jen tak nezmění
I když, poslední dobou
mi tam furt někdo strká pěčko
Je to jako virus
A antivirem je asertivita
Ale asertivita může být agresivita
A to já zas jako, kdyby to nějak šlo,
kdybyste se nezlobili,
tak radši spíš jako... ne.
Vlastně teď nějak nevím, kdo jsem
Takže za šest měsíců progres žádnéj
Jak kdyby Mauglího vychovaly
opice a on chtěl najednou žít jako vlk.
Ale taky jako slon a had
a tygr a...
Do zoo si můžete zajít každej.
V praxi to znamená,
že místo Kryštofů teď poslouchám
black metal.
Ale bojím se pomalovat si ksicht.
Taky bych chtěl být strašnej pankáč,
ale ještě jsem nebyl na koncertu.
Cítím se jako androš,
ale vlasy bych si narůst nenechal.
Nic jsem neřekl.
A taky bych chtěl být strašně sdílněj,
but I'm still scared to talk about things.
Instead I just hide

In plain sight
And I just watch my taste change
And I hear the outside voices
Telling me to open up
But that door is staying closed
I have to break on through
Or come out
A tohle bych ve svý rodný řeči neřekl
Jak kdybych ani nebyl Čech
Spíš než dítě českýho národa
Jsem dítě internetu
Všude a nikde
Tím, jak zapadám,
nezapadám nikam.
A nevím, kdo jsem.
Ale můžu si být jistej aspoň jednou věcí.
Jmenuju se [REDACTED].

Are you looking for the soulmate?
But where is your soul, mate.

Tak skoč pro každé ublizene zvíře a snaž se
vidět víc než jenom výřez
Vyhřívanou deku dej pod ruku s vínem,
možná to co citíš není žízeň,
tak nezzirej se táhlým splinem.

Lnes ke mně, my tihnem, visjak,
kameny v žaludku táhnou nás níž však
nestacis dolovat, těžký klid té svírá

Bílá melodie
Polyfonní díra
Viraz víra, je metafora

Tím kamenem zatizis co by mohlo
poletovat a netušíš že na něm se dá stavět
shora ?!

Slzou vytahujes plast z oka tvora,
na jistotu v sobě bereš detektor a když
zazvoní provinila frekvence, spěcháš
kamenovat.
Racionalita ponížena?
aha, tak to si asi žena.

Preneznena.

Cukaji ti ramena, tak budeš brzo uřvana a to
si pak fakt hodně otravná..
Asi neumíš pracovat s emocema

- tichá pěna

Jak motáky kokonu tonem v prostoru bodu
zlomu

Promocena, pomlc,
Vaz vláhu slov a dokonci
Promlčena? Konec.
Vaz vláhu slov a dokonci.

Mezi tebou a mnou něco je
Mezi mlhou a tmou něco je

Nic není mezi tím, co myslíš že je, všechno
zeje svým vlastním prostorem

Pokorný obětuje kolena
Objímá kolemjdoucí slovama
My kola pod očima napichujem jehlama
Jehly na patách, paty nad náma.

Mama ví,
ty nevíš
Zjistis to až to zkusíš
až si nadrobis do kávy suché listí a budeš
číst co jíst ti nechutná
Si myslíš, že víš?
Když někdo umře, tak tomu rozumíš?
Plynule predkladas rytmus bez výrazu
plynule prekladas slova bez významu
Pri nule priklanis pocit k bodu mrazu
Jsi dole, strihas plyš, chceš pohodlnou gázu

Jak motáky kokonu tonem v prostoru bodu
zlomu.

Promocena, pomlc
vaz vláhu slov a dokonci
Promlčena, konec.
vaz vláhu slov...

...
taky pestujes?
ve skleníku
svoje malé kritické myšlení

a ono se ti to premnožilo
a špatně je úplně všechno
?

Tak skoč pro každé ublizene zvíře a snaž se
vidět víc než jenom výřez

Mezi tebou a mnou něco je
mezi mlhou a tmou něco je

-
zkrat

-
pokojem prohazujes unavené přístroje

v rytmu taktu
tak tu tak sed
v tempu taktu
tak tu tak stůj

na paty paty a na maty šachy
tahy ty taky
co čumíš, tak makej, tak překonej to svoje
Moje
lej petrolej do oheb zdroje
vaz vláhu slov
prodej svoje vlasy
zasni se a zhasni

dojed'